UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 01 03 03 019 9

BINDING SECT. AUG 16 1966

K

L9734M5

Lûtfî, Hafız Ahmet
Mirât-ı 'adâlet

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/mirtadletyhdtrih00lf

Lûtfi, Hafiz Ahmed

مرآت عدالت

Mirat-ı 'adalet

یاخود

تاریخچهٔ عدلیهٔ دولت علیه

اثر

(احمد لطفی)

I
K
L973K MS

ناشری . — کتابجی اوهانس

معارف نظارت جلیله‌سنك ٧٦٥ نومرولی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر

استانبول

(مطبعهٔ نشان بریان اسکی ضبطیه نومرو ٦١)

١٣٠٤

K
L9734 M5

مقدمه

دولت ابدمدت عثمانیه‌نك جهت سیاسیه ملکیه عدلیه عسکریه حکمیه ادبیه صناعیه وسائر بوکبی برچوق جهات واقسامی حاوی مفصل ومکمل تاریخ مخصوصی اولدیغی جمله‌جه معلومدر .

لکن عرفان عالیٔ قارئینه قارشو مستغنیٔ تعریف اولدیغی اوزره اقسام مذکوره‌دن یالکز برقسمی مطالعه اولنمق آرزو اولنسه تاریخ مذکوری باشدن باشه کوزدن کچورمك اقتضا ایدییورکه بوده اولبابده‌کی آرزونك نتیجه‌لنمسنی عقدهٔ تأخیره دوشیره‌یور .

بوکا بناءً عثمانلی تاریخنك بری وبحری جهت عسکریه‌سیله قسم شاعرانه‌سی بعض مورخین کرام ذوی الاحترام طرفلرندن آیروجه قلمه آلنه‌رق نشر اولنمش وحقیقةً بوبابده بیوك همت بیورلمشدر .

فقط تاریخ مذکورك جهت عدلیه‌سی دخی سرمایهٔ بحث وبیاندن محروم اولمدیغی وخصوصیله عصر معدلت حصر حضرت پادشاهیده امور عدلیه‌مز مرتبهٔ اصلاحات اقصی الغایاته واصل اولمش ووقایع ماضیه ایله حالك موازنه ومقایسه‌سی ایسه هرزمانده فوائد ومحسناتی

موجب بولنمش اولدیغی حالده تاریخمزك عدلیه قسمی اوزرینــهده بشقهجه بر اثر یازیلهمامسی بالخاصه ارباب اقتدارك هنوز خاطرلرینه کلمامش اولمسی مطالعه سنــدن عبارت قالهیور .

بوتقدیرجه جملهدن اول شو خصوص حقنده قدرت قلمیه اصحابنك همتلرینی جلب ودعوت ایتمك بختیارلغنی قزانمق امیدیله بوکره تنظیم و (مرآت عدالت) اسمیله توسیم ایلدیکم اشــبو کتاب عجز نصابی میدان انتشاره عرض وتقدیم ایدییورم .

واقعا مأخذك فقدانی وبضــاعهنك نقصــانی سببیله سراپا نقایصی شامل اولدیغنی اعترافده تردد ایدهمم .

آنجق خطالرینــك تصحیحنه مروت وبرمکملنك ساحهٔ استفادهیه وضعنه همت بیوریلور ایســه بوچغرك مخترعی اولمق شرفی بنم ایچون اك بیوك مسعودیتدر .

ملغا سیروز تجارت محاکمهسی رئیسی
احمد لطفی

عرض مقصد مخصوص

اشبو اثر مختصر كمتر كويا برتاريخچهٔ عدليهٔ دولتعليه اولمق مقصديله ترتيب وتلفيق اولنمش وبوحالده مندرجاتى دخى صرف وقايع امور عدليه‌دن باحث اولمسى لزومى دركار بولنمش ايسه‌ده سلاطين سالفهٔ عثمانيه‌دن بعضيلرينك زمان سلطنتلرى كاملاً احوال اغتشاشيه ايچنده كچديكنه مبنى جهت عدليه‌يه باقلمغه هيچ وقت بولنه‌مامش وبرطاقمنك دخى غوائل حربيه واختلالات داخليه‌دن طولايى مدت حكومتلرينك يا اوائل وياخود اواخرنده بونقطه‌يى نظر دقته آلمغه مساعد زمان كوريله بيلمش اولديغندن ناشى بوجهتلرك تعيين وتفريقى ضمننده سلاطين مشارالیهمك عهد سلطنتلرى وقوعات حربيه واختلاليه سندن دخى مجملاً بحث ايتمك امور ضروريه دن كورلمشدر .

مع مافيه دولت ابدمدت عثمانيه‌نك مبادى ظهور وتأسيسله استيلاسى دورلرينه مصادف اولان اجنبى حكمدارلرندن بعضيلرينك احوال ظالمانه‌سندن بر نبذه‌جك حكايه ايديله‌رك سلاطين مشارالیهمك عصر عدالتلرى وقوعاتى ذيلنه (موازنهٔ عدالت) سرلوحه‌سيله بر بند مطالعه دخى يازلمشدر .

تحدیث نعمت حضرت پادشاهی

جناب احکم الحاکمین فاتحهٔ کتاب عدالت وسرنامهٔ رسالهٔ لطف وعنایت اولان ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز افندمز شوکتلو قدرتلو عدالتلو غازی سلطان عبدالحمید خان ثانی حضرتلرینک مبارك ومسعود وجود پرسود همایونلرینی الی آخر الدوران اریکه پیرای شوکت وشان بیورسون آمین .

ذات فاروقی صفات ظل اللهیلری زینت بخشای اورنك پادشاهی ورونق افزای دیهیم شهنشاهی اولدقلری روز فیروز دنبرو دولتعلیهٔ عثمانیه‌لرینك انتظام حال واستقبالنه وممالك محروسهٔ ملوکانه‌لرینك اکتساب معموریتله تبعه وزیر دستاننك نائل عدالت واسایش اولملری اسبابنك استکمالنه حصر مرحمت وعاطفت بیورمقده اولملرندن ناشی سایهٔ سماپایهٔ جهانداریلرنده ملکك هرطرفنده عدلیه محکمه‌لری تأسیس ایدیله‌رك نظامات عادلهٔ اکیده وضع وتعمیم وژاندارمه وپولیس اداره‌لری مجدداً تشکیل وتنظیم قلنمش وسائر شعبات ادارهٔ ملکیه وعسکریه‌جه دخی فوق العاده اصلاحات اجرا اولنمشدر .

هله امور نافعه ومعارف قسمنه عطف نظر اولنجه ولايات شاهانه‌ده اعصار سابقه‌دنبرو دست تسويه دكمامش برچوق محللرده شهراهلر وكوپريلر انشا وسائر آثار نافعه وخيريه بنا واحياسيله نيجه نيجه مكاتب عاليه وبيكلرجه مكاتب ابتدائيه تأسيس وتصحيح قاعدهٔ تدريس بيورلمشدركه عصر باهرالنصر خلافتپناهى بردور سعادت وعدالت وبوكونكى كونده ممالك محروسهٔ پادشاهى بردارالرفاه واستراحت حالنه كيرمشدر .

همان جناب فاطر السموات والارض ذات شوكتسمات ملوكانه‌لرينى كمال موفقيت ومظفرتيله الى يوم‌القيام سرير شوكت مصير شاهانه‌لرنده بردوام بيورسون آمين بحرمة سيدالمرسلين .

مرآت عدالت

بسم الله الرحمن الرحيم

قوام الدنيا باربعة اشياء عدل الامراء وعلم العلماء واحسان الاغنياء ودعاء الفقراء

(صدق رس)

واضع اساس عديم الاندراس بنای دولت ابدمدت عثمانيه اولان غازی سلطان عثمان خان حضرتلرينك ٦٩٩ سنهٔ هجريه‌سنده دولت سلچوقيه‌نك كلياً انقراضنی متعاقب شاخ شجرهٔ سلطنت نسل جليل خسروانه‌لرندن عالمه سايه انداز ابهت وشوكت بيوريله‌جغی جايكير ضمير الهام سمير حكمدارانه‌لری اولمغله درحال استقلاليت ملكداريلرينی اعلان بيورديلر .

ممالك متصرفه‌لری رعايا و برايا‌سنه نشر انوار عدالته هربری بر فاتح كشور وجمله‌سی جناب عثمان خانه يار وياور اولان امرايه دخی كافهٔ حركتلرنده علمادن استفتا ايله احكام شرعيه‌دن آيرلمامه‌لری لزومنی

فرمان ایلدیلرسه‌ده ممالك اسلامیه‌ده تقریباً اوچیوز سنه دنبرو مرافعهٔ امور وحقوق عباد حکومتلری ادارهٔ کیفیه‌دن عبارت قالان حکام عرفك اللرینه کچمش وبو آنه قدر حسابسز حق مظلوم ونیجه نیجه دم معصوم محو وهدر اولمش بولندیغندن ناشی بعدما بوحالك دخی بقاسنی وجهاً من الوجوه تجویز ایتمدکلرینه بناءً دها استقلالیت همایونلرینك ایلك سنه‌سی ممالك محروسه‌لرینك بالجمله بلده‌لرینه هر بری علمای عصردن منتخب اولمق اوزره بر قاضی تعیین ورؤیت مرافعهٔ اموری عهده‌لرینه احاله وتفویض ایله حقوق عبادی تأمین ایلدی بوندن صکره دخی سلطان مشارالیه حضرتلری فتحنه موفق اولدقلری هر بر مملکته برمنوال محرر قاضیلر نصبیله تأمین حقوق عباد ویکرمی آلتی سنه بالاستقلال اجرای عدل وداد ایدرك یتمش یاشنده اولدیغی حالده ٧٢٦ ﻫ تاریخنده وسوکوت قصبه‌سنده ارتحال ایتمکله نعش مغفرت نقشلری هنوز فتح اولنان بروسه شهرنده تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن اولندی .

مغفور مشارالیه حضرتلری فضائل اخلاق ایله تمیز ایدن ذوات عالیه‌دندر.

تفصیلات معروضه‌دن مستبان اولدیغی اوزره دولت

علیهٔ عثمانیه‌نك مبدأ تشكیلات عدلیه‌سی دولت قوی الشو-
كتك تأسیسات ابتدائیه‌سی ایله برابر و بنای دولتك بو
صورتله اساس متین عدالته مبنی اولمسی ایسه تاقیامته قدر
مستقر اوله‌جغنه بر دلیل معتبردر.

موازنهٔ عدالت

بر كوچوك امارتك انقاضیله برعظیم دولتك وجوده
كتورلمسی كبی انقلابات جسیمهٔ فوق العاده اثناسنده
بعض مظالمك ایقاعی طبیعت مصلحت ایجابندن
اوله‌بیله‌جكی دركار بولندیغی حالده حضرت عثمان خان
غازی بومثللو احواله میدان ویرمدكلری شویله طورسون
تبعه‌لرینك مرافعهٔ حقوق شخصیه‌لرینی علمادن بولنان
قضاته توديع ورعایایه زره قدر تعدی ورنجیده ایدلمامك
مقصد عادلانه‌سیله امراسنك دخی سرمو شریعتدن
آیرلماملرینی بالتنبیه زیر دستانك هرصورتله استكمال
اسباب ترفیهی دولت جدیده‌لری بناسنه اساس اتخاذ
بیورمش ایكن معاصرلری اولان فرانسه قرالی
(كوزل فلیب) نام حكمدار مجرد شهوات نفسانیه‌سنی یرینه

كتورمك اوزره صرفنه احتياج كورديكى مبالغك تداركى امرنده رعاياسنك پيشوره‌جكلرى يمكلردن وياقه‌جقلرى مومليردن تنقيحات اجراسيله دوچار اغترام وتبعه‌سندن نيجه متحيزان ومتمولانى ماللرينه طمعاً آتشلره ياقه‌رق قتل واعدام ايلديكنه قناعت ايتميوبده پاپاسلرى تجريمه وكليسالرك وارداتى ضبط وتقسيمه باشلاينجه كيفيت اولوقت پاپا بولنان (پونيفاس) نام ذاتك غيرتنه طوقنديغندن ناشى قرال موى اليه يازديغى نامه ايله جوابى شايان مطالعه اولمغله بورايه درج اولندى .

ترجمهٔ نامهٔ پاپا

خادم الخدام حق پونيفاس فرانسه قرالى فليبه جناب حقدن خوف ايدوب امر ونهينى اجرا ايله ديو نصيحت ايلر بيلكه حكومت روحانيه وجسمانيه‌مزه تابعسك (كليساجه اجرا ايتديكى توجيهاتدن بحثله) بونلر سكا عائد دكلدر توجيه ايلديكك شيلرى قطعياً فسخ ايتدم خلاف رأيمده بولنانلرى تكفير ايدرم .

ترجمهٔ جواب قرال

بلا سلام ولااحترام پاپایم دییاز پونیفاسـه بی ادبانه سـوزینه باق که حکومت جسمانیه‌ده بز هیچ برشخصه تابع دکلز (مذکور توجیهاتك اجراسنه) دزکار اولان حقمز حقوق حکمرانیمزله ثابتدر .

اجـرا ایتدیکمز توجیهـاتی کمال اقتدارمزله حالاً واستقبالاً ابقا ایدرز .

خلاف رأیمزده بولنانلره مجنون نظریله باقه‌رز .

واقعا عدالت عثمانیه ایله قرال مومی‌الیهك معاملات ظالمانه‌سی هیچ برزمانده موازنه قـبول ایدر احوالدن دکلسه‌ده پاپا دینلان ذات ملت خرستیانیه بینده حضرت عیسـانك وکیلی وحـواریونك برنجیسی سن پتروسك خلیفه‌سی اولمق اوزره طانمقده بولندیغی وقرال مومی‌الیه دخی ملت مرقومه‌دن اولدیغی حالده باخصوص کلیسایه متعلق موادده بودرجه حقـارت آمیز مکتوب یازمق ورئیس روحانیلری اولان پاپاسلری بغیرحق تجریم ایتمك مثللو معاملاتیله غازی عثمان خان حضرتلرینك هر بر حرکاتنی علمادن استفتا ومحاکمهٔ حقوق عامه‌یی آنلره احاله ایله علمای اسـلامیه حقنده کوستردیکی روی امنیت واحترامات عادله‌یی برکره نظر موازنه‌یه آلملی .

﴿ سلطان اورخان غازینك دور سلطنتی ﴾

مؤسس بنیان رصین الارکان دولتعلیه واصل الاصول شجرهٔ ثمرهٔ سلطنت سنیه سلطان عثمان خان غازیٔ مغفورك وصیتلری اوزرینه اولاد معالی نهادینك ایکنجیسی غازی سلطان اورخان خان ۷۲۶ ھ تاریخنده بالانشین اورنك عثمانیان اولوب برادر اکبرلری علاءالدین پاشا دخی مسند جلیل صدار تعظمایی قبول ایلدی (*)

بوایکی برادر والا گهر دولت ابدمدتك باعث تزاید شان وشوکتی وحال واستقبالده بادیٔ نجات وسلامتی برالده شمشیر شرع عدالت وبرالده سیف صارم جلادت بولنمسی لزومنه وابسته ایدوکنی حس بیورملری اوزرینه حضرت پادشاه وظیفهٔ غزایی درعهده وایفا وجناب صدراعظم دخی قوانین ملکیه وعدلیه وعسکریه‌یی تنظیم واجرا ایدرك دولتك قدر وشرفنی اعلا ایلدکلری صره‌ده مرافعهٔ حقوق عامه‌نك موجب اصلاح اولان جهاتنی دخی نظر دقتدن اوزاق طوتمامشلر ایدی .

(*) مشارالیه علاءالدین پاشا دولتعلیه‌ده صدر اعظملرك برنجیسیدر

چونکه خاقان مرحوم زماننده اگرچه هر بر بلدهیه قاضیلر تعیین قلنمش و بو اصول دولتجه قواعد دائمه اتّخاذ النمش ایسه‌ده فصل وحسم دعاویده محاکمه هنوز استقلالیت تامه ویرلمامش ایدی .

بوکره تنظیم اولنان قوانین جمله‌سنه ایسه بو نقطه دخی ادخال ایدیله‌رك ٧٢٧ هـ تاریخندن اعتباراً محاکم شرعیه رؤیت مصالح حقوقیه‌ده مستقل براغلمش ومأمورین ملکیه وعسکریه‌نك تعرض ومداخله‌لرندن مصونیتی دخی حقوق دولت وادارهٔ مملکته بشقه بشقه قوانین ونظامات لازمه تنظیم واعلان ایدلمسیله تأمین اولنمشدر .

بومنوال اوزره حضرت اورخان غازی یکرمی بش سنه کمال عدالتله سلطنت سوردکدن صکره برادری وهر خصوصده یار ویاوری اولوب ٧٣٧ هـ تاریخنده وفات ایدن علاءالدین پاشانك یرینه وزیر اعظم ایتدیکی مخدوم مکرملری سلیمان پاشانك (بولایرده) اجل قضا ایله وقوع ارتحالی دوچار اولدیغی الم وماتمله ٧٦١ هـ تاریخنده کندوسنکده دار آخرته موجب انتقالی اولدی .

مرحوم مشاراليه حضرتلری پادشاهان آل عثمان ایچنده حلمیت طبع وضعفا پرورلکله برموقع ممتاز عالی قزانمشلردر .

موازنهٔ عدالت

مجاهد مغفور جناب سلطان اورخان هنوز تأسس ایدن دولتعلیه‌لرینك قوانین ملکیه وعسکریه‌سنی تنظیم واصول سکه وعدلیه‌سنی اصلاح ایلیه‌رك زیر دستاننك کوزلرینی نور عدالتله روشنا قیلارکن ینه بوعصرده فرانسزلرك (ژان) نام قرالی تبعه‌سنك اغنیاسنی اولدیره‌رك ماللرینی آلمق وقلب سکه کسه‌رك صرف ایتمك کبی مظالمك اجراسیله فرانسزلره قان آغلادیوردی .

﴿ غازی سلطان مراد خداوندکارك دور سلطنتی ﴾

غازی سلطان مراد خداوندکار ٧٦١ ھ تاریخنده سریر شوکتمصیر عثمانی‌یه جلوس ایله عموم ملت عثمانیانی کامکار بیورملری اوزرینه پدر و جد امجد عدالتکسترلری زماننده تشکیل و کشاد اولنان محاکمك استقلالیت دائمه‌لرینی تقویه و تأیید ایلدکلری کبی برقاتدها تأمین حقوق عباد مراد عدالت معتادیله ممالك شاهانه‌لرنده بولنان بالجمله محاکم وقضاتك همیشه تفتیش احوالی ومع‌مافیه عساکر فوز مآثر کشور کشائیلرینك دخی اثنای جنك وجدالده تجاوز حدود شرعیه ایتاملری ضمننده هرزمان تدقیق حرکات وافعالی مجرد برقاضیعسکرك وجودینه محتاج اولدیغنی بالتجربه حس بیورملری اوزرینه درحال مقام مذکوری احداث ایلدیلر .

حتی اول هنکامده بروسه شهرنده مسند نشین شرع مبین اولان عصرك علمای بنامندن جاندارلی (قره‌خلیل) افندی نام (*) ذات فضائلسماتی ٧٦١ ھ تاریخنده قاضی عسکرلك مقام معلاسنه تعیین وحال حضر وسفرده یار

(*) بوخلیل افندی مؤخراً صدراعظم وخیرالدین پاشا نامیله بنام اولمشدر

واغياره قارشو عدالت اسلاميه ومروت عثمانيه‌يى اثبات بيورديلر .

بوحال ايله خنكار مشاراليه بلاد موروثه واناطولى وروم ايلى قطعه‌لرنده مظهر فتوحاتى اولدقلرى ممالك محروسهٔ ملوكانه‌لرنده اوتوز برسنه مدت بالشوكت واجلال اجراى احكام سلطنت ونهايت قوصوه صحراسنده قارشوسنه چيقان متفقين اوردوسنه دخى دشمنه نسبتله اقل قليل اولان عسكريله بالمقابله اكتساب شان غالبيت ومظفريت ايلديكى حالده ميدان محاربه‌ده مقتولين آره‌سنده بغتةً ظهور ايدن (ميلوش قوپيلويچ) نامنده برمجروح صربلونك خنجر غدريله ۷۹۱ ﻫ تاريخنده شهيد اولدى .

شهيد سعيد مشاراليه حضرتلرى مكارم اخلاقله مشهور وبعض كراماتى دخى اثرلرده مذكوردر .

موازنهٔ عدالت

خداوندكار مغفورك بروجه محرر حضر وسفرده محافظهٔ عدل وداده اولان رعايتلرى ملوك متجاوره

رعایاسنك حدیقهٔ عـدالت اطـلاقنه سزا اولان ممالك محروسه‌لرینه التجا ایله موجب استدعای قبول رعیتلری بولندیغی برعصرده حكمداران افرنجیه‌دن ازجمله المانیا ایمپراطوری (شارل) ك زمانندهکی (سنت وهم) تعبیر اولنان محكمه‌لرك احقاق حق مقصدیله حقوق عامـه‌یی آیاقلر آلتنه الدقلرینك اثباتنه محكمهٔ مذكوره‌دن صادر اولوب دسترس اولنان زیرده صـورتی محرر اعلامك مآل غرابت اشتمالی درجهٔ كافیه‌ده‌در .

صورت اعلام محكمهٔ سنت وهم

حكومتك كافهٔ قوت وقدرتنه مستنداً (محكومی) بعدالوافتیز نائل اولمش اولدیغی بالجمله حقوق حریتدن محروم ایتدم . حضور حاكمده تكلمدن منع ایلدم . الك فنا الم واضطرابه مستحق ایتدم . جناب حقك انسانلر ایچون خلق بیورمش اولدیغی عناصر اربعه‌دن محروم ایلدم . حضور وآسایش وناموس وامنیتدن محروم ودمی هدر اولدیغندن كلیسالر درونندن ماعدا هرهانكی شهر وقصبه‌ده اله كچر ایسه حریت وعدالته لایق اولمیان

.... ملعون محكومه .... اوله‌جق جزالره مستحقدر جسمنه و دمنه لعنت اولسون روی زمینده اصلا راحت وحضور کورمسون روزکار ایله برهوا اولوب حشرات وحشیه‌نك پنجه‌سنده پاره پاره اولسون کردانی کمنده جسمنی قورد وقوشـه ویردم یالکز جانی حفظ آلهیده اولسون » حاکم محکمه اوچدفعه توکوره‌رك بوحکملری محکومه غیاباً تبلیغ ایلدکدن صکره اوامر آتیه‌یی اعلامه درج ایلر « کافهٔ قرال وپرنس وقونتلر ایله مبارك روما ایمپراطورلغی داخلنده بولنان صغار وکباره امر ایدرم‌که محکمه‌نك دلخواهی وجهله محکومك اجرای مجـازات لایقه‌سنه صرف مقدرت ایده‌لر وبوبابده نه محبت ومرحمته و نه دخی دوستلق وقرابته باقه‌لر »

اعلام مذکور غیابی اولدیغندن درونده محرر اولان جزالره محکومك مستحق اولمسی مجرد حضوردن امتناع ایلمسنه مبنی اولدیغی حالده هرنره‌ده اله کچر ایسـه درحال صلب اولنوب علامت جزا اولمق اوزره سینه‌سنه بر ده بیچاق صاپلامق نظام محکمه اقتضاسندن اولدیغی بعض خصوصی تاریخلر روایاتی جمله‌سندندر ،

(زهی عدالت)

غازی سلطان ییلدیرم بایزید خانك دور و سلطنتی

سلطان غازی ییلدیرم بایزید خان ٧٩١ ه تاریخنده سریر آرای شوکت عثمانیان بیوروب آز بر زمان ایچنده نیجه نیجه فتوحات عظیمه‌یه نائلیتله برابر اناطولی و روم ایلی قطعه‌لرنده‌کی ممالك عثمانیه‌نك اکثری جهتلرینه مستولی اولان دشمن اردولری اوزرینه مثال بارقه هجمات خارقه‌سیله جمله‌سنی دوچار اضمحلال و صیت قدرت و شهامت عثمانیانی شرقدن غربه قدر ایصال ایلمشیدی مؤخراً منافع شخصیه‌سنی منافع عمومیه‌یه ترجیح ایدنلر کتدکجه چوغالوب بونلرك هر بریسی نصلسه برز صورتله مسند قضایه صوقوله‌رق تبعۀ شاهانه‌یه ایتمدك ظلم و اعتساف براقمدیلر

فقط بو حال خنکار عدالتشعارك واصل سمع همایونلری اولدیغی کبی همان ایالات شاهانه‌یه متعدد مأمورلر ارسالیله قضاة و نوابك تفتیش احوالنه تشبث بیورلدی

بو بابده‌کی مفتشلر بتون ممالك محروسه‌یی طولاشوب سکسان نفر قاضئ بی‌انصاف مرتکب ظلم و اعتساف اولدقلری تبین ایلدیکنه مبنی جمله‌سی عبرةً للسائرین زنجیر

بند اوله‌رق ٧٩٥ ﻫ تاریخنده مقر سلطنته کتورلمکله کیفیت معروض بارکاه حضرت پادشاهی قلندی

بونلرك هربرینه ترتیب مجازات اولنمقله برابر تأمین معیشت قضاة ایچون وثایقٌ شرعیه‌دن بر مقدار خرج آلنمسنی ومسلك قضاة و مدرسینه نااهللرك صوقولامامسی ضمننده بر نظام مخصوصك تنظیم قلنمسنی امر وافاده ایلدی

بناءً علیه ٧٩٥ ﻫ تاریخنده قضاة و مدرسلکلرك برطریق مخصوصی اولمسنه و وثایق شرعیه‌دن آلنه‌جق خرجلرك مقدارینه دائر نظامنامه و جدول مخصوصی تنظیم و نشر و تعمیم بیورلدی (*)

مأمورین شرعیه و عدلیه عدالتك نشرینه بر واسطهٔ مخصوصه و مستقله اولدقلری حالده بوکبی افعال ظلمیه‌یی ارتکاب ایتمك سلطان بایزید خان حضرتلرینك قلب همایونلرینه زیاده تأثیر ایلدیکی ملابسه‌سیله آرتق اول کوندن اعتباراً حکامك احوالنی بر دقیقه بیله نظر تفتیش و تحقیقدن دور ایتمدیلر

حتی ٧٩٨ ﻫ تاریخنده شیخ رمضان افندی نام فاضل بی‌نظیری قضیعسکرلك مسندیله بکام وتفتیش احوال

(*) اشبو خرج وثایق حقنده‌کی جدول زیلده مندرجدر

حکام ضمننده ولایات شاهانه‌یه اعزام بیوردیلر

بونکله برابر تفصیلاتی تواریخ عمومیه‌ده محرر اولدیغی اوزره نفس بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه‌ده هنوز ایمپراطورلق زماننده تشکیل ایلدکلری اسلام محله‌سنه مخصوصاً قاضی تعیین ایده‌رك شهر شهیر مذکورك تاقیامته قدر مرکز عدالت اسلامیه ومقر سلاطین عثمانیه اولمسی مقدماتنی تدارك و تهیه ایتمکه موفق اولمشدر

بوندن صکره حضرت سلطان بایزید خان نیکبولی قلعه‌سی اوزرینه هجوم ایدن عساکر متفقهٔ افرنجیه‌یی بر حمله‌ده محو و پریشان ایدرك خلفای عباسیه‌دن متوکل خلیفه‌نك تنسیب ایلدیکی (سلطان اقلیم روم) عنوانیله معنون وبروسه‌ده امیر سلطانك قوشاتدقلری سیف جلا-دتله میان شهامتلری مزین بیورلدیغی و مدت سلطنت سنیه‌لری اون درت سنه‌یه رسیده اولدیغی حالده مشهور ملحمهٔ تیمورده اسیر دوشه‌رك قرق درت یاشنده ایکن اجل موعودیله ارتحال دار بقا ایلدی

سلطان مشار الیه حضرتلری مهابت و جلادت و صاعقه کبی دشمنلرینك باشلری اوجنده حاضر کو-

رنمسندن ناشی سرعت تدبیر و حرکتله مشهوردر

﴿ یوقاروده بحث اولنان خرج وثایق جدولی ﴾

اقچه	
٢٥	خرج حجت
٢٥	رسم قسمت .. بهر بیك اقچه‌دن آلنه‌جقدر
١٢	ازننامه خرجی
٠٧	تسجیل خرجی

اشبو خرجلر شمدی‌یه قدر پك چوق صدمهٔ تعدیلاته دوچار اولمشدر

﴿ دور فترت وچلبی سلطان محمد خان ایله ﴾
﴿ سلطان مراد خان ثانینك زمان سلطنتلری ﴾

سلطان بایزید خان تیمورلنكك دائرهٔ اسارتنده عازم روضهٔ رضوان اولدقدن صكره كیرویه قالان بش نفر شهزادهسنده مصطفی چلبی اثنای حربده نابدید اولدیغی كبی سلیمان بك ادرنه وموسی وعیسی چلبیلر بروسه ومحمد چلبی اماسیه طرفلرینه چكیلهرك هر بری سمتلرنده استقلالیتلرینی اعلان ایتمشلر ایدی .

انجق محمد چلبی همای سلطنت سرقهرمانیلرنده جلوهگر وبرملكده درت حكمدارك وجودی ملت اسلامیهنك اتحادینه باعث خطر اولدیغی الهاماتنه مظهریتله صحایف تواریخده مفصلاً بیان اولندیغی اوزره نیجه نیجه محاربات شدیده ایله اون بر سنهدن صكره قرنداشلرینك غائلهسندن قورتیلوب سلطنت عثمانیهده استقلال تام بولدی .

مشارالیه ٨١٦ ه تاریخنده ادرنه سراینده تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس ایدرك مدت سلطنتی اولان سكز سنه ظرفنده وجود دولت وملته قیزغین تیمورك آچدیغی

داغ آثارینی محو وازاله‌یه موفق اولدیغی کتب تواریخده مسطور ایسه‌ده محاکم وقضاة حقنده تشبثلرینه دائر برکونا صراحت کوریله‌مامسی ٨٢٤ ھ تاریخندن اعتباراً سلطان مراد خان ثانی حضرتلرینك دخی ایکی دفعه‌ده وقوعبولان اوتوز برسنه مدت سلطنتلرنده اختلالات داخلیه ومحاربات خارجیه ایله اشتغال بیوردقلرینی شهنامه نویسان زمان تفصیلاً شرح وبیان ایلدکلری حالده مأمورین شرعیه ومحاکم عدلیه‌نك تفتیش ویا اصلاحنه متعلق برتدبیرك اجرا ایدلدیکی قیدینه ظفریاب اولنه‌مامسی پادشاهان مشارالیهمانك جهت عدلیه‌یه نظر بی قیدی ایله باقمش اولملرندن ایلرو کلمیوب بلکه مغفور سلطان ییلدیرم خانك مجازات شدیده ایله قضاتك کوزلرینی ییلدیرمش وذاتاً دخی قضاة ومدرسلکلر نظام مخصوصی ایله طریق انضباطه النمش ووثایقدن اخذ اولنه‌جق خرج ایله ده معیشت حکام تأمین قلنمش اولمقدن ناشی آرتق اجرای مظالمه محل قالمدیغی حسبیله محاکم شرعیه‌ده معاملهٔ عادلانه حکمنی اجرا ایتمکده بولندیغندن نشأت ایتمشدر .

بومنوال اوزره مشارالیهما سلطان محمد خان اول ومراد خان ثانی اوتوز طقوز سنه اجرای وظیفهٔ حکمرانی ایدرك اجل موعودلریله ترك عالم فانی ایلمشلردر

ایکیسیده شجاعت وفضیلتی ذاتلرنده جمع ایلمش اعاظم پادشاهان آل عثماندندر .

﴿ فاتح سلطان محمد خان غازينك دور سلطنتى ﴾

فاتح سلطان محمد خان ثانى ٨٥٥ ﻫ تاريخنده شوكت بخش ديهيم عثمانى بيورمنى متعاقب شهر قسطنطنيه‌نك فتحى حقنده اوته دنبرو تصورات استيلا جويانه‌سنى قوه‌دن فعله كتورمك اوزره تداركات لازمه‌نك استكمالى اسبابنه مباشرت بيورمشلر ايدى .

ايكى سنه ظرفنده لوازمات حربيه‌يى تكميل وايكى يوز بيك موجودلى برجسيم عثمانلى اردوسى تشكيل ايدرك استانبولك فتحى ضمنده شهر مذكور اوزرينه غضنفرانه برصوتله يوريدى .

اقتدار شهرياريلرى سايه‌سنده ايجاد اولنان هوان واون ايكى قنطار مرمركله آتار ديكر برنوع بيوك طوپلر ودريا مثال عسكر ايله قره جهتندن وخيرتبخش عقول اوله‌رق قزاقلر اوزرندن خليجه ايندريلان كميلر ايله‌ده دكز طرفندن قسطنطنيه سورمتينى تحت تضيق ومحاصره‌يه آلدى .

نهايت محصور اولان ايمپراطور وعسكرى انجق اللى اوچ كون مركز مقاومتده دوام وثبات ايده بيلوب اللى

دردنجی کونی ٨٥٧ ﻫ تاریخنده شهر شهیر قسطنطنیه‌نك فتح وتسخیری سلطان محمد خان ثانی‌یه میسر ومشالیه حضرتلری مدیحهٔ جلیله‌ٔ حضرت رسالتپناهی سرینه مظهر اولمشدر .

جناب فاتح بو وجهله بالیمن والاقبال سرای قیصرده مربع نشین سطوت واجلال بیورملری اوزرینه اول امرده حقوق عبادی صیانهٔ درسعادتلرینك مواقع مختلفه‌سنده متعدد محکمه‌لر کشاد واهل وارباب قاضیلر تعیین ایدرك اکمال لوازم عدل وداد بیوردی .

بوندن صکره‌ده (ارتودوقس) مذهبنك کرسیٔ روحانیسی بولنان فنار کلیساسنی ابقا ووفات ایتمش اولان روم پطریقنك یرینه مجدداً نصب ایلدکلری پطریق افندی‌یه بالاحترام کندی الیله برذیقیمت عصا احسان واعطا بیوره‌رق شریعت اسلامیه وعدالت عثمانیه‌نك برقاتدها قدسیت وعلویتنی کوسترمك نیت عادلانه سیله عموم ممالك شاهانه‌ده بولنان محاکمك تحقیق احوالی ضمننده مفتش تعیین ایتمك اوزره پطریق مومی‌الیهدن ایکی نفر مقتدر و مستقیم پاپاس طلب ایلدیلر .

پطریق مومی‌الیه دخی اولوجهله صاحب اقتدار و مستقیم الاطوار ایکی نفر پاپاسی تدارك ایتمکله درآن

حضور عدالتنشور حضرت پادشاهی یه تقدیمه اجتسار ایلدی

فاتح حضرتلرینك بونلره واقع اولان امر و فرمان شاهانه‌لری ممالك محروسته المسالك ملوکانه‌لرنده بولنان بالجمله محاکم شرعیه‌نك تفتیش احوالیله معلومات مستحصله‌لرنی اصلا چکنمیه‌رك حقیقتی وجهله دربار معدلت قرار جهانداریلرینه عرض ایتمکدن عبارت ایدی بناءً علیه صورت مأموریتلرینی ناطق احسان بیوریلان فرمان عالیشانی مستصحباً رهبان مرقومان سمت مأموریتلرینه عازم وشتابان اولمشلر ایدی .

بونلر علی روایتهٍ دار السلطنت السنیه ایله بتون ممالك شاهانه‌یی اوچسنهٌ ظرفنده کشت وکذار ومحاکمك احوالنی خفی و جلی تحقیق واستفسار ایدرك عودت ایتملریله بارکاه معلای حضرت پادشاهی‌یه آتی الذکر راپوری تقدیم ایلدیلر .

صورت راپور

ذات حضرت ملوکانه‌لری طرفندن ایالاتده تأسیس اولنان محاکم دخی درسعادتده تشکیل بیوریلان محاکم مثللو اجرای عدالت ایدییور .

اشبو احوال دوام ایتدیکی حالده دولت قویه و عادله‌لرینك قریباً اقصای مراتب ترقی‌یه واصل وحکومت سنیه‌لری امتداد ایدوب تبعهٔ شاهانه‌لرینك معموریت وسعادتی حاصل اوله‌جغنه ذات شاهانه‌لرینی تأمینه جسارت ایلرز .

اشبو راپورك مآلی محاکم شرعیه‌نك اجرای عدالت ایتمکده بولندیغنی تأمینه کافی کورنمکله جداً محظوظیت سنیه‌یی موجب اولمشدر .

بوندن صکره دخی حضرت پادشاه ممالك شاهانه‌لرینك وسعتی نسبتنده محاکمی تکثیر ایلمش وبناءً علیه برقاضیعسکرك روم ایلی واناطولی محاکم عمومیه‌سنه نظارتی کفایت ایتمیه‌جکی درکار بولنمش اولدیغنه مبنی روم ایلی قاضیعسکرینك روم ایلی واناطولی قاضیعسکرینك اناطولی قطعه‌لرنده‌کی محاکمه نظارت ایتمك اوزره قاضیعسکرلك مسند جلیلنك ایکی منصب اولمسنی فرمان و ۸۸۲ ه تاریخنده روم ایلی قاضیعسکرلکنی مولانا (مصلح الدین قسطلانی) واناطولی قاضیعسکرلکنی دخی (خاجی حسن زاده) افندیلره توجیه واحسان بیوره‌رق علی الدوام

تفتیش محاکم وحکام قضیهٔ مهمه‌سنی برقاعدهٔ مضبوطه آلتنه آلدی .

سلطان مشارالیه حضرتلری بوصورتله الکای جهانبانیلرینی باشدن باشه نور عدالتله تنویر واعداسنی زور بازوی قهرمانانه‌سیله قهرو تدمیر ایلیه‌رك اوتوز برسنه پادشاهلق ایتدکدن صکره ردوس جزیره‌سنك بالذات فتحنه کیدرکن زه‌راستی اولان ککبوزه‌ده بردنبره خسته‌لنه‌رق عازم کلشن سرای عقبا اولدی .

حدیث شریف ایله نائل ستایش حضرت پیغمبری اولان بویله برذات عالیٔ قدر حقنده علم وعرفان جهتیله سلاطین سالفه ایچنده امثال وآقرانی نادر ولسان مادر زادندن ماعـدا التی لسان تکلمنه قادر برپادشاه بهادر ایدی دیمکدن بشقه برشی سـویلمکه زبان خامهٔ شکسته قاصردر .

موازنهٔ عدالت

فاتح حضرتلرینك معاصرلرندن اسپانیه حکمداری (فردیناند) اندلس قطعه‌سنك ملکی اولوب کندوسنه

مغلوب اولان (ابو عبداه) دن قتولك اولميان اهالينك
مال وجان ومذهبلرينه مداخله ايدلمامك شرطيله ملكى
تسليم ايلديكى حالده برقاچكون كچركچمز آيين اسلاميه نك
علناً اجرا ايدلمامسى و آثار اسلاميه دائر ميدانده
برشىء براغلمامسى نقطه سنى اورته يه قويمش وقطعهٔ
مزبوره ده قالان مليونلرجه مسلمانلر بوجهته ضرورى
تحمل ايدنجه اون درت ياشندن يوقارو اركَكلر ايله اون
ايكى ياشندن يوقارو قزلرك كافه سى ياوافتيز اولمسى
وياخود دائرهٔ حكومتدن چيقوب كيتمسى امرينى
ويرمش ايدوكنه مبنى اهالئ اسلاميه دن طقوز يوز بيك
كشى ترك وطنى اختيار ايلديلرسه ده آفريقايه كچه جك
هجرت قپولرى اولجه فرنكلر طرفندن قپادلمش اولديغنى
كورملريله بيچاره لر قوشلرك آوجيلردن قاچدقلرى كبى
متعصب قتولك پاپاسلرينك ظلمندن قورتلمق اوزره
اولاد و عياللريله آج و صوسز طاغلره دوشديلر
قورتيله بيلانلر ممالك اسلاميه جان آته بيلديسه ده
قصورى جبراً و قهراً خرستيان ايدلدكدن صكره ينه
صاغلام خرستيان اوله مديكز ديه رك انكيزيسيون محكمه-
لرينك حكميله طاقت فرسا جزالر چكديره رك نهايتده
آتشلره ياقيلوب كول ايدلديلر .

اوراده قالان یهودی ماتی دخی بویله اشد مجازات ایله یانوب قاورولدیلر حضرت فاتح ایسه قوهٔ قاهرانه‌سیله بلا شرط استانبولی فتح و تسخیر ایتمش و افکار جلادت دثارینه هیچ برطرفدن اسباب مانعه خیلولتی غیر متصور اولدیغی حالده قبول اسلامیتی سکنه‌سنه تأثیرلیجه بر صورتده تکلیفه مقتدر بولنمشیکن درحال مذهب و قومیتلرینك محفوظیت و مصونیتنی بر چوق مساعدات و امتیازات ایله تحت تأمینه آلدیغی و مع مافیه نصب و تعیین ایلدکلری پطریقه ید شاهانه‌لریله بر ذیقیمت عصا احسان و اعطا بیوردیغی کبی احکام شرعیهٔ اسلامیه‌نك اجراسنه مأمور اولان محاکمك تحقیق احوالنه خرستیان پاپاسلرندن مفتش تعیینی درجه‌سنده‌کی فرط عدالتلری دشمنلرینك بیله نظر حیرتنی جلب ایلمشدر .

﴿ سلطان بايزيد ثانينك دور سلطنتى ﴾

سلطان بايزيد ثانى ٨٨٦ هـ تاريخنده جالس سرير عثمانى اولدى .

انجق زمان سلطنتلرنده داخلاً وقوعبولان بعض اختلاللر بالتسكين يوللر و برخيلى كوپريلر ياپيلوب تجارت و زراعتك ترقيسنه باقيلەرق اسباب آسايش اهالى استحصال و خارجاً دخى محاربات و تجديد معاهدات كبى خصوصات مهمه ايله اشتغال اولنديغنى مورخين زمان كشيدۀ سلك و سطور و بيان ايليورلر ايسەده امور عدليەيه دائر اجراآتدن بحث ايتاملرى مجرد فاتح حضرتلرينك وضع ايلمش اولدقلرى اساس نظامات عدليەيه هنوز وهن طارى اولمديغنى و بناءً عليه بو خصوص حقنده بركونا تشبثات و اجراآته محل بولنمامش ايدوكنى اثباته كافى بر دليلدر .

سلطان مشار اليه حضرتلرى اوتوز برسنه مدت سلطنت سوردكدن صكره اولادلرينك سناً اك كوچوكى وفقط اقتدار و لياقتجه اك بيوكى اولان ياوز سلطان سليم كبى برشير جهانكيره بالرضا دور سلطنت ايدرك

برقاچكون مرورنده كندولرى دخى ترك دغدغهٔ عالم ايلدى

مشار اليه محب علم و ادب اولديغى كبى فرط حلميتندن ناشى (بايزيد ولى) ناميله اشتهار بولمشدر.

موازنهٔ عدالت

سلطان بايزيد حضرتلرى يوللر وكوپريلر ياپديره‌رق امر زراعت و تجارتك ترقيسيله دين و مذهب تفريق ايتميه‌رك هرصنف تبعهٔ صادقه‌لرينك استكمال اسباب راحت و آسايشلرى اوغورنده فداكارلق بيورمقده اولدقلرى حالده معاصرلرى اولان اسپانيه قرالى (فرديناند) انكيزيسيون محكمه‌لرينى تكثير ايله يالكز (سيويل) شهرنده و ١٤٨١ سنهٔ ميلاديه‌سى ايچنده ايكيوز سكسان بيك نفر عربلرى احراق بالنار ايتديرمشدر.

— بو حساب يالكز بر سنه‌لك اولوب حالبوكه مذكور محكمه‌لر نيجه سنه‌لر بو يولده مظالم اجراسيله اشتغال ايتمشلردر — نه مرحمتسزلك.

سلطان سليم خان اولك دور سلطنتی

پدرينك دعوت و موافقتی اوزرينه برنجی سلطان سليم خان ٩١٨ ه تاريخنده ديهيم پيرای شوكت و شان بيورملرينی متعاقب ممالك شاهانه‌لری حكامنه كوندر-دكلری فرمان عدالت عنوان ملوكانه‌لری احكام شرعيه‌دن سرمو انحراف و فرد آفريده حقنده زره قدر ظلم و اعتساف ايدن اولور ايسه اشد مجازات ايله جزالنديره جغنی قطعياً و تأكيداً امر و تنبيه بيوردقلری كبی زمان سعداقتران جهانداريلرينه دكين مشيخت اسلاميه مقامات رسميه‌دن معدود اولمديغی حالده مجرد تبعهٔ شاهانه‌لرينك محافظهٔ حقوق مقدسه‌لری نيات عادلانه‌سيله حكام شرعك نظارت عموميه‌سنی حائز اولمق اوزره جلوس همايونلرينك دها ايلك سنه‌سی منصب جليل فتوايی تاسيس و عصرك سر افراز ارباب كمالی علمای متبحريندن مشهور زنبللی علی جمالی افندی نام ذات فقاهتسماتی شيخ الاسلام و مفتی الانام تعيين بيورديلر .

— واقعا بعض تاريخده بوندن اول برقاچ شيخ الاسلام اسمی ذكر ايديليورسه‌ده بونلر صورت رسميه‌ده

منصوب اولمیوب اصح اقوال مورخینه نظراً دولت علیه‌ده الك اول شرفیاب مسند مشیخت علیا و متلبس خلعت بیضای افتا مشار الیه زنبللی علی افندی اولدیغی اکلاشیله‌یور —

بالاده عرض اولندیغی ارزوه سلطان ذیشان حضرت سلیم خان تقدیم الاهم علی‌المهم قضیه‌سنه رعایةً اول امرده ملکك جهت عدلیه‌سنجه اولان اجراآتی بو صورتله اکمال بیوردقدن صکره خریطهٔ عالمه صیغمیاز وسعت افکار شجاعتمدار جهانبانیلری نسبتده توسیع دائرهٔ ممالك سمتنه نظر جلادت اثر شاهانه‌لرینی توجیه بیوروب عجم اوزرینه یوریدی .

چالدیران صحراسنده شاه اسماعیلك اردوسنی محو و پریشان و اقلیم ایرانی ویران ایلدیکی مثللو مصر قطعه‌سنه دخی حرکتله عساکر مصریه‌یی مضمحل و حلب و شام کبی بلاد مشهوره و نهایت اقطار مصریه‌یی ضبط ایدرك ملوك چراکسه‌یی بی نام و نشان ایلدی .

مشار الیه حضرتلری بو فتوحات جهانکیرانه‌لری اوزرینه (سلطان الروم والعرب) نامنی و (خادم الحرمین الشریفین) عنوان شرف ارتسامنی آلمش و درسعادته عودت همایونلرنده دخی برابر کتوردکلری

خلفای عباسیه‌دن (متوکل علی الله) نام ذاتدن کافهٔ امانات جلیلهٔ خیرالانامی تسلم ایتمشدر .

بو هنکامده نیجه قلاع و بقاع وحتی تلمسان و جزائر بکلکلری و کردستانك قسم اعظمی ممالك شاهانه‌یه علاوه قلنمشدر .

بوندن صکره خلیفهٔ زمان سلطان سلیم خان حضرتلری علوهمت و حسن نیتلریله متناسب اولمیان سکز سنه مدت سلطنتلرنده حدود خاقانی‌یی برطرفدن کردستان وایران و برجانبدنده آفریقا قطعه‌سنده جزایر وتلمسانه قدر ایصال ایلمش اولدیغی و ردوس جزیره‌سنك دخی هنوز فتحنه متهیء عزیمت بولندیغی حالده ۹۲۶ ه تاریخنده پنجهٔ شیر اجل اولقهرمانکده کریبان حیاتی چاك و وجود نازنینی متواریء خاك پاك ایلدی .

مغفور مشارالیه حضرتلری ادیب و شاعر و دبدبه و آرایشه مائل غضوب و مهیب یاوز لقبیله مشهور بر پادشاه بهادر ایدی .

موازنهٔ عدالت

خاقان مرحوم تبعهٔ صادقه‌لرینك زره قدر ظلم دیده اولماملرینی جلوسلرینی متعاقب فرمان شاهانه‌لریله امر و اراده بیورمش و حتی مقام معلای مشیختی محافظهٔ حقوق عمومیه مقصد خیر مرصدیله تأسیس ایلمش اولدیغی حالده عصر ملوکانه‌لرینه مصادف بولنان فرانسه قرالی (لوی) ممالکنده بولنان هر صنف زنکینلری بر طاقم عزویات و مفریاتله آتشه یاقوبماللرینی غصب ایلمك و یغما و حقارته ویردیکی مساعده قورقوسندن بالایجاب فرانسز عسکری بر سمته کیده‌جك اولسه‌لر کچه‌جکی یوللرده بولنان بلده‌لر اهالیسی ماللرینی کلیسالر مخزنلرینه طولدیره‌رق کندولری بر علت ساریه‌دن قاچارجه‌سنه طاغلره فراره مجبور اولمق کبی مظالمی اجرا ایدییوردی .

قانونی سلطان سلیمانك دور سلطنتی

سلطان سلیمان خان قانونی ۹۲٦ ﻫ تاریخنده تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس بیوردقلری کون پدر جنت مقرلری مغفور سلطان سلیم زماننده مدت مدیده دوام ایدن مشغلهٔ جنك وجدال مناسبتیله ممالك شاهانه‌نك بعض سمتلرنده میدان آلان ظلم و تعدی اربابنی بر بر جلب ایدرك جزای سزالرینی ویردكدن و شایستهٔ مكافاة اولنلری تلطیف بیوردقدن صكره بر طرفدن تذیید شان وشوكت دولت وترفیه احوال رعیت ضمننده ایجاب ایدن نظامات ملكیه و عسكریه وعدلیه‌لرینی وضع و تأسیسله اكمال لوازم عدالت و بر جانبدنده رأیات فتح آیات عثمانیه‌یی آسیا و آفریقا و اوروپا قطعه‌لرینك اقطار بعیده سنده تموج ایتدیره‌رك اعلای صیت و قدرت ایلدیلر كه اون اوچ دفعه بالذات وقوعبولان اسفار همایونلریله سایهٔ سیف جلادتلرنده اوچیوزدن متجاوز قلاع و بلدان ضمیمهٔ ممالك آل عثمان بیورلمشدر .

خاقان مشارالیه حضرتلرینك عهد جلیللرنده دولت ابدمدت عثمانیه كرهٔ ارضك همان یاریسنه مالك اولمش

وكافهٔ شعبات اداره نظامات وقوانین مخصوصه ایله تحت انضباطه النه‌رق احکام شرعیه ایسه کماهی حقیها اجرا ایدلمش اولدیغندن ناشی سکنهٔ ممالك محروسه نیجه سنه‌لر کمال رفاه ایله امرار ایام ایلمشلردر .

چونکه عصر معدلت حصر مشارالیهده مؤسس اولان نظاماتدن برقطعه اراضی و بر نسخه جزا قانوننامه‌لرینه دسترس اولنمغله بونلردن مذکور اراضی قانوننك هرمسئله‌سی عدل وحقه مقارن اولدیغی شویله طورسون مقدمه‌سنده(*) بیان اولندیغی اوزره سلطان مشارالیه حضرتلرینك هنوز فتحنه موفق اولدقلری (بودین) بلده‌سی اهالیٔ قدیمه‌سنك املاکی حقنده ابذال بیوردقلری مساعدات شاهانه نه درجه برمعاملهٔ عادلانه بولندیغی وجزا قانونه (**) کلنجه اگرچه تاریخی اولماسی تأسیس ونشر اولندیغی زمانی کوستره مامکده ایسه‌ده تحقیقاته نظراً عهد مشاالیهده موضوع اولدیغی آکلاشلمغله بونك دخی نه مرتبه برصورت عدالتکارانه‌ده وضع اولندیغی عندالمطالعه قارئین کرام حکم ایده‌بیله‌جکدر .

(*) اشبو اراضی قانوننك یالکز مقدمه‌سی ذیله درج اولنمشدر .

(**) ذکر اولنان جزا قانوننك ایکی فصلی عیناً ذیلده مندرجدر .

بومنوال اوزره صاحبقران زمان حضرت سلطان سليمان خان دخی فتح امصار وبلاد ونشر انوار عدل وداد ايله سلطنت سنيه‌لری قرق سكز سنه امتداد ايتديكی حالده نهايت اسفار جهانكيرانه‌لرينك اون اوچنجيسی اولان (سكتوار) محاربه‌سنده و ٩٧٤ ﻫ تاريخنده اجل موعوديله ارتحال ويارم عصر برمدت زير جناح مستلزم الفلاح ملوكانه‌لرنده استراحت فوق العاده ايله عمر سورن تبعه وزيردستانی دوچار حزن وملال ايلدی .

مرحـوم مشـاراليه حضرتلری قدرت وعظمت وسلطنتی مرتبهٔ عاليه‌يه واصل ايتمش آثار حسنه‌سی كثير شعر وانشـايه مائل عدالتی مسلم مؤسس قانون ونظام برخنكار معظم ايدی .

موازنهٔ عدالت

پادشاه فاروقجاه سلطان سليمان حضرتلری روز جلوس همايونلرنده ارباب ظلم وتعـدی‌يی مظهر جزا وسزای مكافات اولنلرك تلطيفنی اجـرا ايله شـان

سلطنتلرینی اعـلا بیوردقلری مثللو اول و آخر عنایت وعدالت جلیله‌لرینی یالکز کندی تبعه‌لرینه دخی منحصر قیلمامشلر ایدی .

مجار قرال وقرال زاده‌لرینی نمچه‌دن وفرانسز قرالنی المانیا ایمپراطوری (شارلکن) دن قورتاردیغی وتوسیع سعـادت وتکثیر ثروت اهالی ایچون وضع وتأسیس بیوردقلری قوانین ونظامات جدیده‌لرندن فرنکلر دخی حصه‌دار منفعت اولدقلری زیور صحایف تواریخدر .

حالبویله ایکن معاصرلری بولنان مومی‌الیه (شارلکن) اول امرده پاپایی اسـیر ایدرك آغر برفدیهٔ نجـات ایله کندوسنی ینه کندویه صاتدیغی کبی روما شهرلرینی یغما ومرکبلر پاپاس قیافتنه قونیله‌رق کلیسـالرده کرسیلره اوتوردلمق و پاپاسلرك کناه چیقاردقلری محللرده ازالهٔ بکر اولنمق کبی افعال شنیعه و عندلرنده محترم و مقدس عد اولنان کلیسا اشیالری سرخوش عسکرلرك آیاقلری آلتنده سورکلنه‌رك (سه‌ن پی‌یه‌ر) کلیساسنده اهل عرض عورتلرك ناموسـلری پایمال ایدلمك درجه‌سـنده‌کی احول قبیحهٔ متنوعه‌نك اجراسی امر و مسـاعده‌سنه مبنی روا کوریله‌یوردی .

— رئیس روحانی و معبد حقنده رعایت بویله‌می اولور ؟

يوقاروده بحث اولنان اراضى قانونامه‌سنك مقدمه‌سيله (بودين) بلده‌سى اهالئ قديمه‌سنه مخصوص اولان مساعدات شاهانه .

مقدمه

(بسم الله الرحمن الرحيم)

الحمد الله الذى له ملك السموات و الارض . وهو على كل شيء قدير . جناب خاقان روى زمين . وخليفهٔ رسول رب العالمين . مالك ممالك العالم ظل الظليل على كافته العالمين . ممهد القولين شرع المبين . مؤيد مقاعد الدين المتين . مظهر كلمات الله العليا رافع اعلام الاسلام الى غايته العقبا . فاتح بلاد المشارق والمغارب . سيف الله المسلول وجنده الغالب صاحب الغازى المشهور . فيما بين الانام . و الوقايع المشهورت على صحايف الايام المجاهد فى سبيل الله بعزم و اهتمام ملحق معظم ممالك الحرب الى دار الاسلام حاتبه الامامته العظما و السلطان الباهر و ارث الخلافته الكبرى كابراً عن كابر ناشر القوانين السلطانيه عاشر الخواقين

العثمانيه كاسر الاكاسرة القروم سلطان العرب و العجم
والروم خادم الحرمين المحترمين والمقامين المعظمين المفخمين
السلطان بن السلطان سلطان سليمان خان ابن السلطان
سليم خان لازالت سلسلته وسلطنته متسلسلته الى يوم يعثون
ولابرحت احكام معدلته جاريته فى اقطار الربع المسكون
حضرتلرى توفيق ربانى ايله ولايت (بودين)ى فتح
و تسخير بيوروب كافهٔ رعايا و عامهٔ برايا اوزرينه احكام
معدلت زاهرلرى اجرا اولنغه تصدى اولندقده امر
جليل المقدار و فرمان جميل الآثارلرى بو وجهله
اولمشدركه عموماً ولايت مرقومه‌نك اهلى يرلى يرنده
مقرر اولوب اللرنده اولان اموال منقوله قصبات وقراده
اولان اولرى و بغچه‌لرينك عمارتلرى كنديلرينك
ملكلرى اولوب هر نيجه ديلرلر ايسه تصرف ايده‌لر
بيعه وهبه‌يه وسائر تمليكات وجوهه قادر اوله‌لر
باغلرينك و بغچه‌لرينك حقوقك اجرا ايده‌لر فوت
اولدقلرنده ورثه‌لرينه تمليك طريقيله انتقال ايليه اصلا
كيمسه دخل و تعرض ايتميه‌لر زراعت و خراثت ايده‌
كلدكلرى ترلالرى دخى اللرنده مقرر اوله لكن ذكر
اولنان اصناف ماللرى ملكلرى اولديغى كبى ترلالرى
ملكلرى اولميوب سائر ممالك محروسه‌ده ارض ميرى

دیمکله معروف اولان اراضی مملك قبیلندن اولوب رقبهٔ ارض بیت المال مسلمین عاریت طریقیله رعایانك تصرفلرنده اولوب انواع حبوبات وسائر مزروعاتدن هرنه دیلرلرسه اکوب بیچوب عشر آدینه اولان خراج مقاسمه سین وسائر حقوقن ادا ایده‌لر نیجه دیلر ایسه‌لر استغلال ایده مادامکی اراضی تعطیل ایتمیوب کماینبغی زراعت وحراثت وتعمیر ایدوب بیقصور حقوقین ادا ایده‌لر کیمسه دخل وتعرض ایتمیه فوت اولنجه‌یه دکین نیجه دیلرلر ایسه تصرف ایده‌لر فوت اولدقلرنده اوغللری کندی مقامنده قائم اولوب تفصیل مذکور اوزرینه تصرف ایلیه‌لر اوغللری قالماز ایسه سائر ممالك محروسه کبی اراضیلری اسلوب سابق اوزره خارجدن تعمیره قادر کیمسه‌لره اجرت معجله‌سی آلنوب طاپویه ویریله آنلر دخی تفصیل سابق اوزره تصرف ایده‌لر باغلرینك یرلری بو قبیلدن اولوب باغ وباغچه‌لری خراب اولدقده یرلری سائر یرلر کبی تصرفلرنده اولان عمارتلری کبی ملکلری اولمق توهم اولنمیه والله اعلم بالصواب

اشبو مقدمه‌نك اشاغیسی شیخ الاسلام اسبق ابو السعود افندی مرحومك اراضی‌یه متعلق بعض فتوی

صورتلريله عتيق اراضى قانونامه سندن عبارت اولمغله تحريرينه لزوم كورلمامشدر .

بالاده بيان اولنان جزا قانونامه سنك فصل ثانيسى بروجه زير بيان اولنور

فصل فى بيان تشاتم و تضارب و قتل نفس وجرايم و سياست

اكر ايكى كشى برى برينك ياقه سنى يبرتسه قاضى ايكيسنه دخى ثابت اولسه ينه ايكيسنه تعزير ايدوب جريمه آلنميه و بر برينك صاچنى وصقالنى يولسه دخى ثابت اولسه ينه ايكيسنه تعزير ايدوب غنيدن يكرمى و فقيردن اون اقچه جريمه آلنه ـ بر كيمسه آخره نا مشروع كلمات سويلسه قاضى تعزير ايدوب ايكى آغاجه بر اقچه آلنه ـ بر كمسيه بر كشينك يولنه ويا اوينه ويا اوى اوستنه وارسه و چكشوب برى برينك صقالنى يولسه ويا دوكشسه محاكم ايكيسنه دخى تعزير ايدوب بادى و سبب اولاندن اغاج باشنه بر اقچه جريمه آلنه ـ

وآخرندن ایکی اغاجه براقچه آلنه — اکر برکشی بر کمسه‌یه لت (*) آتسه ویاخود صقالك یولسه غنی اولاندن یکرمی فقیردن اون اقچه جریمه آلنه — اکر برکشی برکمسه‌نك باشنی یاروب قان چیقارسه تعزیر ایدوب اوتوز اقچه جریمه آلنه اکر کمیکی چیقوب جراحه محتاج اولسه باشی یاران غنی ایسه بیك اقچه و دها زیاده‌یه مالك ایسه بعد التعزیر یوز اقچه جریمه آلنه — متوسط الحال اولوب التییوز اقچه کوجی یتسه اللی وفقیر ایسه اوتوز اقچه جریمه آلنه — اکر برکیمسه آدم اولدیرسه قصاص ایده‌لر جریمه آلمیه‌لر — اکر قصاص ایتمسه‌لر یا قصاص لازم اوله‌جق قتل اولمسه غنیدن بیك اقچه و دها زیاده‌یه کوجی یتسه درتیوز و وسط الحالدن التییوز اقچه‌یه مالك اولسه ایکی یوز و فقیردن یوز اقچه جریمه آلنه — اکر بر مجروح بنی فلان اورمشدر دیسه اعتبار یوقدر مکر اول کیمسه سابقا متهم ویاخود مجروح ایله عداوتی ظاهر اوله قاضی معرفتیله عرفه قابل اولور — اکر محله ایچنده یا کوی اره‌سنده مقتول بولنسه البته تفتیش ایدوب قاتلی بولدیره‌لر یاخود دیت چکدیره‌لر — اکر اثر قتل بولنمسه مجرد میت بولنمغله کیمسه‌یی انجتمیه‌لر — اکر برکیمسه

(*) فارسیدر ترکجه دوکمك دیمکدر .

آخری اوروب مجروح ایدوب (دوشه‌که) دوشورسه غنی
اولورسه بعد التعزیر ایکیوز وسطندن یوز فقیردن اللی
اقچه‌یه جریمه آلنه — اکر بر کشی بر آخرك یولنه
واروب قلیج وبچاق چکسه محاکم حقندن کلنوب اللی اقچه
جریمه آلنه فقیر ایسه اون اقچه جریمه آلنه — اکر آدم
بچاقلامق عادتی ایسه الك کسه‌لر — اکر عادتی دکل ایسه
قولنه بچاق صانچوب کزدیره‌لر — اکر بر کشینك قولی
کندو کندویه آچیلوب اولسه مولاسنه جریمه لازم
اولمز — اکر بر کیمسه دوکوب اولدرسه . . . .
اکر بر کشی قصد ایله بر کیمسه‌نك کوزینی یادیشنی
چیقارسه قصاص ایتسه‌لر جریمه آلنمه‌یه وقصاص اتمسه‌لر
ویا قصاص لازم اولمسه غنیدن ایکیوز وسطدن یوز
فقیردن اللی یا قرق آقچه آلنه واما بومذکورات غیر مسلم
ویاخود قول طائفه‌سندن صادر اولسه نصف جریمه آلنه
واکر صغیر اوغلانجقلر بربریله صواش ایتسه‌لر نسنه
النمه‌یه — وخواتین طائفه‌سی بربریله صواش ایتسه‌لر
صاچلرك یولسه‌لر ویا محاکم لت اوشسلر مخدراتدن دکل
ایسه ایکیسنه‌ده بیله محاکم تعزیر ایدیلوب ایکی آغاجه
براقچه جریمه آلنه اکر مخدراتدن ایسه‌لر ارلرینه تهدید
ایدوب یکرمی اقچه آلنه — اکر بر کشی بر کیمسه‌یه حد

ویا تعزیر لازم اوله‌جق قذف آتسه حد ایسه اوچ اغاجه براقچه تعزیر ایسه ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه — اگر برکشی پزه و نکلك ایلسه قاضی تعزیر ایدوب تشهیر ایدوب اغاج باشنه براقچه آلنه — اگر قول طائفه‌سی بربریله جنك ایتسه محاکم حقلرندن کلنوب جریمه النمیه ٠

﴿ فصل ﴾

فی بیان شرب خمر وسرقه وغصب وتعدی یه متعلق جرایم وسیاست

برکشی خمر ایچسه قاضی حقندن کلوب ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه اگر مسلمان خمر صیقسه ویاخود بیع ایلسه قاضی تعزیر ایدوب ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه — اگر برکمسیه قاز وطاوق ویا اوردك اوغرلسه قاضی تعزیر ایدوب ایکی اغاجه براقچه آلنه — اگر قوان وقیون وقوزی اوغرلسه سرقه نصابه یتشمش

اولمسه قاضی تعزیر ایدوب اغاج باشنه براقچه جریمه
آلنه -- آت و قاطر ویا اینك ویا صغیر اوغرلسه الك
کسه‌لر یاخود ایکیوز اقچه جریمه آلنه — اکر یانجق ویا
دستار ویا دستمال اوغرلسه الك کسه‌لی اولمسه تعزیر
ایدوب ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه ویاخود اغاج
باشنه براقچه آلنه — اکر برکشینك قیوسندن یاانبارندن
بغدای وآرپه سرقت ایتسه‌لر شرعاً ال کسمك لازم
اولنورسه غنی‌دن قرق وسطدن یکرمی فقیردن اون
اقچه آلنه — اکر ترلاده دسته اوغرلسه‌که آز اولسه
ویاخود اکینی بیچوب آلسه قاضی تعزیر ایدوب جریمه
آلنه — ضمان لازم اولورسه تضمین ایتدیره‌لر — بالطه
وبچاق و بونلرك امثالی نسنه اوغرلسه قطع لازم اولمسه
تعزیر اولنوب ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه — اکر
اوغلی اتاسندن و اناسندن ویاخود بابا و انا اوغلندن ویا
عورت ارندن ویا ار عورتندن ویا قرداش قرداشندن
نسنه اوغرلسه قاضی تعزیر ایدوب اغاج باشنه براقچه
جریمه آلنه — برکشی دلبند قاپسه ویا غصبله برکشینك
اسبابنی آلسه محاکم تعزیر اولنوب اغاج باشنه براقچه
جریمه آلنه — ودخی اسیر اوغرلیان وقول وجاریه
آیاردن و اوغلان آیاردوب کیدن ودکان اچان واوه

کیره‌نی برقاچ کره خرسزلغی ظاهر اولانی صلب ایده‌لر
— و بر بلوك خلق و آدم ایچنده خرسز آدم اولسه
تهدید ایدوب خرسزی بولدیره‌لر اکر بولنمز ایسه اول
کیمسه‌لری طوتوب حبس ایده‌لر و درکاه معلامه عرض
ایده‌لر فرمان قضای جریان آنلرك بابنده نه وجهله
صادر اولورسه موجبیله عمل اولنه — اکر محله وکوی
ایچنده آدم اولسه ویا کاربان باصیلوب خسارت اولسه
ویا کوی اره‌سنده اوغریلق ویا حرامیلك اولسه البته
خرسزی بولدیره‌لر و متهم اولان کیمسه‌لر وار ایسه
تفتیش ایدیلوب تضمین ایتدیره‌لر — متهم کیمسه یوق
ایسه اهل محله ویا کوی خلقنه تضمین ایتدیره‌لر اکر
برکوی قاتنده قونان برکشینك کیجه ایله مالی اوغرلانسه
خرسزی البته کویلویه بولدیره‌لر بولنمازسه کویلویه
تضمین ایتدیره‌لر — اکر برکشی یولندن کچرکن زورله
یه‌جك آلسه تعزیر اولنوب اغاج باشنه براقچه جریمه
آلنه — اکر برکشینك النده ویا اونده اوغریلق نسنه
بولنسه صاتون الدیسه صاتانی بولدیره‌لر اکر بولنماز
ایسه متهم ایسه اشکنجه ایده‌لر مکرکه صاتانی بولوب
قاضی‌یه تسلیم ایده ویاخود یبانده بولدیغن اثبات ایده
اولوقت خلاص اولور اما اشکنجه‌ده احتیاط ایدیلوب

تلف نفس اولمیه اگر کاربان سرای ایچنده نسنه گیتسه
کاربان سرای ایچنده اولانلره بولدیره‌لر اما کاربان
سرایلر ایچنده امین و معتمد کیمسه اوله‌لر هرصباح
یوقلایه کیمسه‌نك اسبابی سرقه اولندیغی بیله وگوره
اندن صکره قپوسنی آچوب دستور ویره اگر بوصورتله
ایتدکدن صکره برکیمسه بنم اسبابم گیتمش دیرسه عمل
اولنمیه کاربان سرای یوقلانمدن دستور ویررایسه گیدن
اسبابك قیمتنی اکا تضمین ایتدیره‌لر اگر کاربان سرای
طشره‌دن دلنوب اسباب آلندیسه طشره‌دن مظنه ومتهم
اولانی طوتوب تفتیش ایده‌لر خرسزی بولوب آلدیغی
شیئی بولدیره‌رق شرع ایله صاحبنه تسلیم ایده‌لر اگر
ایچریده اولان خلقن طشره‌ده اولان خرسز ایله اتفاق
وقولی اولمق توهم اولنورسه ایچروده اولانك دخی
مظنه اولانی طوتیلوب شرع وعرفله تفتیش ایدیلوب
خرسزی بولدیره‌لر بولنمز ایسه کاربان سرای محله
ایچنده ایسه محله ایچنده اولان اوغریلقده حکم نه ایسه
آنی اجرا ایده‌لر — اگر خرسز سپاهی طائفه‌سندن
اولور ایسه حبس ایدیلوب درگاه معلامه عرض ایده‌لر
اگر عرف ایله برکیمسه‌نك خرسزلغی ظاهر اولورسه
قاضی اولان کیمسه اهل عرفه حجت ویروب اهل

عرف اول حجت موجبنجه آصلمغه مستحق اولورسه
آصه وقطع عضوه مستحق اولانی قطع عضو ایده
قاضی بو بابده مانع اولمیه و سیاستی تأخیر ایتدیرمه‌یه
کناهی ایتدیکی یرده سیاست ایده‌لر — اکر خرسز
اشکنجه‌ده اقرار ایتسه علایم دخی دلالت ایتسه آنك
اقراری معتبر اوله صوچونه کوره سیاست اولنه — اکر
خرسز برکیمسه‌یه بنم شریکمدر دیرسه واو کیمسه‌ده
اولدن متهم کیمسه ایسه اشکنجه ایده‌لر والا خرسزك
سوزینه اعتماد اولنمه‌یه — اکر برکشی باباسندن وسائر
اقرباسندن برینی اولدیرسه امر شرع نیجه ایسه اویله
ایده‌لر — اکر برکیمسه یبانده یووه طوتار . . . وآت
وقیون و صیغر کبی ویا قیمتلوجه نسنه بولسه کتم ایلسه
معرفت قاضی ایله چاغرتمسه غنیدن قرق و سطدن
یکرمی فقیردن اون اقچه جریمه آلنه — وجزاملره
یساغ ایدوب ایلدن صوره‌لر — واکر یبانده بولنان
طواری و رزقی چاغرتسه صاحبی بولنمسه قاضی‌یه ویره‌لر
حفظ ایده و یلانجی شهادتی ایده‌نك و تزویر حجت
ویره‌نك و انکله عمل ایده‌نك محاکم حقندن کله‌لر وشاهد
زوری تعزیر و تشهیر ایده‌لر و تلبیس و تزویری ظاهر
اولان کیمسه‌نك محاکم حقندن کلنوب آلننه تمغا اوره‌لر و

kenarları kesi
dış kapak
atılmadan k
pak geçecek

تزویر حکم وحجت یازان کیمسه‌نك عادتی ایسه الك کسه‌لر
عادتی دکل ایسه محاکم حقندن کله‌لر اکر بر کیمسه‌نك النده
غائب اسباب بولنسه محاکم حقندن کله‌لر — واکر قلایلق
اوستنة ثابت وظاهر اولورسه درکاه معلامه عرض
ایده‌لر — عدتی تمام اولمدن نکاح ایدن کیمسه‌نك محاکم
حقندن کله‌لر — ودخی بینمازی محله محله وکوی کوی
تفتیش ایدوب محاکم تعزیر ایده‌لر وایکی اغاجه براقچه
جریمه آله‌لر — ومعاملهٔ شرعیه(*) ایدنلر اونده بردن
زیاده ویردیرمیه‌لر — وغمازلق ایله برینك مالنك ضایع
اولمسنه سبب اولان کیمسه‌نك محاکم حقندن کلنوب تضمین
ایتدیره‌لر اکر برکیمسه باغچه وبوستانه کیروب برکشینك
نسنه‌سك آلسه تعزیرله ایکی اغاجه براقچه جریمه آلنه
— وبرکیمسه‌یه غیری برکیمسه‌یی بولدیرمق لازم کلوب
تکلیف اولنسه قانون بودرکه یدی قاضیلق بر آره‌یه اکر
صحیح ارایوب بولمدم دیو عجز اظهار ایدر وکذب احتمالی
بولنمز ایسه بریته الصاحه اولوب خلاص اولور — وبر
کشینك آتی ویا قاطری ویا اوکوزی اکینه کیرسه قصد
ایسه صاحبنه طوار باشنه بش اغاج اوریلوب بش اقچه

(*) بو معاملهٔ شرعیه دور شرعیله اقچه اقراض دیمك اولیور

جریمه آلنه اگر اینك کیرسه درت آغاج اوروب درت اقچه آلنه واگر طانه و بوزاغی کیرسه براغاجه براقچه جریمه آلنه ـ اما مقدما اسواقده ندا وتنبیه اولنه بعده بوذکر اولنان اوزره عمل اولنه واکینه کیرن طواری اولدیرمك وقویروغنی وقولاغنی کسمك یوقدر همان وجه مشروح اوزره عمل اولنه‌رق واقع اولان زیانی طوار صاحبنه تضمین ایتدیره‌لر اگر تنبیه ایتدم ضبط ایتمدی دیو اولدیرسه ویا سقط ایتسه ویا بربرینی قطع ایتسه کرك قیمتك وکرك نقصانك شرعاً نه لازم ایسه تضمین ایتدیره‌لر ـ اگر کوی قربنده ویا کوی آره‌سنده ویاخود طوار جوارنده اکین اولسه صاحبنه اغیل یاپدیره‌لر یاپمز ایسه ضرر کندی‌یه مترتب اولوب طوار صاحبنه کناه لازم اولماز مگرکه کیجه‌لین ویاخود قصدله ارسال ایده‌لر ـ ودخی کوی خلقی بری برینك سیو-ادلرینه ومرعه‌لرینه دخل وتجاوز ایتمیه‌لر ایدنلرك حقلرندن کلنوب منع اولنه اویله اولسه قانون بودرکه شهر وقصبه‌نك (ادرسین) (*) بربچق میل یردر وسائر کویلرك برمیل یردر طوارلری وبوزاغلری

(*) بو قوس ایچنه النان (ادرسین) کله‌سی اکلاشیله‌مامشدر .

يوری‌یه — هرزمان یرلرن ایدوب استعمال ایده‌لر قوریمق و زراعت اولنمق جائز اولمیه — برمیل یر ار ایله عورت فرق اولنمیان یره دیرلر اگر بو مقداردن غیری هرکیمکه سپاهی معرفتیله زراعت ایلیه کندونك اولور الندن النمز — برکیمسه اخرك طاوق وکلب ویا غیری حیوانی اوروب اولدیرسه تضمین ایتدیروب تعزیر ایدیله‌رك جریمه النمه‌یه — وعورتلرك واروب صوالدیغی ویاطون بودیغی یرده ارلر وارمه‌یه منع اولنه‌لر — وحمام یولنده جمعیت ایدوب اوطورمیه‌لر و مقبره ایچنده ویا یول اوزرنده تبول ایتمیه‌لر بعدالتنبیه ممنوع اولمیانك محاکم حقندن کلنه — ودخی .... طائفه‌سنی برکیمسه‌یه شرعاً بر نسنه ثبوت بولمدن مجرد مساویسی اولمق ایله دخل ایتدیرمیه‌لر جریمه المیه‌لر الورلر ایسه قاضی ینه حکم ایدوب کیرو آلیویره وقاضی معرفتی اولمدن کیمسه‌یی اهل عرف طائفه‌سی حبس ایدوب اینجتمه‌یه هر برینك صوچونه کوره جریمه الوب زیاده آلمیه‌لر الورلر ایسه قاضی زیاده‌یی رده حکم ایده وکیرو آله .... شویله بیله‌لر

اشبو جزا قانونامه‌سی مرور ازمنه ایله غایت فرسوده برصورته کیرمش اولان عتیق برمجموعه‌ده ال ایله

یازلمش بولندیغنه مبنی اکثر محللری کوچ حال ایله اوقو-
نه‌بیلمش ایســه‌ده بعض یرلری کلیاً بوزلمغله چاره‌سز
تحریر اولنه‌میه‌رق او محللره صفر وضع ایدلمشدر

سلطان سليم ثانى وسلطان مراد ثالثك دور سلطنتى

سلطان سليم ثانى جالس تخت عالىء عثمانى اولدقلرى ٩٧٤ ه تاريخنده ممالك شاهانه شر عشريف وپدرلرى سلطان سليمان مغفورك وضع ايلديكى قانون منيف سايه‌سنده سراسر نور عدالتله منور بولنديغندن ناشى مدت سلطنتلرى اولان سكز سنه‌ده تجديد واصلاح نظامات عدليه‌يه لزوم كورنمديكى و ٩٨٢ ه تاريخنده ارتحاللرينه مبنى مخدوم شهامت موسوم همايونلرى سلطان مراد ثالث حضرتلرينك تاريخ مذكورده وقوعبولان جلوس ميمنت مأنوس ملوكانه‌لرنده دخى احكام شرعيه وقانونيه‌نك محور مطلوبده جريان ايلديكى اخبارات تاريخيه‌دن آكلاشلمش وفقط ٩٩١ ه تاريخنده اراضيه متعلق برقاچ مسائل قانونيه (*) ايله خرج وثايق شرعيه تعرفه‌سنى تعديلاً بعض فقرات نظاميه (**) علاوةً نشر واعلان بيورلمشدر .

(*) مارالذكر مسائل قانونيه اهميتسز اولديغندن درج ايدلمدى .
(**) فقرات نظاميهٔ مذكوره اصليله برابر زيلده مندرجدر .

سلطان مشارالیهما زمانلرنده دولت ابدمدت ایچون خارجدن مملکت قزانلمدیغی کبی سلطان سلیمان مرحومك عصرنده دولتك واصل اولدیغی مرتبهٔ فر وشوکت بیله انجق صدر اعظم مشهور صوقوللی محمد پاشانك شهادتنه قدر محافظه ایدیله بیلمشدر .

لکن بوندن صکره خیلی ضایعاته اوغرانلمش وداخلاً دخی فتنه وفساددن خالی قالنمامشدر .

نه‌حال ایسه سلطان مراد ثالث دخی یکرمی برسنه مدت سلطنت نوبتنی بالایفا ۱۰۰۳ ھ تاریخنده عازم دار عقبا اولدی .

مرحوم مشارالیهمانك ایکیسیده قدر شناس ذوات عالیه‌دن اولدقلری کتب تواریخده محررو مسطوردر .

بالاده بیان اولندیغی اوزره تعدیلاً نشر اولنان خرج وثایق نظامنامه‌سی قاضیلره متعلق عوائد شرعیه ورسوم قانونیه بیان اولنور

مکاتیب شرعیه وسائر رسوم عرفیهٔ قضا خصوصنده قانون قدیم بودرکه نکاح واقع اولدقده اکر تزویج اوله‌جق باکر ایسه یکرمی اقچه رسم عقد نکاح قاضی ایچون وبش اقچه خدمهٔ محکمه ایچون جمعاً یکرمی بش اقچه آلنه — اکر ثیب ایسه قاضی ایچون اون بش وخدمهٔ محکمه ایچون بش اقچه آلنه — وحجج شرعیه‌دن ونقل شهادتدن وسائر عرضلردن رسم کتابت قاضی ایچون یکرمی وخدمهٔ محکمه ایچون بش اقچه آلنه اما بوبابده حجت آلان مختاردر کندو رضاسیله بلا اکراه وبلا ابرام هدیه‌نه ویریلور ایسه آز چوق آلنوب عادتمز بودر دیو نسنه تکلیف اولنمیه — یالکز تسجیل ایله ثابت اولان قضادن رسم تسجیل سکز اقچه وعتاق نامه‌لردن آلتمش آلتی اقچه آلنه اللیسی قاضینك اونی نائبك التیسی امین ایله کاتبك‌در — امضادن اون ایکی

مراسله‌دن التی اقچه آلنه — رسم قسمت دخی وارثلری متوفانك كبير اولورسه وقسمت طلب اولنمز ایكن جبراً قسمت اولنمیه — ورثه صغیر وصغیره یاخود غائب وغائبه اولوب بین‌الورثه قسمت اولمق لازمكلدكده متوفانك دینی اخراج اولندقدن صكره متوفانك مالندن بیكده اون بش اقچه رسم قسمت النوب زیاده النمیه وقاضیلر نائبلرینه دخی آلدیرمیه دیو حكم شریف ویرلمك قانوندر — متوفانك وجوه خیرات ایچون وصیت ایلدكلری اقچه‌نك ولایت قاضیلری ثلث وخمس بزمدر دیو آلمیه‌لر ونائبلرینه دخی آلدیرمیه‌لر — انتها .

اشبو خرج وثایق تعرفه‌سی زمانمزه كلنجه پك چوق دفعه دوچار تعدیلات اولدیغی جمله‌جه معلومدر.

سلطان محمد خان ثالثك دور سلطنتى

سلطان محمد خان ثالثك ١٠٠٣ ﻫ تاریخنده وقوع بولان جلوس همایونلری حدود خاقانی‌یه طونه و بوسنه طرفلرنده اعدانك تجاوزی زمانه تصادف ایتمش اولمغله سلطان مشار الیه اول امرده دولتی بو بلیه‌دن قورتارمق و بعده اصلاحات داخلیه جهتنه عطف نظر ایتمك اوزره طونه بوینه بر اردو ارسال ومتعاقباً کندولریده جسیم بر اردو ایله بوسنه اوزرندن مجارستان سمتنه عزیمته استعجال بیوردیلر

بناءً علیه کوستردکلری شدتلی بر حمله ایله حدوده مستولی اولان دشمنی پوسکورتدکدن بشقه متانت فوق العاده ایله مشهور اولان اکری قلعهٔ رصیننی دخی فتحه موفق اولدیلر

بو هنکامده مقابله‌یه چیقان بر بیوك دشمن اردوسیله‌ده اوچ کون بالمحاربه شان غالبیتی قزاندقدنصکره استانبوله عودتله اك اول اصلاحات عدلیه نقطه‌سنی میدان اجرایه وضع ایدرك ابتدا مأمورین شرعیه‌نك تأمین معیشت ومأموریتندن ایشه باشلامغه لزوم کوردیلر

چونکه بلاموجب وباخصوص صیق صیق مأمور
عزل و تبدیلی دولت و ملته نه قدر مضر بولندیغنی هر
وقت مسلم خواص و عوام اولدیغی جهتله مأمورین
شرعیه والی و مملکت اعیانی کبی ملکیه و عرفیه
مأمورلری طرفلرندن مداخله و لزوملی لزومسز عزل
و تبدیل ولا سیما مظهر سیاست ایدملرندن ناشی ایفای
وضیفه ایده‌مز اولدقلری سلطان مشار الیه حضرتلرینك
واصل سمع شاهانه‌لری اولمغله ۱۰۱۱ ه تاریخنده
قاضیعسکرلرینه خطاباً شرف اصدار بیوردقلری فرمان
(*) عالیشانده اول امرده اجرای تحقیقات و تفتیشاتله
قضاتك ایچلرنده نااهللر بولنورسه عزل و تبدیلی و
منصب قضاتك اهل وار بابنه تفویضی وقضاة و نواب بعدما
بلا سبب عزل ایدلمیه‌رك بونلردن مسئول و مظنون او-
لنلرك دیوان همایونده محاکمه‌لرینك اجراسیله درجهٔ
جرملرینه کوره اجرای مجازاتلری و مأمورین شرعیه یه
قاضیعسکرلردن غیری هیچ بر فردك مداخله ایتمامسی
خصوصلرینی بالتنبیه استقلالیت حکام قضیهٔ مهمه‌سنی
تأیید و حکامك مرجع محاکمه‌سی تعیین بیورمشلردر

(*) ذکر اولنان فرمان زیلده عیناً مندرجدر

سلطان مشار اليه بو اجراآت ملوكانه‌لريله ممالك محروسه‌لرينك جهت عدليه‌سنی اصلاح و سنهٔ مرقومه‌ده دیگر بر قطعه خط همايونلريله دخی خزينهٔ جليله‌يه مديوناً وفات ايدنلرك تسويهٔ ديون ميريه‌سی ايچون عهده‌لرنده بولنان اراضیء ميريه صاتلميوب حق انتقاله نائل اولنلره ويرلمسنی اراده ايله تبعهٔ صادقه‌لرينی نائل سعادت و رفاه بيورمشدر

پادشاه مشار اليه حضرتلری بوندنصكره دها بر سنه قدر يشايوب مدت سلطنتلری طقوز سنه‌يه رسيده اولديغی حالده ١٠١٢ ﻫ تاريخنده اجل موعوديله ارتحال دار بقا ايلمشدر

كندولری علم و ادبه منتسب و اكری فاتحی شهرتيله مشهور عالميان بر پادشاه آل عثمان ايدی

صدر روم ايلی طرفنه شرفصادر اولان

مار البيان فرمان عاليشانك صورتيدر

روم ايلی قضيعسكرينه حكم كه حالا قضاة طائفه‌سی

٥

رکاب سعادت نصابمه عرضحال صوکوب بالفعل سدهٔ
سعادتمه ملازمت اوزره اولنلرك اکثری فقیر اولدقلرندن
غیری ولایتلرینه و املاك و منزللرینه جلالی اشقیاسی
مستولی اولوب الم و اضطرابلری حددن زیاده اولمغین
صبر و تحمله مجاللری قالمیوب جبر قلبلری بابنده استدعای
عنایت ایتمکله مابینلرنده جاری اولان عادت قدیمه اوزره
امر توقیته رعایت اولنمغله مناصبه وسعت کلوب اربابی
رعایت اولنوب و عوارض اخراجی فرمان اولندقده
هر بری مقدورینی صرف ایدوب امر عالیشانم موجبنجه
جمع و تحصیلده نیجه درلو مشقت و آلام ایله محل
مأموره واروب اولاشدیروب تسلیم تمسکن آلمق ایستد۔
کلرنده کلی خرجلری اولمینجه آلهمیوب آلدقلرندن
صکره دخی اطرافده بقایا تحصیلنه مأمور اولانلرك
بعضیلری سز رعایادن زیاده جمع ایلدیکز دیو مجرد جلب
مال ایچون شرعله اوزرلرینه ثابت اولمدن برر طریقله
امر شریف چیقاروب باقی بهانه‌سیله هر برینك اولرینی
باصوب نیجه اسباب و ارزاق و ماللرینی تلف ایتمکله
اکتفا ایتموب تعجیز ایچون اللرنده بولنان تمسکاته دخی
باقمیوب نیجه خرج ایله اللرندن خلاص اولدقلرندن
صکره درسعادتمه کلدکلرنده بقایا تحصیلنه مأمور اولانلر

حبسنه کیروب آنلر دخی مفتش سابقك کوروب برائت ذمتنه ویردکی تمسکه عمل ایتمیوب تکرار کوریرم دیو تفتیش وتضییقدن خالی اولمیوب و یوز اللی و سائر پایه‌ده اولان مناصبدن مولویت ایله ویریلان قاضیلقلره صکره‌دن منصب الحاق اولمیوب بر طریقله الحاق اولنورسه دخی افراز اولنه دیو حکم شریفم ویرلمشیکن اجرا اولنمیوب هر پایه‌ده نیجه مناصب الحاق اولمغله مناصبه قلت کلمکین الحاق اولنان منصبلر ینه افراز و محلنه توجیه اولنوب و بروجه تأیید وخفیهٔ ویریلان و رشوت ایله ویرلدیکی متواتر اولان و آستانهٔ سعادتمه کلمدن اوتوردیغی یرده ایاغنه کوندریلان و مادون سنه و آستانه‌ده داخل اولنلرك منصبلری مستحقلرینه ویرلسنه وقدیم الایامدن قضاة و علما آشکاره آصیلوب سیاست اولنمز ایکن اطرافده محافظه‌یه مأمور اولنلر بر بهانه ایله بعضلرك آشکاره آصوب وبیوجه حبس وسیاست ایدوب و نیجه‌سنك بی قیاس مالنی آلوب و نیجه‌سنك حقنده دخی تفتیش عامه مباشرت ایدوب مقید و محبوس کتورلمکله قضاتده‌ده اصلا عرض قالمیوب اجرای احکام شرعیه مختل اولمشدر دیو مناصبی توجیه اولندقده قانون قدیم اوزره قاضی‌عسکرلرمدن غیری طشره‌ده اولان وزرای عظام و

دفتردارلرم وغیری کیمسه قارشمیوب و طائفهٔ مرقومه‌دن
بری عقوبته مستحق اولوب و یاخود مال میری و بقایا
طلب اولنمق لازم کلدکده اطرافده اولان حکام وسائر
تحصیل ماله مأمور اولنلر رنجیده و رمیده ایتمیوب دیوان
همایونمده قاضیعسکرلرم استماع ایلیوب بعد الثبوت
جرملرینه کوره بحسب الشرع مجازات اولنمق بابنده حکم
عالیشانم رجا ایلدکلری پایهٔ سریر اعلامه عرض اولندقده
قضاتك بیوجه زمانی الندوغنه رضای همایونم یوقدر
توقیت مطرد اولمق جائز دکلدر ضرورت اقتضا ایلدکده
ایکی اوچ آی اولسه اولور و عوارض خصوصنده شرع
و قانون ایله تسلیم تمسکلری اللرنده اولیجق تضییق
اولنمامق کرکدر ملحق اولان مناصبك حادث اولنلری
افراز اولنسون و قضاده تأیید جائز دکلدر اما مدرسه‌ده
طریقنده اسکی اهل علم و مستحق اولنه جائزدر قضاة
و مدرسیندن دعوی و سیاست لازم کلنلر حقنده دیوان
همایونمده قاضیعسکرلرم استماع ایلیه‌لر اما حقوق ناس
تفتیشنده معتمد و دیندار اولانلردن بعض حضورنده بر
ایکی ماده که شرعله ثابت اوله تفتیش عام امر اولنمق
قانون قدیمدر بو مقوله امور دیانت ایله معروف او-
لنلره اصمارلنه و سردارلر سفر مصلحتی ایچون ویر-

دکلری مناصب روزنامه‌یه قید اولنمدیجه ضبط ایتدیرلمیه
دیو خط همایون سعادتمقرونم ایله فرمان عالیشانم صادر
اولمغله من بعد بو قاعده دستور العمل طوتیلوب اصلا
تبدیل و تغییر اولنمامق امرم اولمشـــدر بیوردمکه بو
بابده صادر اولان خط عالیشانم موجبنجه قضاتك مناصبی
و توقیتلری و عوارض خصوصنده جوابلرنده و مناصبی
حادث اولنلرینی افرازده و قضاة مناصبنده تأیید جائز
اولمامقده و مدرسیندن مستحق و طریقده اسکی اولنلره
جائز اولمقده و شرعاً حقلرندن کانمکه مستحق اولنلرك
احوالی دیوان همایونمده کورلمکده و اوزرلرینه بر ایکی
ماده ثابت اولنلرك قانون قدیم اوزره تفتیش عام امر
اولنمقده و تفتیشلری امر اولندقده دیانت ایله معروف
اولنلره اصمارلنمقده و سردارلر طرفندن و یریلان مناصب
روزنامه‌یه قید اولنمدیجه ضبط ایتدیرلمامکده بو امر
جلیل القدریمی علی النهج المستمر مقو طوتوب من بعد
خلافنه جواز کوسترمیه‌سز . . . . . . انتها

﴿ سلطان احمد خان اولك دور سلطنتى ﴾

سلطان احمد خان ١٠١٢ ه تاريخنده اريكه پيراى آل عثمان بيورملرى دولت ابدمدتك آلمان و ايران دولتلريله محارب اولديغى هنكامه مصادف بولنمش و بونلر ايله آز بر زمان ايچنده اگرچه مصالحه عقد اولنه‌بيلمش ايسه‌ده اناطولى جهتنده حكمفرما اولان شقاوت جلاليه و ممالكك سائر طرفلرنده‌كى حركات اختلاليه دولتى اشغال ايتمكده بولنمسيله بونلرك دفع شر و مضرتلرى ضمننده مشهور قيوجى مراد پاشا تعيين و اعزام اولنمشيدى

پاشاى مشار اليه اول كروه بهايم انبوهى تازيانهٔ تيغ آتشباريله يك حمله‌ده نكونسار حفرهٔ دارالبوار ايدرك لوث وجودلرنده ساحهٔ دولتى تطهير و آسايش عامه‌يى تقرير ايتمكله اصلاحات داخليه‌يه صره كلمش و حتى ١٠١٧ و ١٠١٨ و ١٠١٩ ه تاريخلرنده اراضى قانوننك بعض موادينك تعديلنى متضمن برقاچ فقرهٔ نظاميه (*) دخى نشر ايديله بيلمش ايسه‌ده زمانك قسم

(*) ذكر اولنان فقرات نظاميه مسائل مهمه‌دن اولمديغى جهتله عينا درجنه لزوم كورنمدى

اعظمی بروجه محرر محاربات خارجیه واختلالات داخلیه
ایله کچدیکی و پادشاهك دخی عمری نهایت بوله‌رق
بوندن زیاده‌یه مساعده ایتمدیکی حسبیله دیکر براجراآت
عدلیه میدانه کتورلدیکی قیدینه تصادف اولنه‌مامشدر

سلطان مشار الیه حضرتلری دولتك پك قاریشیق
بر زمانده وکندولرینك دخی غایت کنجلکلری آوانده
جلوس ایتمش و تمام محاربه‌لر و داخلی اختلاللر اورته‌دن
قالقوب ایش کوره‌جکی بر وقتده یعنی هنوز یکرمی سکز
یاشلرنده ایکن وفاتلری وقوعبولمشدر

غرائب اتفاقیه‌دن اوله‌رق مشار الیه سلطان احمد
خان حضرتلری پادشاهان آل عثمانك اون دردنجیسی
اولدیغی کبی اون درت یاشنده جلوس ایتمش و مدت
سلطنتی اون درت سنه دوام ایلمشدر

کندولری غیور و جسور و خیرات و حسناته مائل
بر پادشاه عادل ایدی

سلطان مصطفی خان اول و سلطان عثمان خان ثانی و سلطان مراد خان رابعك دور سلطنتلری

سلطان مصطفی خان اول ١٠٢٦ ﻫ تاریخنده جلوس ایتمش ایسه‌ده مؤخراً ١٠٢٧ ﻫ تاریخنده مرحوم سلطان احمدك بیوك شهزاده‌سی سلطان عثمان ثانی اجلاس اولنمشدر

انجق بو دخی درت سنه پادشاهلق ایتدکدن صکره ینه مشار الیه سلطان مصطفای اول جلوس ایلدیسه‌ده اون سکز آی مرورنده سلطان احمد مرحومك ایکنجی شهزاده‌سی سلطان مراد رابع اون ایکی یاشنده هنوز حال صباوتده ایکن ١٠٣٢ ﻫ تاریخنده تخت سلطنته جلوس ایتدیرلدی

مشار الیه حضرتلرینك حداثت سنی مناسبتله اوائل سلطنتلری بر حال اغتشاش ایچنده کذار ایلمش ایسه‌ده سن شهامتلری اون طقوزه رسیده اولدیغی کبی زمام ادارۀ دولتی دست اقتدار پیوست شاهانه‌لرینه آله‌رق درحال یکیچری طاقمنك تأدیب و امثالنك ترهیبی کبی

اقدم وظائف حکمرانی‌یی ایفا بیوردقدن صکره صنوف مختلفهٔ مأمورینـدن لازمکنلری حضور بسـالت نشـور شاهانه‌لرینه جلب ایدرك بعد التخلیف دولت و قوانینه صداقت و تبعهٔ صادقه‌لرینی غدردن صیانت ایده‌جکلرینه دائر جمله‌سـندن عهد میثاق آلدیغی کبی محاکمه مأمور اولان ذواتدن اولمق اوزره باب فتوای مشیخت اسلا- میه‌دن دخی احضار بیوردقلری افندیلره دین و دولته صداقت وکماینبغی اجرای حکم جلیل شریعت ایلیه‌جکلرینی متضمن کلام قدیمه وضع ید احترام ایله مواجههٔ ملوکا- نه‌لرنده قسم بالله واحدالقهار ایتدیرمشدر

بناءً علیه سلطان مشـار الیه حضرتلرینك ایالات شاهانه‌یه بو بابده کوندرمش اولدقلری فرمان همایونلرك تأثیراتیله طشره حکامنك دخی اصلاح احوال ایلدکلری حسبیله عصر عدالت حصر پادشاهیلری تبعهٔ همایونلری حقنده بر دور رفاه و آسایش اولدیغی نکاشـتهٔ تواریخ معتبره در

مشار الیه سلطان مراد حیدر نهاد اون یدی سـنه مدت سـلطنتلرنده یکیچری زوربالرینی تربیه و ایران سفرلرینه بالذات عزیمتله شهر بغدادی استرداد ایلمك کبی مشاغل مهمهٔ حربیه آره‌سنده بروجه محرر اصلاحات

محاکمه دخی وقت بولمش اوللری ملك و ملتنه زیاده محتبی
وهر خصوصده فرط اقدام و غیرتی اولـدیغنی میدانه
کتورر احوالدندر

فقط نه چاره که کندولرندن بکلنیلان دها بیوك
بیوك خدمتلره عمر شـاهانه‌لری وفا ایتموب ۱۰۴۹ ه
تاریخنده هنوز اوتوز یاشنه واصل اولمقسزین عازم دار
جنان اولدی

مغفور مشـار الیه شـجاعت و مهابتده همان یاوز
سلطان سلیم درجه‌سنی بولمش و مقصدینی اجرایه قادر
بر پادشاه بهادر ایدی

سلطان ابراهيم خان وسلطان محمد خان رابعك دور سلطنتلرى

سلطان ابراهيم خان ١٠٤٩ هـ تاريخنده خليفهٔ زمان و پادشاه عثمانيان اولوب اوائل سلطنتلرنده صدر اعظم قره مصطفى پاشانك تدابير عاقلانه‌سيله دولتجه داخلاً و خارجاً خيلى ايشلر كورلمش ايسه‌ده اواخر حكومتلرى قاريشيق برحال كسب ايدرك نهايت ١٠٥٨ هـ تاريخنده شهزاده‌سى سلطان محمد اجلاس ايدلمشدر

شهزادهٔ مشار اليه ايسه هنوز شكوفه چين روضهٔ صبا اولديغى يعنى دها يدى ياشلرنده بولنديغى حالده جانشين اريكهٔ خلافت كبرا اولمغله امور دولت بو آنه قدر درت پادشاهك زمان سلطنتنده ابراز مآثر غيرت و رويت ايليان —كوسم— لقبيله مشتهر بيوك والده ماه پيكر سلطانك دوش همم عاليه‌لرينه احاله و تدابير مستحسنه‌لرى سايه‌سنده مهام امور اداره واسباب شر وشور ازاله اولنمقده بولنمشيكن يكيچرى زوربالرى مشار اليهانك دخى خدمت عالم پسندانه‌سنى حركات باغيه‌لرينك دوامنه مانع كوره‌رك كندولرينى شهيده ايلديلر

ارتق بوندن صکره داخلی اختلالات و فسادات ارتدقچه ارتمش و دشمن ایسه بحر سفید بوغازینی ضبط ایتمش اولمغله دولتجه بر تدبیر عاجلك اجراسنه لزوم کورنمشیدی

بعض اصدقانك توصیه‌سیله کوپریلی محمد پاشا بالا استقلال حامل مهر صدارت اولمش و سلطان محمد رابع حضرتلرینك دخی سن شهامتلری اون بشه ایرمش اولدیغه مبنی همان احوال داخلیه‌نك اصلاحنه بر صورت فعالانه‌ده تشبث بیورلدی

مشار الیه محمد پاشا بر پیر وزیر درایتسمیر اولوب التی سنه دوام ایدن مدت صدارتنده اقدامات مشکل برانداز انه‌سیله داخلی و خارجی غوائلی برطرف ایتمش و وفاتیله وصیتی اوزرینه مسند صدارتی احراز ایدن اوغلی کنج فاضل احمد پاشا دخی اون التی سنه دولته نیجه نیجه خدمات مبروره و مشکوره‌ده بولنمشدرکه بونلرك مدت صدارتلری اولان یکرمی ایکی سنه‌ده دولت ابدمدت عثمانیه قانونی سلطان سلیمان زماننده‌کی قدرت و شوکته واصل اولدی

امور عدلیه‌یه نقل کلام ایدیلنجه عصر مذکوره مصادف اولان ۱۰۹۱ تاریخلو و اوچ فصلی شامل بر

قطعه جزا قانونامه‌سی اولزمان موقع اجراده بولندیغی کورلمشدر

اکرچه بونك برنجی فصلی جرایم عمومیه‌یی ناطق ایسه‌ده ایکنجی واوچنجی فصللری اهل صنایع ومحتسبینك تعیین درجهٔ وظائف ومجازاتنی متضمن اولدیغنه مبنی عصرمزده دائرهٔ بلدیه‌لر نظاماتندن معدود اوله‌جنی بدیهی بولنوب لکن اول عصرده اجراسنه حکام شرعك مأمور اوللری حسبیله عهد مذکورك قوانین عدلیه‌سندن عد اولنمسی طبیعیدر (*)

سلطان مشار الیهك زمان سلطنتلری امتداد ایتمش ایسه‌ده ابتدالری حال صباوتله مرور وصکره‌لریده یکیچری زوربالرینك بالدفعات حق شاهانه‌لرنده کوستردکلری معاملهٔ غیر لایقه‌نك ایجاب ایتدیردیکی یأس و فتور سببیله اکثری صید شکار ارقه‌سنده کذار ایتمش و مدت سلطنتلری قرق بر سنه‌یه رسیده اولدیغی حالده یعنی ١٠٩٩ ه تاریخنده تخت سلطنتدن خلع ایدیله‌رك یدی سنه مرورنده اجلیله وفات ایتمشدر

(*) اشبو جزا قانونی زیلده عینا تحریر اولنمقدر

مشار اليهك صيد وشكاره اولان ابتلاسی نام شاهانه-
لرينه اوجی شهرتنی اضافه‌يه سبب اولمشدر

مار البيان اوچ فصلی حاوی جزا قانونامه‌سيدر

﴿ قانوننامهٔ معمول بهدر ﴾

فصل اول دربيان تهمت متهمان ومتعلق بولنان

بر كيمسه‌يه تهمت اسناد اولسه اوغلنه وقرنداشلرينه
و اقرباسنه وكفلاسنه و اهل قريه‌سنه و محله‌سی جماعتنه
ويا اونده ساكن اولديغی كيمسه‌يه تكليف ايدوب بولد-
يره‌لر — ودخی بر يرده دربند محافظلری اولوب
حفظده قصور وتكاسل ايتسه‌لر ابنای سبيلك اول
يوللرده ضايع اولان شيلرينی آلانی بولمزلر ايسه انلره
تضمين ايتديره‌لر زيرا دربندی حفظ اوزرلرينه لازمدر
— قضا وتدريس وتوليت ومشيخت وامامت وخطابت
وبونك امثالی مناصب وجهات صاحبلرينه تعزير لازم
كلسه ايتميه‌لر همان بردخی بويله ايتمه ديو قاضی عنفله

ســويلمك اول مقوله‌لره تعزير در و حبس ايده‌جك يرده ايتميوب درگاه معلايه عرض ايده‌لر مگر كه شناعت عظمی ايليوب كفيل بولميوب فرار احتمالی اولسه اولوقت حبس ايده‌لر — بر كيمسه ايچون خرسز باقيه‌در ديو محله ويا قريه جماعتی شكايت ايدوب رد و طرد ايتسه‌لر فی الواقع اول كيمسه‌نك تهمتی بين الناس معروف اولسه محله‌سندن يا قريه‌سندن رد ايدوب سوره‌لر اگر واردیغی يرده دخی قبول ايتمزلرسه شهردن ســوره‌لر اما بر قاچ گون توقف ايده بلكه توبه و استغفار ايله اصلاح نفس ايلر ايلمزسه سوره‌لر . . . .
. . . . (*)
و اسير اوغرليان و اسير آياردن و دكان آچان و بر قاچ دفعه خرسزلغی ظهور ايدن كيمسه‌لر سياسةً صلب ايديله — يره‌ونكلك ايده‌نك آلتنه داغ ايده‌لر — بر بلوك خلق ايچنده خرسز آدم اولسه آنلره بولديره‌لر بولمزلر ايســه اولا حبس ايده‌لر و بعده درگاه عالی‌يه عرض ايده‌لر كه هر نه فرمان اولنور ايسه اكا گوره عمل اولنه

(*) اشبو قانوننامه ال يازوســيله محرر و زيلی ۱۰۹۱ هـ تاريخيله مورخ بر عتيق مجموعه‌ده مندرج اولوب مرور زمانله بورالری اوقونمز بر حاله گلمش اولمغله بالضروره يازيله‌مدی [illegible]

ـ بر محله یا کوی ایچنده آدم اولسه یا کاربان باصیلوب خسارت واقع اولسه یا بر کوی ایچنده خرسزلق ایدلسه خرسزی بولدیره‌لر ـ برکیمسه‌نك النده ویا اونده خرسزلق مال بولنوب صاتون آلدم دیسه صاتانی بوله‌مز ایسه و متهم مقوله‌سندن ایسه اشکنجه ایده‌لر مگر که صاتانی بولوب قاضی‌یه تسلیم ایده ویا یبانده بولندیغنی اثبات ایلیه اما اشکنجه‌ده احتیاط اولنه تلف نفس وقوعبولمسون وکاربان سرایجیلر امین و معتمد کیمسه‌لردن اولوب هر صباح کاربان سرای خلقنه اجازت ویرمدن مسافریندن کیمسه‌نك برشیئی نهب و سرقت اولمدیغنی استفسار ایدرك معلوم اولدقدن صکره کاربان سرای قپوسنی آچوب صالویره اگر کاربان سرایجی بویله ایتدکدن صکره دستور ویرمش اولوبده کاربان سرای خلقندن بعض شیئی سرقت اولندی دیو نزاع اولسه مسموع اولمز وکاربان سرایجی بویله ایتمدن دستور ویرمش ایسه اول کیجه مسافرلرك برنسنه‌سی سرقت اولنورسه قصور ایتدیکی ایچون کاربان سرایجی‌یه زجراً تحصیل ایتدیره‌لر اگر کاربان سرایدن نسنه سرقت اولنمق طشره‌دن دلینمش و طشره‌دن متهم ومظنه بولنان وار ایسه طوتیلوب سارق بولدیریله و سرقت اولنان

شیئی شرعاً تحصیل ایتدیریله — واکر ایچرودن بعضیسنك طشره‌ده خرسز ایله اتفاقی ظن اولنورسه اولدخی شرعله وعرفله تفتیش اولنوب خرسز بولنمزسه وکاربان سرای محله ایچنده ایسه اهل محله‌یه خرسز بولدیریله یان کسه‌نك عادتی ایسه الك کسه‌لر دکل ایسه سیاسةً تشهیر ایده‌لر شهرلرده وکویلرده اولره اود قویوب احراق ایدنلر قصد ایله اولدیغی شرعله ثابت اولورسه صلب ایده‌لر — سارق سپاه طائفه‌سندن اولوب سیاسته مستحق اولورسه حبس ایدوب درکاه معلایه عرض ایده‌لر — خرسز طائفه‌سی اشکنجه‌ده اقرار ایلسه غیری علایم دخی دلالت ایدرسه اول اقرار معتبر در. خرسزلغی ظاهر اولان کیمسه‌نك آخری ایچون شریکمدر دیمسی ایله اول کیمسه متهم اولمز اکر اول کیمسه متهم طاقمدن ایسه اشکنجه ایده‌لر دکل ایسه مجرد خرسزك سوزیله اشکنجه ایتمیه‌لر — قاضی بر مجرم ایچون اهل عرفه حجت ویردکده اهل عرف اول کیمسه آصیلمغه مستحق ایسه آصه قطع عضوه مستحق ایسه ایده. قاضی بوبابده مانع اولوب سیاستی تاخیر ایتدیرمیه وکناه اولان یرده ایتدیره — سارقك وحرامینك و قانلونك بحسب المراتب سیاستی سنجاق بکنکدر — عفو

اولنان یرده بدل سیاست ایچون اقچه النمق قانونه مخالفدر
ـ سیاست اولنان کیمسه‌دن جریمه النمق یوقدر اما
عفو اولینجق جریمه صاحب تیمارکدر ـ بابا و مسلم و
یورك و طوغانجی و وقف و ملك خرسز قاچوب ایچلرینه
کیرسه بولدیره‌لر بولمزلر ایسه غرامتنی چکه‌لر وخرسز
بونلرك برندن اولورسه سیاستی سائرلر کبی ایده‌لر

فصل ثانی دربیان جرایم اهل صنایع

اتمکجیلرك اتمکلری کرده‌جیلرك کرده‌سی وچو-
رکجیلرك چوره‌کی کوزلنوب چیك وقاره واکشی واکسیك
اولمیه اگر اولورسه قاضی تعزیر ایدوب درهمنه براقچه
جریمه آلنه والکلری صیق اولوب اتمك کپکلو اولمیه
والا محکم سیاست اولنه وبونلرك اهل خبره‌سی سمتجی
طائفه‌سندن اوله وچورك اکمك نصفی اوله برمدی بر
وقیه یاغ قویه غایت خالص اوله ویا عنوز چورکی کرده
نرخنه ایشلدیله بونلر هرزمان ایشلنوب بولنه‌لر —
قصابلر قیونی کچیدن وارککی دیشیدن تمیز ایدوب

خلط ایتمیه‌لر وفصول اربعه‌ده تعیین اولنان نرخ اوزره
ات بولنوب عناد ایتمیه‌لر و سمیزینی صاقلایوب آروغنی
بوغازلمیه‌لر تعلل ایدوب هرزمان ات بولندیرمیان قصابك
محکم حقندن کلنه‌رك تا ات بولنجه حبس ایده‌لر هر
کشینك مرادی اوزره ات ویروب صغیر وکبیر نظرنده
بر اوله نرخدن تجاوز ایدرلرسه تعزیر اولنوب درهم
باشنه براقچه جریمه آلنه — اشجیلرك پیشوردکلری
یمکلر چیك اولمیه وطوزلی اولمیه وکاسه‌لری پاك و
قازغانلری قلایلی وچناقلری یکی و صیرجه‌لی و فوطه‌
لری تمیز اوله مخالف حرکت ایدرلرسه حقلرندن کلنه
— قوزی بریانی اول صویه اصلادوب پیشوررلر ایمش
منع اولنه اول یخنی ایدوب صکره بریان ایتمکدنده و
بریانك یوزینه آشو سورمکدنده منع ایده‌لر ومحرا
پیشوره‌لر وطاوق وقوزی بریانی ویخنی ات نرخنك
نصفی اوله — باشجیلر پیشوردکلری باش وپاچه‌یی محرا
پیشوره‌لر پاك اوله وقیللی وبزی کوتمش اولمیه وقیون
باشنه زمانه کوره نرخ ویریله وپاچه‌نك هر زمانده
دردی براقچه‌یه اوله زیاده‌یه صاتیلورسه محکم حقندن
کلنه اشکمبه‌جیلر اشکمبه‌سنی پاك ایدوب پاك صو ایله
محرا پیشوره‌لر صارمساغی وسرکه‌سی یرنده اولوب

کاسەلری و فوطەلری پاك اوله بورکجیلر قیون اتی ایکیوز
اللی درهم اولیجق شوردەلی بورك ایکیوز درهم اوله
درقلو بورك یوز سکسان درهم اولوب میانەسی صوغانلی
اولمیه قیون اتندن غیری ات خلط اولنمیه و صوغانی
چوق واتی آز واکثری یری بوش اولمیه وخمیری
پاك اوندن اولوب ایچ یاغی قاریشدیرلمیه والا محکم
تعزیر اولنوب حقلرندن کلنه ـ لقمه ایشلیانلرك خمیری
چیك اولمیه بالی عقیدەلی اوله ـ بقاللر یاش و قوری
فواکهی اونی اون یر اوزره صاتەلر ویاش یمیشه نرخ
ویرلدکدن یاتوب چوریدی دیو تکرار نرخ ایستمیەلر
مشتری الندە اکسیك نسنه وزن ایدوب صاتانك حقندن
کلنه وترازولرکوزلرینك ایکی طرفی برابر اولوب قیەلرینك
دخی بربرندن تفاوتی اولمیه هر نسنەنك ایوسنی و فناسنی
تمیز ایدوب خلط ایتمیەلر وکلان اشیایی بازار یرندن
غیری یرده وطشرەده قارشولیوب آلانلر تأدیب اولنوب
منع ایدیله محلات ارەسندە آربه و بغدای صاتانك حقندن
کلنه سائر اشیا دخی صاتلمیوب منع ایچون اسواقده ندا
و تنبیه اولنه ممنوع اولمیانلر تعزیر اولنه ـ یوغورتجیلر
موسمنده نرخ اوزره خالصنی صاتەلر ـ طورشوجیلر
اکسیك صاتمیوب چوریمشنی قاتمەلر ـ قایماقجیلر قایماغه

نشاسته قویمیوب پاك صاتەلر حلواجیلر بالك وقیەسی
درده اولیجق حلوانك وقیەسی التی‌یه اولوب بادملی
حلوا یدی‌یه اما بالی غایت ایو اوله وجانیکی حلوا بالدن
اولوب وقیەسی درتدن تجاوز ایتمیه پکمز حلوانك و
قیەسی اوچه اوله واوزومك دخی بویله در عقیده‌نك
نرخی اوزومه تابعدر اونی اون بر اوزره نرخ ویره‌لر
اما یتشمش اولوب کویمش اولمیه — شربتجیلر دخی
اوزومك وقیەسی براقچه‌یه اولیجق شربتك ایکی وقیەسی
براقچه‌یه اولوب مسکی وکلابی ولذید اوله وقارلو و
بوزلی وشای‌لری پاك اوله — ترزیلر صیق دیکه‌لر و
وعده‌لرنده یتشدیره‌لر زیاده ایش آلوب وعدلرینه خلاف
ایتمیه‌لر والا تعزیر اولنه وسائر اهل حرف آلدقلری
ایشلرك وعده‌لرنی چوروميه‌لر اکر برکیمسه‌نك لباسنی
سقط ایدوب یا ایو دکمه‌سه‌لر تعزیر اولنه‌لر بازاری
دکنلرك دکدکلری چوقه وبوغاسی قافتانی بر بوی وایکی
اتك اوله بعدالتنبیه عادتجه دکمیان ترزیلر تعزیر اولنه‌رق
اغاج باشنه براقچه جریمه آلنه وکندوسی دکمیوب
آلوب صاتانه نسنه یوقدر نهایت تنبیه اولنه‌که اول
مقوله قافتانی آلوب صاتمسون اوصلانمزسه تعزیر اولنوب
اغاج باشنه براقچه آلنه — عباجیلر دخی عبانك صیقینی

وایوسنی ایشلیوب صاته‌لر ـ و دلاللر صاتون الدقلرینه کوره اونی اون بر اوزرینه صاته‌لر وخدمتلرنده امانت واستقامت اوزره اولوب بر متاعی کندولرندن آرتدیر- میه‌لر وصاتدقلری اشیادن یوزده بر اقچه آله‌لر ـ اسیر- جیلر صاتدقلری جاریه‌نك یوزینه آقلق وقزللق وتزیین ایچون بشقه برشئ سورمیه و هرنه اسبابله صاتارلرسه انکله ویره‌لر اوزرنده‌کی اسبابنی صویوب آلمیه‌لر — پابوشجیلر صاتدقلری آیاق قابی اقچه باشنه ایکی کون حسابی اوزره تمام اولمدن سوکیلوب دلینیرسه تعزیر اولنوب ایکی اغاجه بر اقچه آلنه فقط کون وسختیان دلینورسه برشئ لازمکلمز کناه دباغکدر — اسکجیلر یمالری ایو کون وسختیاندن اولوب مشین اولمیه ودکشلر صیق اولوب ایکی اولتاك ایکی اقچه‌یه اوله — دباغدن غیری‌یه خام دری صاتلمیه دباغلر دخی شهرده ایشلیانلره صاتوب یبانه صاتمیه‌لر اشلمزلرسه حقلرندن کلنه موجیلر موملرینی چوروك وقوقار یاغدن یاپمیوب ایو یاغدن اوله اودونجیلر اودونك قطر یوکینك اودونی . . . قاریش دوه یوکینك التی قاریش اشك یوکینك ایکی بچق قاریش اوزونلغی اوله شهرده یقین مقدارینی بولمیوب یوکلری عادتجه اوله طواره دخی

زیاده یوك اورمیوب نعللری وسمرلری مرتب اوله عناد ایده‌نك حقندن کلنه — بویاجیلر قاب ایشلمیوب بویالی شیلری یول اوستنه آصمیه‌لر — حمامجیلر دخی حماملرینی پاك طوتوب صوینی معتدل وحمامی اسی اوله و دلاکلری جست وچالاك واوستوره‌لری کسکین و طراشده کامل اولوب طاسلری قلایلی وپشتماللری صاغلام اوله ناطرلر پشتماللری پاك طوتوب آدمنه کوره قوللانه‌لر بربرلر دخی اوستوره وپشکیر ومقرمه‌لرینی تمیز طوته‌لر وپازاره کلان بغدای وآرپه وسائر حبوبات مخلوط اولمیوب صاتانلر اکسیك کیله استعمال ایتمیه‌لر کیله‌لری تمغالو اوله والا تعزیر اولنوب آغاج باشنه براقجه جریمه آلنه — بالجمله شهر ایچنده بیع وشرا ایدن اهل حرفه نظارت اولنوب هرکشینك خرجنی سرمایه‌سنی زحمتنی کوروب اونی اون بر فائده اوزرینه نرخ ویریله مکر غایت زحمتلو وامکلو ایش اوله اولوقت اونی اون ایکی فائده قونوب تجاوز اولنمیه وهیچ برنسنه اولمیه‌که قاضی ومحتسب معرفتیله نرخ ویرلمیه — کیل وزراع ووقیه طوتانلر تمغاسز طوتمیه‌لر مشروع ومعقولدن تجاوز ایدنلر تعزیر وتجریم اولنه‌لر .

فصل ثالث دربیان قانون محتسبان

محتسب اولان کیمسه قاضی معرفت وتنبیهی اوزرینه
نرخه تنبیه ایده حبازلر چاشنی طوتوب اونی اون درت
اوزرینه نرخ اولنه قیون اتی اوچیوز اللی قوزی ایکی
یوز اللی صغیر اتی اوچیوز اللی و جاموس اتی درتیوز
اوله (*) حاووجه و اسبناقه و شلغمه و صوغانه و صار-
مساغه و بالغه نرخ ویره و طشره‌دن کلان نسنه‌یی ایپل
پازار قارشیلمیوب آلمیه‌لر طشره‌دن کتورن صاته و صا-
تمیوبده آندن صاتمغه آلانه اونه اونبردن نرخ ویره‌لر و
طوارایسه اونی اون ایکی‌یه‌و یا اون اوچه و نهایت اون
درته نرخ ویریله بعدالتسعیر اکسیك صاتانك حقندن کلوب
سبزواتدن اولورسه ایکی درهمنه بر اقچه غیریدن اولور-
سه درهمنه بر اقچه جریمه آلنه و دخی محتسب اهل
سوقله بر اوله اکسیك صاتانلری کوزلیه محتسبك دخی
اولوقت حقندن کلنه اهل صنایعك هر برینی یوقلایه

(*) اشبو مقداران درهم ویاخود قیه ویا اقچه‌یه دائرمیدر صراحت اولمد-
یغندن بیلنه‌مامشدر

قلب ایشی بولورسه قاضی‌یه کتوروب حقندن کانه آت
قاطر همار نعلسز یوریمه‌یه و زیاده یوك یوکلدلمیه واریق
و زبون طوارى قوللاندیرمیه دکلیانلری معرفت حکم
الشرعله تعزیر ایتدیره اما مقدما اسواقده ندا و تنبیه
ایتدیروب بعده حقندن کله‌رك اوچ اغاجه بر اقچه آله و
زیاده آلمیه‌لر . . . . . انتها

سلطان سلیمان و احمد و مصطفی خان ثانیلر ایله سلطان احمد خان ثالثك دور سلطنتلری

سلطان سلیمان ثانی اوته دنبرو داخل ممالکده علو-
لنمش اولان آتش عصیان سببیله خاطری منکسر و آرتق
دنیا لذته میلی قالمدیغی جهتله عمری عزلتده کچوب
اوقاتی تحصیل علوم ومطالعه‌یه منحصر اولدیغی حالده
برادری سلطان محموددن صکره علما و وکلانك ابرام و
استرحاملرینه مبنی ۱۰۹۹ ھ تاریخنده جالس سریر عثمانی
اولمش و شقاوت داخلیه‌نك تسکیله اردولر ترتیب و
سوق ایدرك قلعهٔ بلغراد وناکه اسکوبه قدر اوستریالو
طرفندن استیلا اولنمش اولان قصات و بلاد جملةً استر-
داد اولنمش ایسه‌ده مدت سلطنتی انجق اوچ سنه‌یه رسیده
اولدقده عمر شاهانه‌لری دخی واصل حد ختام اولمغله
۱۱۰۲ ھ تاریخنده وفات ایتمشدر خلفلری سلطان احمد
خان ثانی نائل تخت جهانبانی اولدقده مزکور ۱۱۰۲ ھ
تاریخنده دخی دولتی خارجاً و داخلاً محاربه و اختلال
غائله‌لریله مشغول بوله‌رق کیمنی حرباً و بعضیسنی سالماً

اورته‌دن قالدیرمق چاره‌سیله اوغراشمقده ایکن پادشاه مشار الیهك دخی درت سنه ظرفنده تکمیل حیات و انفاس معدوده ایله ١١٠٦ ﻫ تاریخنده ارتحالی وقوعبو- لمشدر

بوندن صکره نوبت سلطنت کندولره انتقال ایدن سلطان مصطفای ثانی دخی اوائل سلطنتلرنده خیلی شانلی غالبیتلره نائل اولمش ایسه‌ده صکره‌لری طولاب طالعی عکسنه دوره باشلامش و داخلاً دخی هر کوشه‌سنی علائم فساد و فترت باش کوستروب بو حال اغتشاش ایچنده طقوز سنه عمر کچورمش اولدیغی حالده ١١١٥ ﻫ تا- ریخنده بالرضا ترك مشغلهٔ سلطنت ایدرك برادرلری سلطان احمد ثالث حضرتلری ادرنه تختگاهنده جلوس بیوردیلر

سلطان مشار الیه درحال درسعادته عودتله اول امرده یکیچری زوربالرینك حددن آشمش اولان ادبسز- لکلرندن طولانی حدلرینی بیلدیردکدن صکره قریم و بغدان جهتلرینی اصلاحه و کرید جزیره‌سنده بقیه قالان اسکله‌لرك فتحنه موفق اولدی — بو هنکامده ایدیکی بالطه‌جی محمد پاشا پروت چایی جوارنده قالچه قضاسنده روسیه چاری بیوك پترونی اردوسی و خاندانیله کاملاً

اسیر ایتمش حکمنده ایکن چارك زوجه‌سی قتان زمان قترینه‌نك کارکذارلغنه اغفال اولنه‌رق معاهده‌نك تنظیمنه بو موفقیت عظیمه‌یی فدا ایلدی — بوندن صکره مسند صدارته کچمش داماد شجاعت نهاد ابراهیم پاشا معرفتیله محاربات خارجیه و غوائل داخلیه بالتسویه اصلاحات ملکیه جهتنه دخی عطف نظر همت قلندیکه احوال اهالی‌یی تفتیش و تحقیق ضمننده روم ایلی و اناطولی قطعه‌لرینه بالخاصه مأمورلر کوندرلدی هر طرفده یوللر کوپریلر چشمه‌لر مکتبلر کتابخانه‌لر بنا و احیا و فن جلیل طبع بیله اولصره‌ده استانبولده احداث اولندی (*)

بو تفتیشاتك نتیجه‌سی اوله‌رك محکم شرعیه‌یه مأمور اولان قضاتك دخی اصلاحنه تشبث بیورلدی شویله‌که بر مدتدنبرو قضاتك طریقلری نظامنه خلل کلمش اولدیغنه و بو حالك بقاسی ایسه مأموریت شرعیه‌نك ضرورتلرینی موجب اوله‌جغنه و حکامك طریقلرینجه تأمین معیشت ایده‌مملری ایچلرندن ضعف قلبه مالك اولنلرینك اهالیدن ظلم و تعدی ایله استفاده ایلملرینی

[*] ١١١٨ ه تاریخیله مورخ و مشارالیه سلطان احمد خان حضرتلرینك طغرای غراریله موشح اوله‌رق طشره‌لرده بعض کتابخانه‌لرده فقیرك کوردیکم اطلس — خریطه اولوقت طبع اولمش و دولتچه لاجل الحفظ طشره‌لره کوندرلمش اثرلردندر

مستوجب اوله جغی ملاحظهٔ عادلانه‌سنه مبنی خاصة مدرس و قاضی افندیلرك اصلاح طریقلریله قاعدهٔ ترقی و تأمین اداره و مأموریتلرینی متضمن نظام مخصوص (*) تنظیم و باخط همایون اجرای احکامی فرمان بیورلمشدر

بو عصرده ایدی که درسعادت محاکم شرعیه‌سنده یلانجی شاهدلرینك چوغالدیغی پادشاه عدالتپناهك رسیدهٔ صماخ دیانتی اولمشیدی

بوحال تبعه‌سنك مغدوریتنی مؤدی اولمغله تحقیقات لازمه‌نك اجراسیله مقتضاسنی وزیر اعظملری مشارالیه ابراهیم پاشایه حواله بیوردی.

اول وزیر فلاطون تدبیر دخی ویردیکی تعلیمات دائره‌سنده حرکت ایتمك اوزره درعقب ایکی نفر معتمد آدملرینی درسعادتده محمود پاشا محکمه‌سنه ارسال ایلدی بونلر دخی بینلرنده تصنیع ایتدکلری بر دعوی اوزرینه حضور حاکمه چیقوب مرافعه طلبنده بولندیلر حاکم افندی علی القاعده دعوایی ضبط ایتدیره‌رك رؤیت محکمه‌لرینه ابتدار ایلدیکی حالده مدعینك ادعاسنی مدعی علیهك انکار ایتمسنه بناءً مدعیدن دعواسنه مطابق

(*) ذکر اولنان نظام عینا اله کچمدیکندن درج اولنه‌مدی

شاهد طلب اولندقده برموجب طلب شاهدی اولدیغنی بالبیان برمدتجك استمهال ایلمسی اوزرینه مهل مناسب ویرلشیدی .

مدعیٰ مومی الیه هنوز دها محکمه قپوسندن چیقمقسزین یکدیکرینی تعقیب ایدرجه‌سنه برطاقم حریفلر یانـنه صوقیله‌رق دعواسنه مطابق بنیه طلب اولندیسه اهون فیأتله بوله بیله‌جکلرینی سویلملری اوزرینه مدعیٰ مومیٰ الیه اولجه کتوروب او جوارده کیزلمش اولدیغی مأمورلره اشارتله مرقومونی برر برر دردست ایتدیره‌رك حضور صدراعظمی‌یه اعزام ایتمکله لدی‌التحقیق بونلرك بربیوك شاهد زور جمعیتنه منسوب اولدقلری اکلا- شلدیغنه بناءً افراد جمعیتك جمله‌سی الده ایدیلوب حقلرنده مجازات شدیده اجرا وشرلرندن ارباب دعاوی مظهر رها بیورلدیغی وقوعات تاریخیهٔ عدلیه‌دندر .

بوندن صکره پادشاه مشارالیه یکیچریلرك سرکشلکی اثری اوله‌رق صدر مشارالیه ابراهیم ودیکر قپودان پاشالرك اراقهٔ دملرینه قدر کندوسنك مجبور ایدلمسی فوق العاده یأس وفتورینی باعث اولمغله جلوسلرینك یکرمی سکزنجی سنه سی که ١١٤٣ ه تاریخنده برادر زاده‌سی سلطان محمود اوله رضاسیله ترك تاج وتخت

ایلیه‌رك التی سنه صكره اجل موعودیله ارتحال بیور-
مشلردر .

سلاطین مشـار الیهمك جمله‌سی اخلاق مستحسنه
اصحابندن ایدیسه‌لرده عهد سلطنتلری دولتك پك قاریشیق
بر زمانه مصادف اولمسی مطلوب درجه‌ده موفقیتلرینی
تأمین ایده‌مامشدر .

سلطان محمود اول وعثمان ثالث ومصطفای ثالثك دور سلطنتلری

برنجی سلطان محمود سریر جلیل خلافت وسلطنته قعود بیوردقلری زمان عقد و حل امور یکیچری زوربالرینك اللرنده اولوب ایستدکلری وکلا ومأمورینی تعیین و تبدیله جسارت ایتمکده بولنمش وممالکك سائر جهتلرنده دخی دره بکلری مظالمی حددن آشیرمش اولدقلری و روسیه و اوستریالولر ایله ایرانیلرك عسکرلری دخی سرحدلره مسلط اولەرق دولت ابدمدت عثمانیه هر بریله محارب بولندیغی ١١٤٣ ھ تاریخنه تصادف ایتمش اولمغله سلطان مشار الیه زمان سلطنتلرنده بونلر ایله قهرمانانه اوغراشوب دولتعلیەلرینی ضررسزجه قورتارمغه موفق اولدیغی حالده ١١٦٧ ھ تاریخنده ارتحاللری وقوع بولمشدر

خلف ذیشرفلری سلطان عثمان ثالثك دخی مقام معلای سلطنتده اقامت و آرامه عمرلری انجق اوچسنه مساعده ایدەرك ١١٧١ ھ تاریخنده تارك دارفنا اولمشدر

بوندن صکره تاج و تخت سلطنت عثمانیه‌یه وارث ذاتاً سلطان مصطفی خان ثالث بولندیغی جهتله همان جلوس بیوره‌رق خارجی غائله‌لر زائل و داخلی شور- شلر بالتسکین اهالی هنوز بر حال آسایشه نائل اولمشیکن روسیه قرالیچه‌سی قترینه‌نك نقض عهد ایتمسی ینه دولت و خلقك انسلاب راحتی موجب و حرب غوائلنك میدانه چیقمسنی مستوجب اولدیغنه مبنی دولت بالضروره بونلرله اشتغالی اصلاحات داخلیه‌یه ترجیح ایدرك سلطان مشارالیهك ایام سلطنتی دخی آرایه بر راحت کون قاریشدیرمقسزین کلوب کچمشدرکه بو مدت ظرفنده امور محاکمه اصلا عطف نظر اولنه‌مامشدر

لکن پادشاه مشارالیه زمانلرندن برقاچ عصر مقدم تنظیم ایدیلان و حالا مضرتی تسلیم کردهٔ جهانیان بولنان (قاپیتولاسیون) یعنی عهود قدیمه اولصره‌ده فوق- العاده سؤ استعمال ایدیله‌رك سفرانك خدمه‌سنه ویریلان براتلر اوته‌کی‌یه بروکی‌یه صاتلمقده اولدیغی وبو براتلری اللرینه کچورنلر ایسه امتیازك حائز حقیقیسی صفتنی طاقنه‌رق دولت وملتی اضرار قصدینه متجاسر اولدقلری و با خصوص اولصره‌ده اجنبیلرك ممالك شاهانه‌ده استملاك املاکه مأذونیتلری اولمدیغندن ناشی بعض

رعایا قزلرینی تزوج ایده‌رك حیله ایله املاك پیدا ایلدكلری اكلاشلدیغی جهتله عهود مزكوره‌یی حسن تفسیر و استعمال ایدیله‌جك صورتده بر قاعدهٔ مضبوطه التنه الدیرمش و بوكبی معاملات مضره‌نك منع و زجرینه جداً اهتمام بیورمشلر ایدی (*)

بوندن صكره یعنی مدت سلطنتلری اون التی سنه‌یه رسیده اولدیغی حالده مشار الیه سلطان مصطفی خان حضرتلرینك مدت حیاتلری دخی واصل حد ختام اولمش اولمغله ۱۱۸۷ ه تاریخنده عازم دار آخرت اولدیلر

كندولری بالدفعات یوزلرجه مدیونلرك یوزبیكلرجه بورجلرینی جیب همایونلرندن اعطا و احسان ایدرك فوق‌العاده مرحمتلی و هر اموره غیرت و متانتلی بر پادشاه ذیشان ایدی

(*) الیوم محاكم عمومیه‌ده رؤیت اولنان اجنبی دعوالرنده ترجمانك حضوری و محاكم تجاریه‌ده قونسولاتولردن منصوب اعضالر ایله مجلس مختلط تشكیلی هب اشبو عهود قدیمه ایجاباتندندر

سلطان عبدالحميد خان اول و سلطان سليم خان ثالث و سلطان مصطفى خان رابعك دور سلطنتلرى

سلطان عبدالحميد خان اول ١١٨٧ ه تاريخنده جلوس بيوروب اولجه طونه حواليسنى استيلا ايليان روسيه لولر ايله محاربه‌نك دوامنه يكيچريلرك سركش و اطاعتسزلكى مانع اولديغنه مبنى خواه‌و ناخواه قينارجه معاهده‌سى كبى مضر بر عهدنامه‌يه امضا وضعنه مجبور اولديغى حالده قريمدن مطرود شاهكراى نام خان بى ازعانك اثر تشويقيله قريمك و يكيچريلرك جبانتى سببيله خوتين و اوزى قلعه‌لرينك ممالك عثمانيه‌دن انفكاكندن متحصل كدورات عظيمه سلطان مشار اليهك ييرلكنه انضمام ايتمش و بناء عليه ١٢٠٣ تاريخنده ارتحاللرى وقوعبولمشدر

بوندن صكره اورنك خلافت كبرايه جالس اولان سلطان سليم ثالث حضرتلرى دشمن تهاجمندن و يكيچرى زوربالرينك تعرضندن طولايى دولتى بر حال

بحرانده بولمش و سركشلكلرى آرتق ازالهٔ وجودلرينى درجهٔ وجوبه كتورمش اولان معهود يكيچريلر ايله اعدايه مقابله دخى قابل اوله‌ميه‌جغى آكلاشلمش ايدوكنه مبنى بونلرك يرينه نظام جديد ناميله معلم و منتظم بر عسكرك تشكيل و احداثى لابد كوردنيكندن ناشى درحال اجرا بيوردقلرى تشبثات شاهانه‌لرى سايه‌سنده عساكر مرقومه‌نك برمقدارى بيله وجوده كتورلديكى حالده ينه يكيچريلرك بر فساد جيقارملرى تشبثات واقعه‌يى بولنديغى نقطه‌ده توقيف ايتمش و بو صره‌ده فرانسزلرك دخى مصرى استيلاسى دولته يكيدن بر باش بلاسى اولمش ايدى

لكن حضرت سليم خان كمال متانتله نظام جديدك اسباب تكثيرينى ومصرك فرانسزدن استردادى چاره و تدبيرينى بر وقت الدن براقمامش اولملغله بوهنكامده مصره دائر انكلتره دولتنك اتفاقنى قزانمغه موفق اولمشدر

اكرچه دولت مشار اليهانك معاونت منضمه‌سيله مصر قطعهٔ وسيعه‌سى فرانسزلرك يد استيلاسندن كاملاً قورتلمش ايسه‌ده نظام جديد يكرمى بشبيك نفره ابلاغ ايدلديكى وحتى طونه و عكا محاربه‌لرنده برقاجيوز بيك يكيچرينك كوره‌ميه‌جكلرى ايشلره موفق اولدقلرى

حالده ینه مهین دولت بولنان بعض رؤسانك تشویقیله
یکیچریلرك درسعادتده بتکرار میدانه کتوردکلری بر
قیام مفسدت نظام جدید وطرفدارلرینك وجودینی محو
وتباه ایتمسی پادشاه دل آگاهك دخی ۱۲۲۲ ه تاریخنده
فارغ تاج وتخت اولملرینه بادیٔ مستقل اولمشدر انجق خاقان
مشار الیه ایام سلطنتلرنده برطرفدن محاربات خارجیه وبر
جهتدن مداخلات و اختلالات داخلیه ایله اوغراشمغله
برابر ینه واسطهٔ نشر عدالت اولان محاکم و مأ-
مورین شرعیه‌نك تدقیق احوالی نظردن اوزاق طوتما-
مشدرکه زمانلرنده قضاة ونوابك اصلاح ذات و مأمو-
ریتلری ضمننده اوچدفعه ارادات سنیه‌لری شرفظهور
ایتمشدر

بونلردن برنجیسی قضاتك بالنفس مأموریتلرینه
کیتمسی و متشرع اولان کیمسه‌لره آرپه‌لقلر ویریلوب
خمسنی نائبلره اعطا ایدرك قصوریله کندولری کچنملری
و ینه حال سابقلرنده دوام ایدرلر ایسه یالکز ترقین
قیدلریله اکتفا اولنمیوب بشقه‌جه مجازات دخی ایدلملری
حقنده صدرین محترمینه خطاباً صادر اولان خط هما-
یونلرندن و ایکنجیسی قضاة ونوابك اصلاحی نه اسبابه
متوقف اولدیغنه و نه صورتله قابل اوله‌بیله‌جکنه دائر

بر لایحه قلمه آلسی خصوصنی خاصهٔ عصرك متحیزان علماسندن و ارباب اقتدارندن عبدالله افندی نام ذاته امر و اراده بیورملری و اوچنجیسی اوته‌دنبرو قضاة و نواب حقنده موضوع اولان اصول و نظامك حسن محافظه‌سی ومع مافیه جهله‌دن اصلا نائب تعیین ایدلمامسی و برکره شرعاً کوریلان دعوانك تکرار اول محکمه‌ده استماع اولنمامسی و اموال ایتامك وصیلر یدلرنده بر اغلمیوب بد ستانلرده حفظ ایدلمسنه دائر ۱۲۱۳ تاریخنده بالخاصه شرفسنوخ بیوریلان فرمان عالیشانلرندن عبارت اولدیغی مثللو حالا امور عدلیه و مذهبیه ناظر معالی مظاهری فخرالمورخین دولتلو جودت پاشا حشرتلری تاریخ معتبرلرنده بیان بیوردقلری اوزره سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك محاکم و قضاتك اصلاحنه دائر اولان افکار شاهانه‌لری پك عالی بر صورتده اولدیغی حالده طالع و زمانك مساعده‌سزلکی کندولرینه عدم موفقیت یوزینی کوسترمش اولدیغی اکلاشیله‌یور

چونکه بو قدر اغتشاشات آره‌سنده بو درجه‌ده اولسون مأمورین محاکم حقنده بذل عاطفت بیورملری حقیقتهٔ بلند همت و علونیت ملکداریلرینه بر برهان جلیل جلیدر. کندولرینه خاف اولان سلطان مصطفای

رایعك ایسه بر سنه قدر امتداد ایده بیلان مدت سلطنتلر-
نده هر جهتله موفقیتسزلکلری ملابسه سیله شایان ذکر
و بیـان بر حال اولمدیغنه مبنی مورخین زمـان یالکز
۱۲۲۲ هـ تاریخنده جلـوس ایدرك ۱۲۲۳ هـ تاریخنده
وقوع خلعلرینی درمیانله اکتفا ایتمشلر در

فقط سلاطین مشارالیهمدن مغفور سلطان عبدالحمید
خان حضرتلرینك عهد سلطنتلری اکرچه غوائل حربیه
و فسادات داخلیه ایله مرور ایدرك امور محاکمه لازمی
درجه‌ده باقیله‌مامش ایسه‌ده وکلا و رجال سلطنت سنیه-
لرندن احکام شرعیه‌یه واقف اولان بعض ذوات فضا-
ئلسمـات حکامی اویله کیف مایشـاء دخی براقمامش
اولدقلری روم ایلی والیسی حقی پاشا مرحومك سلوری
نائبنه یازوبده حسن سلیقه و عبـارات سلیسه‌سنه مبنی
ملتمزك ادبیـات قسمنی تزیین ایلیان ــ سلوری نائبی
شریعت خائنی ــ اعلامنی کوردم قهقهه ایله کولدم ــ
مآلی هذیاندر حکمی خلاف قرآندر ــ مهر مؤیدیمی
باصارم سنی محکمه قپوسنه آصارم ــ عباراتنی شـامل
اولان مکتوبدن استدلال اولنه‌یور

پادشـاهان مشار الیهمدن سـلطان عبدالحمید خان

حضرتلری عابد و حلیم و صاحب قلب سلیم بر پادشاه اولوب فقط طالعسز ایدی سلطان سلیم ثالث حضرتلری ایسه فرط حلمیت و مرحمتله برابر فوق‌العاده غیرت و متانت صاحبی ترقی پرور بر سلطان عدالتکستر ایدی

یکرمی سکز یاشنده جلوس بیوردقلری کبی آل عثماندن یکرمی سکزنجی پادشاه اولملری دخی تصادفات نادره نوعندندر

غازی سلطان محمود خان ثانینك دور سلطنتی

سلطان محمود خان ثانی ١٢٢٣ ﻫ تاریخنده شرفپیرای اریكهٔ عثمانی بیوردقلری زمان دولت هر خصوصده یكیچری زوربالرینك امریله حركته مجبور اولمش بر حالده بولندیغنه و سلطان مشار الیه حضرتلری ایسه قدرت و شهامت غضنفرانه‌سنه قارشو بویله بر حال تحكمده یشامقلغی هضم ایده‌میه‌جكی كبی ذاتا بو احوال دولتچه دخی باعث اضمحلال اوله‌جغی ملاحظه‌سنه مبنی بر صورت حكیمانه‌ده یكیچریلرك ازاله و الغای وجودلریله یرلرینه منتظم بر عسكرك احداثی چاره‌سی دوشونلمك ضمننده صدر اعظملری علمدار شجاعت شعار مصطفی پاشایه شرف اصدار بیوردقلری فرمان شاهانه‌لری اوزرینه ممالك عثمانیه اعیان مشهوره‌سندن بعضیلری درسعادته جلب ایدلمش و عموم وكلا و علما و سائر اجلهٔ رجال دولت حاضر اولدقلری حالده بیوك بر مجلس مشورت عقد اولنمشیدی

یكیچری كبی اطاعتسز بر عسكرله دولتك بقای وجودی دوچار تهلكه اولدیغنی و بوكا بر چارهٔ عاجل

تدارکی الزم ایدوکنی جمله‌سی تصدیق ایتدکدن صکره (سیمن) نامیله بر منتظم هیئت عسکریه‌نك تشکیل و احداثنه متفقا قرار اعطا و بو بابده تنظیم قلنان اتفاقنامه‌یی دخی جملة تمهیر و امضا ایتدیلر انجق بو اجرا آت حسنه یکیچریلرك حرکات سیئه‌سنه آرتق نهایت ویره‌جکی کندولرنجه مجزوم اولمغله ینه ایتلر کبی ات میدانه طوپلانه‌رق عقورانه بر طور ایله صدر مشار الیهك قوناغنه هجوم و قوناغی احراق بالنار ایدوب کندوسنی دخی اعدامه قصد ایتدکلری جهتله مشار الیه بالذات نیجه نیجه زوربایی دارالبواره کوندردکدن صکره بولندیغی دائره‌نك جبخانه‌سنه ویردیکی آتشله وجودینی محو ایدرك اشقیای مرقومه‌یی یوزونه توکورتمامشدر .

بونی متعاقب زوربالر علی الدوام درسعادت ایچنده اوچکون محاربه و عساکر منتظمه طرفدارلرینی قتل و اعدام ایلیه‌رك غلبه چالملریله مار البیان تنظیمات عسکریه ماده‌سی بالضروره وقت مرهوننه تعلیق قلنمشیدی .

بعده روسیه دولتی دولتمز علیهنه حربی اعلان و صرب رعایاسی دخی رفع باندرهٔ عصیان ایتمش وروسیه ایله صلح اولنور اولنمز موره رعایاسیده روی طغیان کوسترمشلر ایدی .

برطرفدن بونلرله اوغراشیله‌رق برجهتدنده جناب
محمود خان یکیچری اوجاغنك کلیاً لغوی حقنده کمال
صبر و سکونتله تام اون یدی سنه دها فرصت کوزتدیلر
نهایت غوائل خارجیه و داخلیه‌نك کسب ایلدیکی
برحال سکونتدن استفاده ایله هرکون شرارهٔ فسادی
صاچمقده اولان شو اوجاغك اطفاسنه برعزم قطعی ایله
تشبث بیورلدی .

بونیدخی زوربالر طویمسی اوزرینه ینه معهود
قازغانی صالله صرت ایدوب ات میدانه اوشدیلرسه‌ده
حضرت پادشاه لوای احمدی میدان سلطان احمده رکز
و عمومه التجاکاه ایتمکله بتون خلق سنجاغ شریف
مذکور آلتنه جمع اولدیلر زوربالر ایسه قازغانلری
اطرافنه طوپلانه‌رق اولنان تکلیف مشروعی عدم قبول
ایله اعلان عصیان وقشلاقلرینی استحصال ایتدیلر ایسه‌ده
شهریار عالی ومجموع اهالی بونلرك یوزندن دولت وملتك
کوردیکی ضرردن طولایی آرتق آرزوکش محو و زوالی
اولدقلری جهتله بافرمان پادشاهی اشقیای مرقومه‌نك
محضکاهی آتشه اوریله‌رق آخر الامر اوجاقلری وجود
خباثت آلودلرینی دخی یاقوب اویله‌جه سوندیریله‌بیلدی
حقیقةً اسمی مسماسنه مطابق اولمق اوزره شو

وقوعاته (وقعهٔ خیریه) نامی ویریله‌رك وقتك شعراسی (غزای اکبر) دیو تاریخ و نیجه رنکین و دلنشین قصاید و نشاید سویلدیلر (*)

بو وجهله ١٢٤١ ھ تاریخنده یکیچری اوجاغی کلیاً لغو ایدلمکله درحال عساکر منصورهٔ منتظمه تشکیل و احداث اولندیغی کبی اصلاحات داخلیه ایله دخی اشتغاله باشلانلدی .

اکرچه وقوعات مبحوث عنها اساساً بیانی مقصد ایدندیکمز امور عدلیه‌نك خارجنده برمبحث کبی کورینه‌یورسه‌ده اولزمانه قدر دولتك هر شعبهٔ اداره‌سی یکیچریلرك انکشت مداخله‌سندن خالی قالمدیغنه وخصوصیله نیجه بلاد و امصار قضاة و نوابنك یکیچریلر طرفندن قتل و اعدام و مماللری یغما و اغترام اولندیغی نزد تواریخ آشنایانده خفی اولمدیغنه مبنی یکیچریلرك عالمده موجود اولدقلری زمان دولتجه اصلاحات داخلیه‌یه باقلمق عادتا درجهٔ استحاله‌یه کلمش اولمغله محاکم و مأمورین شرعیه‌یه دائر اجراآت و اصلاحاته احتیاج اولسه بیله انلرك الغای وجودلرینه تعلیق قلنمق

(*) بو قصیده‌لردن فقیرك کوره‌بیلدکلریمك ایچنده سلانیکلی مشهوری افندی مرحومك قصیده‌سی وقعه‌یی مصور اولمغله زیلده درج ایدلمشدر

طبيعت مصلحت اقتضاسندن ايدوكنى عرض ايتمك مراديله
قعهٔ خيريه‌دن بر بنزه‌جك نخبه لزوم كورلمشدر بناءً عليه
سور محاكم و حكامى بر قاعدهٔ سالمه و مضبوطه التنه
دير مق سلطان محمود عدلى حضرتلرينك افكار عاليهٔ
شاهانه‌لرى جمله‌سندن اولديغى علمدار مصطفى پاشانك
صدارتى متضمن اولان فرمان (*) پادشاهيلرنده
شريعتدن آيريلنماسى خصوصنك اكيداً و شديداً تنبيه
بيورلمسندن استدلال اولنه‌بيلور سه‌ده خزينهٔ دولتى مأكل
كندولرينى پادشاهلرينه قارشو بيله بر مخوف هيكل
بدايدن قوجه بر يكيچرى اوجاغنك افنا و خادم دولت
ملت اولور بر عسكرك احياسيله بو قدر وقت
قهرمانانه اوغراشوب عاقبت دولت و ملتنه تازه حيات
بخش ايتمش وهنوز قره كمركى كبى تكاليف مضره وسائر
قواعد جبريه‌يى اورته‌دن قالديرمقده بولنمش اولديغى
بر زمانده يعنى ١٢٥٥ ﻫ تاريخنده سلطان مشار اليه
حضرتلرى عازم كلشنسراى آخرت و اكمال لوازم عدل
دادى مخدوم عالى نژادى سلطان مجيد خان حضرتلرينه
ترك و وصيت بيوردى

(*) فرمان مذكور زيلده عيناً مندرجدر

خاقان مغفور صلابت دينيه صاحبی هيبت وعظمتلی
بر خنکار عاليتبار ايدی .

وقعهٔ خيريه يه دائر مشهوری افندی مرحومك قصيده‌سيدر

قصيده

خدا بو دولتی پاينده ايتسون آل عثمانه
که آنلر تاج بخشادر جهانده تاجدارانه
نه دولتدر اکا هرکيم که ادنا سؤ قصد ايتسه
اولور البته مظهر لامحاله قهر يزدانه
مفوضدر امانت وجهله صاحب شريعتدن
بو دولت مستقل عثمانيان داد کارانه
موفق اولديلر اصحاب تاج وتخت اولوب بر بر
امانت حکمنی اجراده حقا کيم ملوکانه
کلوب عهدنده اولدی هر بری اعداسينه غالب
جهانده پيشوا اولدقلريچون اهل ايمانه
خصوصا حضرت سلطان محمود خان عدلی کيم
نظيری کلمامش بر پادشاه اويله بو دورانه

جهان صاحبقرانی قهرمانی پهلوانی کم
ایریشدی صیت اوضاع دلیری حداکوانه
جهانه تیغ سرتیزی او رتبه ویردی امنیت
وطن آغوش کرك اولسه عجبمی کوسفندانه
سبب هپ بیم تیر و تیزه و شیمشیریدر شمدی
سکون دشمنان دین ایله بو امن و امانه
زهی ارباب شمشیر پادشهکیم قویمدی اصلا
عدمدن غیری بر یر ملکتنده اهل طغیانه
چکیردی تیغدن برقالمینجه قنده کیم واردی
اناطولی و روم‌ده جرأت ایتمش بغی و عصیانه
نیجه‌سرکشلری قهرایتدی کیم اندن دخی اول
میسر اولمدی بر پادشاه ظل سبحانه
خصوصا اول کروه زوربای نانکورانی
که رأساً هر بری اقران ایدی کویا نریمانه
غریب عبرت آمیز وقعهٔ اعداملرین کوش ایت
سکا بسط افاده ایلیم قصه کذارانه
صنوف عسکریدن انلرك سابقده اجدادی
اطاعتله مقید قول ایکن طومار شاهانه
پسندیده نیجه خدمتلر ایتمشلردی معلومدر
تتبعله تواریخ آشنا اخوان و یارانه

ولی یوزییل قدروارکیم اطاعتدن اولوب ساده
اهانت ایتمدك هیچ قالمامشدز شهریارانه
همان صنعتلری اتلاف کنج پادشاهیله
تعدی ایلمك اولمشدی انجق زیر دستانه
کوروب بو انقیادسزلقلرین محتاج اولنمشدی
یکیدن برطاقم اجناد و منقاد فراوانه
آنی تنظیمه بدأ ایتمش ایکن سلطان سلیم مرحوم
ایدوب بذل نقود جد سعیین پادشاهانه
او بدخواهان دین و دولتی کورکیم اولوب مانع
نیجه طور ازالر ایتدیلر اول شاه ذیشانه
کوروب بو منع تنظیم جنودی دشمن بدخواه
نقیصه ویردیکین زور طوائف مسلمانه
وجود رونق اسلامیانه رخنه قصدیله
هجوم ایتدی همان درت برطرفدن نیجه بلدانه
برایکی قلعه‌یی خالی بولوب ضبط ایلدی فی الحال
کمالی نخوتندن باقیوب هیچ عهد و پیمانه
کوروب بو حالی ذمی و رعایادن دخی اکثر
جسارت ایلدی اظهار عصیانه عدووانه
اولوب هر برطرفدن باندرا افراز طغیان هب
مجاسر اولدیلر تقلید کار اهل عصیانه

اوروب انلرده یعنی بر طرفدن اهل اسلامی
ایچیردیلر نیجه جام شهادت مسلمانانه
ایدوب انلرده برقاچ قلعهٔ اسلامی استیلا
نیجه درلو اهانت ایتدیلر شاه جهانبانه
همان کویا زمق قالدی بو دولت کیم معاذالله
کیره حکم طوائف ملوك نا بسامانه
بو حاله واردیغین کوردکده شاه حامیٔ اسلام
یاپشدی چاره‌سی اسبابنه درحال غیورانه
تیزالدن برمعلم عسکر احضار ایلیوب یعنی
ایده دفع عدویه چاره انلرله حکیمانه
رجالن جمع ایدوب جمله در فتوی پناهیده
بوامر مشکلی بالواسطه عرض ایتدی شاهانه
دیدی تعلیم ایچون رسم قدیم اوزره اوجاقلودن
مرادم ایتمه در ترتیب عسکر پادشاهانه
قبول ایتدی بوامری اولدیغیچون جمله‌سی یکسر
موافق شرعه هم قانون سلطان سلیمانه
بوامره امتثالاً جمله‌سی حجت ویروب آلدی
بوفرمانی مؤید پادشاهدن خط شاهانه
آلوب توب وسلاحی جانب شاهدن اوکمراهان
تعلم ایتمکه بدأ ایتدیلر کویا صدیقانه

بو وجهله اولنجه ليك فرصتياب جمعيت
ياقوب اوراق عهد پردروغی نار نسـيانه
هماندم براوغوردن پادشاه مسلمين اوزره
خروج ايتدی او نعمت ناشناسان اتفاقانه
اوشوب ايتلر مثالی يعنی ات ميدانته فی‌الحال
سر آغاز ايتديلر مضمرلرك اظهار واعلانه
ايدوب يعنی نيجه اركان دولت خانه‌سين يغما
اسائت قالمدی عرض ايتمدك هرکز سفيهانه
خصوصا جملهٔ فعل اسائتدن بری كوركيم
لسانه آلمده ذكرك خطا وارحق شناسانه
بولوب برمصحفی اثنای غاراتنده برملعون
كه وضع رحلهٔ تعظيم ايتمشـلر اديبانه
بچاغيله هماندم پاره پاره ايلدی درحال
نه اللهدن حيا ايتدی نه تعظيم ايتدی قرآنه
دخی شاه جهانه ايتديلر بی‌شرم وبی پروا
نيجه ايراث شين ايلر تكاليف خصيمانه
كوروب بووضعی انلردن شه عالم دخی اولدم
تقيد ايتدی دفعی چاره‌سـنده شهريارانه
ايدوب احوالی يعنی شيخ اسلامندن استفتا
كه ايده شرعله ايجابين اجرا دين دارانه

اوده بو باغيانك قتلى مشروع اولديغين در آن
توقف ايتميوب عرض ايلينجه نزد شاهانه
ايدوب اولدمده سنجاق شريفى صدرينه تسليم
همان اول باغيانك اوستنه چكديردى مردانه
لواى احمدى ميدان سلطان احمده ديكلدى
واروب سرعتله اول صدر مفخمده وقورانه
كوزوب شمع لواى مصطفائى فرقهٔ اسلام
كلوب اطرافنه جمع اولديلر مانند پروانه
مقابل اولمه زعميله خروجيلر دخى يكسر
ييغلدى تودهٔ هيزم كبى اطراف قزغانه
نجوم آسا دكلكن قابل احصا او بدكاران
تحمل ايتمدى يك حملهٔ شـيرانهٔ خانه
قاچوب فى الحال تحصن ايتديلر قشلاقلره كويا
اوله جاى سلامت اول كروه مفسدتكانه
كلوب جند ظفرپيرايهٔ شاهى دخى درحال
احاطـه ايلينجه انلرى بالجمله شـيرانه
ايدوب طوپ وتفنكى برطرف اول پادشاه دين
همان قشلاقلرين اورديردى يكسر نارسوزانه
كروه باغياندن كيمكه واردى آنده جمع اولمش
برى قورتلميوب هيچ قالمينجه ياندى نيرانه

اوكمراهانه كوز آچديرميوب بركونده قهرايتدى
بو كيفيتكه هپ حيرتفزا در اهل اذعانه
تجاوز ايليوب قانون سلطان سليمانى
نيجه بدعتلر احداث ايلمشلردى فضولانه
فراموش ايليوب بونجه حقوق لطف واحسانى
جفالر قالمامشدى ايتمدك سابقده خانانه
بحمداه كه بويله بولديغين كوردك اوبدكاران
بتون ايتدكلرين عثمانيان ملكدارانه
شهنشاها فلكجاها خديو آسمان قدرا
ايا خورشيد تيغى فر ويرن بو ملك عثمانه
سن اول شاهنشه ملك دليريسنكه خوفندن
عدم تنك اولدى سام و رستمان قهرمانانه
نوله اولسهك موفق بويله امر صعب ودشواره
كه سنسك شمدى مظهر هر خصوصده عون يزدانه
خصوصا بوغزاى اكبركدن ظاهر اولمشدر
من عند اه مؤيد اولديغك كار آزمايانه
عدودن چونكه اجداد عظامك ثارين اخذ ايتدك
سزا اسمدن كيرو تيغك آصارسهك عرش رحمانه
بوملكى لوث شور باغياندن ايليوب تطهير
چويردك شوره زارين صحن خوشبوى كلستانه

ایدوب اعدا ایچون بر عسکر حربی دخی ترتیب
یکیدن قوت ظهر ایلدك دوستان ویارانه
خصوصا سن او قدرت صاحبیسنکیم مراد ایتسه‌ك
آلورسك زور دستکله جهان زیر امکانه
قلیجله فتح وتسخیر ایلیوب هپ ربع مسکونی
ایدرسك سکهٔ حکمك روان بو چار ارکانه
وکیل مطلق صاحب شریعت شمدی سنسك سن
نوله جاری اولورسه امر و نهیك جن وانسانه
سن اول سلطان اورنك عدالتسنکه درکاهك
شرفله کعبه آسا قبله‌در شاهان دورانه
نیجه جمشید واسکندر اولوب درکاهنه بنده
تفاخر ایتسه‌لر شایسته‌در کردون کردانه
خدیوا سن او کردون منزلتسنکیم دکل قادر
قلم خورشید وصفك ذره سین ایراد واتیانه
خصوصا بن او وصافکه اوصاف جلالکده
مثال قطره یوقدر التفاتم بحر عمانه
سخندانان دهری قوت طبعمله ضبط ایتدم
عجیبمی فخر ایدرسه‌م دولتکده کعب وحسانه
چیقاردم بحر طبعمدن نیجه پاکیزه کوهرلر
که فائقدر فلکده هر بری خورشید رخشانه

آلوب ملك معارفدن كتوردم نزد اخوانه
هديه بر نيجــه كالاى والاى ملوكانه
نه كوهرلر كتوردم سلك نظمه بى نظير اما
تصادف ايتمدم قدرين بيلور هيچ بر قدردانه
بحمداه كه سن قدرين بيلورسك بارى خنكارم
كه سنسك قدربخشا شمدى جمله قدر مندانه
قو تصديعى دراز ايتدك مباهاتكله مشهورى
همان غيرى دعا ايت كيم قصيده‌ك ايردى پايانه
چيقوب سلطان خورشيد جهان تخت سپهر اوزره
اوله تاحكمى جارى بوسراى كون وامكانه
ايدوب زيب سرير سلطنت مولى بووجهله
نيجه فتح وظفر احسان ايده شاه جهانبانه

انتها

علمدارك صدارتنه دائر صادر اولان خط همايون صورتيدر

الحمد لله رب العالمين والصلوٰة والسلام على محمد سيد الاولين والآخرين وعلى اله واصحابه الطيبين الطاهرين اما بعد سنكه وزير اعظم و وكيل مطلقم مصطفى پاشا سين معلوم اوله كه نستعيذ بالله انا جعلناك خليفة آيت كريمه سى مضمون شريفى اوزره تقدير سبحانى ايله جلوس همايونم وقوعبولوب عنايت اللهدن احسان بيوريلان دولت محمدى وسلطنت احمدى اولديغندن اولا تنبيه همايونم بودركه وديعهٔ جناب مستعان اولان جمله امت محمدك وسائر رعايا وبرايانك و دولتعليه نك باجمعهم امور و خصوصلرينى شرعشريفدن استفتا و احقاق حق ايدوب شريعت غراڭ اجراده شولقدر دقت و اهتمام ايده سنكه دولتعليه نك وجميع عباداللهك اوزرلرينه شريعتك نورانيتى ظاهر و باهر ايدوب عامهٔ موحدين مستريح الحال اوله لر وعلماى عظام و رجال دولتم و اوجاقلى قوللرم ايله اتفاق و اتحاد اوزره امور دولتمى رؤيت ايدوب اجداد

عظامك قانونی اجرا و اهلی مناصبك خدمت معینه‌لری
هرنه ایسه کندو امورینی رؤیت ایدوب مادۀ خلاف و
نفاقه سبب عادی اولان ماده‌لردن بغایت اجتناب وعساکر
اسلامك و غزاة موحدینك ویکیچری اوجاغم وجبه‌
خانه و طوپخانۀ عامره وسائر اوجاقلریمك انتظام حاللریله
معموریتنه اهتمام ومقابلۀ اعداده‌اولان عساکر نصرتمأثرمك
زیاده رفاه حاللرینه سبب اولان زخائر و جبخانه وسائر
براً وبحراً لازم اولان ادوات سفریه‌نك اضعاف
مضاعف ترتیب وتکمیلنه صرف مقدور و قالیونجی
عسکرینك وطوپجیلرك تعلیم ایله آماده بولنملرینه جد
موفور وبادیٔ آسایش عباد اه اولان نرخ جاری‌یه دائما
دقت وهر شیئی دکر بهاسیله فروخت ایتدیروب زیاده‌یه
رخصت ویرلمیه وفقرا وضعفایه مرحمت ایله حاللرینی
تفتیش و تفحص ایلیوب احواللرندن خبردار اولوب
خلاف شرع وقانون تکلیفلرینی تنزیل و دفع و رفع
مظالمه مقید اوله‌سین وممالك موروثۀ شاهانه‌مده بر بریله
مخاصمه و محاربه ایدوب بوقدر امت محمد تلف وشهید
وقصبات خراب اولدیغی مسموع همایونم اولمشدر
بومثللو آسایش عباده خلل ویرن حالاتی دفع و
رفع ایتمکه مقید اولوب انتباه اوزره اوله‌سین و آستانۀ

علیه‌مده ساکن عباداللهی اوقات خمسهٔ مفروضه‌یی جماعتله
مداومته تشویق ایدوب هر کیجه یاز وقیش اوقات معینه‌ده
هر مناره‌ده الصلوة وهر جمعه صلا ویریلوب و صباح
نمازینی هر کس اولدیغی محله‌نك جامع شریفنده ادا وفتح
شریف تلاوتیله دوام دولتمه دعاده اوللرینی تهدید
وسائر انوار اسلامیه‌یه باعث وبادی اولان حالاتك
اجراسیله سلطان انبیا حبیب خدا وشفیع روز جزا علیه
افضل الصلوات واکمل التحایا افندمز حضرتلرینك و
اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین وسلف صالحینك
اثرلرینه اقتفا ایله مساعیٔ مشکوره ظهوره کتورمکه
ودنیا وآخرت سعادتنه مظهر اوله‌سین حضرت خدا
جمله‌یه توفیق احسان ایلیه آمین . نهایت

سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرينك دور سلطنتى

سلطان عبدالمجيد خان ١٢٥٥ ھ تاريخنده تخت معالى بخت عثمانى‌يه سايه‌بخش شوكت و شان بيورملرى اوزرينه مصر غائله‌سنى تسويه ايله برابر بيك ايكيوز اللى بش سنه‌سى شعبان شريفنك يكرمى التنجى پازار كونى كلخانه‌ده قرائت اولنان و مضمون عدالتمقرونى مقدمهٔ اصلاحات اولوب عمومك امنيت جان ومال و محفوظيت عرض و ناموسنى اعلاندن عبارت بولنان خط هما يونى (*) احسان و ١٢٥٦ تاريخنده برنجى دفعه اولمق اوزره برمقدمه وقرق بر ماده‌يى شامل اوله‌رق برده جزا قانونامه‌سى نشر و اعلان بيوردى (**)

بونى متعاقب هرمملكتده تشكيل بيوريلان مجلسلر نزدنده بولنديريلان مستنطقلر معرفتيله مظنونلر استنطاق اولنه‌رق اشكنجه ايله اقرار جرم ايتديرلمك قواعد مكروهه‌سى كلياً اورته‌دن قالديريلوب عندالاستنطاق

(*) اشبو خط همايون برنجى جلد دستورك ابتداسنده محرر در

(**) اشبو جزا قانونى ذيلده عيناً مندرجدر

جرمی ثابت و شرعاً وقانوناً علیهنه حکم لاحق اولدقچه برفردك مظهر جزا اولمسی خصوصی قویاً و قطعیاً منع و زجر ایدلدی

انجق ازمانك تغییریله احکامك تغیری انکار اولنه‌میه‌جغی بر امر مشروع بولندیغنه مبنی اون بر سنه صکره یعنی ١٢٦٧ ﻫ تاریخنده اشبو جزا قانوننك بعض موادینك تصحیح و تعدیلی اقتضا ایتمکله آنك مقامنه قائم اولمق واحتیاجات عصریه‌یه دها اوفق بولنمق اوزره قانون جدید نامیله اوچ فصل و قرق ماده‌دن عبارت اوله‌رق تنظیم قلنان دیکر برقانون جزا وضع موقع اجرا اولندی (*)

بوندن صکره دها یدی سنه برمدت نظر تجربه‌دن کچوریله‌رك قانون مارالبیانك دخی عهد حاضره عدم کفایتی تحقق ایتمش وبناءً علیه ١٢٧٤ ﻫ تاریخنده تنظیم والیوم محاکم جزائیه‌ده دستور العمل اولان وایکیوز التمش درت ماده‌یی شامل بولنان جزا قانوننامهٔ همایونی نشر و تعمیم اولنمغله اجرای احکامی مملکت مجلسلرینه حواله قلنمشدر .

(*) مذکور قانون جدید زیله تحریر اولنمشدر

واقعا عصر مذكورده امور حقوقيه على العموم محاكم شرعيه‌ده رؤيت ايدلمكده بولنمش و قضاتك طريقلرى و نوابك صورت مأموريتلرى حقنده ١٢٧١ ه تاريخنده خاصةً نظامنامه‌لر اعلان بيورلديغى كبى محاكم مذكوره‌نك تحديد مأموريتيله الاجقلرى خرج و اجورات معتاده ايكى باب و آلتى فصلى مشتمل اوله‌رق ١٢٧٤ ه تاريخنده موقع اجرايه قونيلان نظامنامهٔ مخصوصى ايله(*) تعيين قلنمش ايسه‌ده ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده معاملات تجاريه كون بكون توسع ايتمكده اولمسنه و پوليچه و پروتستو كبى امور تجاريه‌جه تسهيل معاملاتى موجب اولان بعض خصوصات استثنائيه‌نك تطبيقى ضمننده بر تجارت قانونامه‌سنك وضعيله بونك اجراى احكامى ايچون اروجه تجارت محاكمه‌لرينك دخى تشكيلنه لزوم كورنمشيدى .

بناءً على ذلك ١٢٧٦ ه تاريخنده الحالة هذه مرعى الاجرا اولان واوچيوز اون بش ماده‌دن عبارت بولنان تجارت بريه قانونامهٔ همايونى اعلان بيوريله‌رق اولتاريخدن اعتباراً پاى تخت سلطنت سنيه ايله ايالات

(*) اشبو نظامنامه‌لر برنجى جلد دستورك اوچيوز بر و اوچيوز اون و اوچيوز يكرمى برنجى صحيفه‌لرنده مندرج و اليوم مرعى الاحكامدر

شاهانه‌نك لزوم كوريلان بلده‌لرنده تجارت محاكمه‌لرينك تشكيل وتأسيسنه ابتدار اولنمش ومع‌مافيه ذيل قانونامۀ تجارت دخی تاريخ مذكورده موقع تطبيق و اجرايه قونلمشدر

بوندن بشقه ١٢٦٨ هـ تاريخنده اعلان بيوريلان مرابحه نظامنامه‌سی و ازجمله يوز اوتوز ايكی ماده‌يی محتوی اولوب ١٢٧٤ هـ تاريخنده نشر ايديلان اراضی قانونامۀ همايونی كبی قوانين و نظامات مرعيه هب سلطان مشار اليهك عصر جليللری يادكارندندر

اكرچه خاقان مشار اليهك علويت افكار شاهانه‌لری نسبتنده اصلاحات ملكيه‌نك اجراسنه عمر پادشاهيلری مساعده ايتميه‌رك ١٢٧٧ هـ تاريخنده ارتحاللری وقوعبولمش ايسه‌ده اتمام لازمۀ عدالتی شهزادۀ مكرملری خليفۀ زمين وزمان وپادشاه ملت عثمانيان ولی نعمت بيمنتمز پادشاهمز افندمز شوكتلو قدرتلو عدالتلو غازی سلطان عبدالحميد خان ثانی حضرتلرينه ترك وتوديع بيوردقلری آثار جليلۀ مشهوده سندن استدلال اولنه‌يور .

تواريخ آشنايانه معلوم اولديغی اوزره دولت عثمانيه‌نك ابتدای ظهورندن برو سلاطين عدالت آيين آل عثمان حضراتندن هر بری احكام جليلۀ قرآنيه و قوانين

منيفهٔ مرعیه‌یه لايقيله رعايت بيوردقلرندن ناشی سلطنت سنیه‌نك قوت و شوكتی وكافهٔ تبعه‌نك آسايش وراحتی وممالك عثمانیه‌نك سعادت و معموريتی درجهٔ عالیه‌یه واصل اولمشيكن تأسف اولنوركه بيك يوز تاريخلرندن صكره يوز اللی سنه قدر برمدت ایچنده بعض غوائل و اسباب مانعه حیلولیتله نه شرعشريفه نه‌ده قوانين منيفه كماليله انقياد وامتثال اولنه‌مامش وبناءً عليه دولت وملتك اولكی مكنت ومعموريتی كسب انحطاط ايلمشيدی

اشته بوحاله جناب عبدالمجيد خان غازی واقف اولملرينه مبنی بروجه محرر خط همايونی احسان و تنظيمات خيريه‌یی اعلان بيورديلر

بونی متعاقب قوانين مارالبيانی دخی نشر ايلدكلری كبی ١٢٧٢ ه تاريخنده شرفصادر اولان اصلاحات فرمان عاليسی اوزرينه ممالك شاهانه‌ده سوبسو اصلاحاته ابتدار اولنه‌رق بروزيرك برچوبانله حضور شرع و قانونده اصلا فرقی اولمديغی اونودلمشيكن يار واغياره قارشو يكيدن اثبات و دولت وملت عثمانیه‌نك محيبلك شرف عال العالنی بحقٍ احراز بيورمشلردر

كندولری ايسه كمال ظرافت و حلميتله مفطور و

فرط مرحمت وعدالتله مشهوردر حسن موفقيت وامور
سياسيه‌جه مهارت جليله‌لرينه قريم محاربه‌سنده دول
معظمه‌نك اتفاقلريني قزانمش اولمسى كبى بيوك بر دليل
اوله‌مز .

بوقاروده ذكرى سبق ايدن ١٢٥٦ ﻫ تاريخلو قانون
جزانك وبالاسنى توشيح بيوران خط همايونك صورتلريدر

صورت خط همايون

منظور همايونم اولمشدر

اشبو جزا قانونامه‌سى طوغريسى پك كوزل
واطرافلى قلمه آلنمش اولديغندن طرف شاهانه‌مزدن
دخى قبول و تصديق اولنمشدر بونك احكام مندرجه‌
سنك محافظه واجراسى طرف همايونمزدن وجمله طرفندن
اولنان عهد ميثاق اقتضاسنجه هركسه فريضهٔ زمت اولمغله
آكا كوره بوخصوصلرده غايت مدققانه و موشكافانه
حركت اولنمق لازمدر وبو مؤسس اولان قانونامه‌نك
اصلى جمله قوانينك حامئ قويسى اولان مجلسى احكام

عدليه‌ده حفظ اولنه‌رق نسخ مطبوعه‌سی دخی کافهٔ
محاکمده وممالك دولتعلیه‌مزك مشورت مجلسلرنده وسائر
اقتضا ایدن یرلرده بولنوبده مواد قانونیه و نظامیه‌ده
آکا مراجعت اولنمق لازمکله‌جکندن بوخصوصك دخی
اجرای اقتضاسنه ابتدار اولنسون وبعض زیل وعلاوه‌سی
مقتضی اولان شیلر اولدقجه آنك دخی ایجابنه باقیلسون

مقدمه

بیاض اوزرینه شرفصدور بیوریلوب بیكیكیوز اللی بش
سنه‌سی شعبان شریفنك یكرمی التنجی كونی كلخانه‌ده
قرائت اولنان خط همایون معدلت مقرون حضرت شا-
هانه موجبنجه كافهٔ تبعهٔ دولتعلیه بلا استثنا امنیت جان
ومال ومحفوظیت عرض و ناموس حقوق مفروضه‌سنه
ازسرنو نائل اولمش و برمقتضای حریت شرعیه حضور
شرع و قانونده ومواد حقوقیه‌ده هركسك یكسان وسیان
اولمسی امور طبیعیه‌دن بولنمش اولمغله بعدازین هركس
كندی حقوقنی بیلوب اندن واز كچمامك ودیكر بریسی
كندو حقوقنه تسلط ایده‌جك اولورسه آنك دفعنی
دعوایه مقتدر اولمق و قوانین مؤسسه‌یه مخالف حركت

ایدنلر هرکیم و قنغی رتبه‌ده اولور ایسه اولسون حقلرنده مجازات مقرره اجرا اولنمق اوزره باارادهٔ سنیه ترتیب اولنان جزا قانونامه‌سیدر .

اولکی فصل

برنجی ماده بلا استثنا تبعهٔ دولتعلیه‌دن اولنلرك متبوع شرعیسی اولان پادشاهنه اهانت و دولتعلیه علیهنه ایقاظ فتنه‌یه جسارت و قتل نفسه جرأت مثللو برحرکت صریحه‌سی وقوعبولوبده شرعاً و قانوناً و علناً وتحقیقات لازمه وتدقیقات مقتضیه ایله کراراً و مراراً دعواسی کوریله‌رك بلا غرض جنحه‌سی بعد الثبوت حکم ترتب ایتمکسزین خفی و جلی وقتیلاً وتسمیماً وکرك هردرلو صور ممکنه ایله هیچ کیمسه‌نك جانه قصد اولنمامسنه طرف اشرف حضرت شاهانه‌دن عهد ومثاق بیورلمش اولدیغندن دولتعلیه مأمورلرندن و علی الاطلاق سائر اشخاصدن هیچ کیمسه دیکر برینك جانه قصد ایده‌میه‌جکنه بناءً فرضا وزرادن بریسی طرفندن برچوبانك

بیله جاننه قصد وقوعنده اول وزیرك حقنده دخی قصاص شرعی اجرا اولنه

ایکنجی ماده الحاصل اشبو قتل نفس ماده‌سنده بیوك وکوچوك مساوی طوتیله

اوچنجی ماده بومقوله قتل ماده‌لری درسعادتده اولور ایسه مطلقا حضور فتواپناهیده کوریله‌رك تواتراً ثابت اولوب شاهدلر دخی کمال دقت ایله تذکیه برله حقیقت حال تحقق ایتمدکجه و بعده خاکپای همایونه عرض ایله فرمان عالی صادر اولمدقجه اجراسی جائز اولمیه

دردنجی ماده طشره‌لرده دخی وقوعبولدقده مملکت مجلس مشورتنده معرفت‌شرعله شرائط محرره‌یه تطبیقاً دعواسی کوریلوب بعده اعلام شرعیسی ومجلس مضبطه‌سی درسعادته ارسال وطرف فتواپناهی‌یه تقدیم ایله تصدیق اولنوب اندن صکره دخی کذلك خاکپای همایونه عرض ایله فرمان عالی کوندرلمدکجه اجرا اولنمیه

ایکنجی فصل

برنجی ماده ساعی بالفساد اولنلر ایکی صورتدن

خالی اولیوب بریسی قولاً و دیگری فعلاً اوله‌جغندن مثلا بر آدم دیگر بر آدمی ویاخود برطاقم آدملری دولتعلیه‌یه و قوانین و نظاماته مغایر حرکاته ترغیب وادیسنده فسادلی سوزلر سویلیه‌جك اولورسه برسنه‌دن بش سنه‌یه قدر فسادینك درجه‌سنه کوره وضع کورك اولنه

ایکنجی ماده فعلاً اولدیغی حالده یعنی برکیمسه‌یی ویا برطاقم آدملری بغی وعصیانه دعوت ایتمك و آنلره اسلحه وباروت ویرمك کبی شیلره تصدی ایده‌جك اولدیغی تقدیرده بومقوله آدملرك جنحه‌سی پك عظیم اوله‌جغندن قتل واعدام قلنه. شوقدرکه بومقوله سیاسةً قتل اولنه‌جقلرك اعدامنه حکم اولندقدن صکره طرف اشرف حضرت پادشاهی‌یه عرض و استیذان اولندقده صاحب جنحه‌نك قتله بدل مؤبداً کورکه وضعی ارادهٔ مراحمعادهٔ جناب شاهانه‌یه مفوض اوله

اوچنجی ماده بومثللو فساد قولی وفعلی‌یه جسارت ایدنلر درسعادتده اولدقلری حالده دعوالرینك رؤیتی وتواتراً اثباتی مطلقا مجلس احکام عدلیه‌یه مخصوص و منحصر بولنه

دردنجی ماده طشره‌لرده وقوعبولدیغی تقدیرده

دخی اول امرده مملکت مجلسنده کوریلوب بعده مجلس
مضبطه‌سیله برابر اول آدم و اقتضا ایدن شاهدلر
درسعادته جلب ایله کذلك مجلس احکام عدلیه‌ده تکرار
دعواسی کوریله

اوچنجی فصل

برنجی ماده عرض و ناموسی دخی کشینك جانی
کبی عزیز و محترم اوله‌رق محافظه و وقایه‌سی مقتضای
حمیت ومتبغای انسانیتدن اولوب فرضا بر آدمك اعتبارینه
طوقنه‌جق سوز سویلمك و بر آمی دوكمك و برشخصه
صوكمك آنك ناموسنی هتك ایتمك دیمك اولدیغندن
و بوندن بویله ضابطان عسکریه و نفرات و قواص
و سائر امور ضبطیه و ربطیه مأمورلری خودبخود
کیمسه‌یی دوكه‌میوب وکیمسه‌یه بدلقردی سویلیه‌میوب
فقط انلرك مأموریتلری سوقاقلرده غوغا و نزاع
وقوعنده و بعض ارباب تهمتك ظهورنده طوتوب هیچ
بر شی یاپمقسزین طوغریجه اقتضا ایدن ضابطه محلنه
کتوروب تسلیم ایتمکدن عبارت اوله‌جغندن فی مابعد

كرك امور ضبطيه و ربطيه يه مأمور اولان عساكر و قواصلردن و على الاطلاق هرقنغى رتبه وصنفدن اولور ايسه اولسون هركيم برغيريسنه سوكه جك واعتبارينه طوقنور برسوز سويليه جك اولور ايسه فرضا بوكيفيت درسعادتده وقوعبولوبده بوكا متجاسر اولان دخى يا دولتعليه نك اصحاب مراتبندن وياخود علمادن اولورايسه دعواسى مطلقا مجلس احكام عدليه ده كوريله رك جنحه سنك جسامته و درجه سنه كوره ضابطى طرفندن بش كوندن يكرمى بش كونه قدر محبوس اوله و جنحه سى غايت خفيف اولديغى تبين ايتديكى تقديرده مجلسجه كندوسنى تكدير و توبيخ ايله اكتفا اونه

ايكنجى ماده اصحاب مراتب و علمادن بريله ضابطان عسكريه دن برى بيننده بومثللو برشى وقوعنده دعواسى كذلك مجلس احكام عدليه ده كوريلوب ضابطان عسكريه دن اولان شخصك عسكرى قانونامه سى اقتضا سنجه تأديبى اجرا اولنمق ايچون باب سرعسكرى يه وخاصه و بحريه طاقمندن اولدقلرى حالده دخى كذلك محللرينه حواله قلنه

اوچنجى ماده اصحاب مراتبدن اولميانلردن برينك يعنى هرقنغى صنفدن اولور ايسه اولسون عوام ناسك

بومقوله دعواسی ونزاعی ظهورنده محلی ضابطی طرفندن طوتیله‌رق اول محلده بولنان محکمه‌ده دعواسی رؤیت واثبات اولندقدن صکره هرقنغی طرفه منسوب ایسه زیرده کوستریله‌جك تأدیبنك اجراسی ایچون اعلام شرعیسیله برابر اورایه کوندریله و بوطاقمدن نفرات عسکریه‌نك وعسکردن معدود اولان قواص طاقمنك تأدیبات ایجابیه‌سی عسکری قانونامه‌سنه تطبیقاً اجرا اولنه‌جغندن ماعداسنك برمنوال محرر سوکمك وناموس واعتباره طوقنور برسوز سویلمك مثللو حرکاته تصدیسی تقدیرنده کذلك قباحتی خفیفجه اولور ایسه تکدیر و توبیخ ایله اکتفا اولنوب آغرجه اولدیغی صورتده بش کوندن یکرمی بش کونه قدر حبس ایتدیریله

دردنجی ماده طشره مملکتلرنده بومثللو ماده‌لر وقوعنده بهمه حال مجلس مشورتده رؤیت اولنه‌رق تأدیبلری ضابطی معرفتیله اجرا قلنه

بشنجی ماده کذلك هرقنغی صنفدن اولور ایسه اولسون برکیمسه دیکر برکیمسه‌یه ال‌قالدیروب دوکه‌جك ویاخود برآلت ایله ضرب ایده‌جك اولور ایسه برمنوال محرر اقتضا ایدن محلده دعواسی کورلدکدن صکره قباحتك درجه‌سنه کوره اون بشکوندن اوچ آیه قدر

حبس اولنه و بومادهلر قوری افترا ایله حکم اولنمیوب تحقیق و توقیفنه باقلهرق مفترینك افتراسی تبین ایتدکده مفتری بولنان شخص دخی تأدیباً بشکوندن قرق بش کونه قدر محبوس اوله

دردنجی فصل

برنجی ماده طرف دولتعلیهدن کیمسهنك مال و املاکنه وضع ید اولنمیهجغنه جانب معالی مناقب حضرت شاهانهدن کذلك عهد و میثاق بیورلمش اولدیغندن بیوك وکوچوك برکیمسه دیکر برینك مال واملاکنه بغیرحق تعرض و تسلط و مداخله ایتمك ویاخود جبراً آلمق ویا صاتدیرمق ایچون بالذات ویاخود بالواسطه اجبار ایلمك مثللو شیلر وجهاً من الوجوه جائز اولمیه

ایکنجی ماده بعد ازین بومثللو مادهٔ ممنوعه و مکروههیه جسارت ایدن اولور ایسه فرضا برینك مال و املاکنه تسلطی وقوعنده منع ودفع اولنوب شاید بر تقریب ایله ضبط ایتمش بولنور ایسه مضبوط اولان مال و املاك موجود ایسه عیناً دکل ایسه ثمناً صاحب اولنه

رد ایتدیرلدکدن بشقه اول شخصك خلاف قانون حرکته جسارتنه بناءً ارباب مناصب و مأموریتدن ایسه خدمتندن طرد و اخراج اولنوب بو طاقمدن اولمدیغی حالده مملکتدن آخر محله برسنه طورمق اوزره نفی و تغریب قلنه

بشنجی فصل

برنجی ماده چونکه کافهٔ علما و وکلا و وزرا و امرای عسکریه و رجال و سائر مأمورین دولتعلیه و افراد عساکر و الحاصل قنغی صنف و ملتدن اولور ایسه اولسون مجموع مستخدمین مقدار کفایه معاش و ماهیه‌لر ایله موظف اولدقلرندن آرتق ارتشایه وارتشادن معدود هدایا اخذینه هیچ محل قالمامش اولمغله فیما بعد بو فعل مکروهه جسارت اولنه‌میه

ایکنجی ماده اکرچه جسارت ایدن اولور ایسه آلدیغی رشوت بیت الماله تسلیم اولنمق اوزره اولنوب مرتشی بولنان آدم ارباب مناصب ومأموریتدن بولندیغی حالده بعدازین مناصب مأموریت دولتعلیه‌ده قولانلمامق

اوزره بولنديغی خدمتدن عزل و اخراج ورتبه‌سندن
حط و تنزيل ايله اوچسنه مدت ايچون كوركه وضع اولنه

اوچنجی ماده برگونا مأموريت وخدمت اربابندن
بولنمديغی صورتده آنیده هيچ بر مصالح دولتعليه‌ده
استخدام اولنماموق اوزره كذلك اوچسنه مدت ايچون
كوركه قونيله

دردنجی ماده راشی اولان شخص حقنده دخی
مرتشی حقنده مقرر اولان جزا و معاملات عينيله اجرا
اولنه

بشنجی ماده راشی اولان آدم شايد كندو امل
مخصوصنی ترويج اميديله وكندو رضاسيله ويرميوب
مجرد مرتشينك اجبار واخافه‌سيله ويرمش ايسه اولحالده
مظلوم اوله‌جغندن ويرديكی شيئك كندوسنه رد واعطا
ايتديرلمسی جائز اوله مجبوراً ويرديكی حالده آنی وقتيله
محلنه خبر ويرمامك دخی كندويه برنوع قباحت اوله‌-
جغندن عقبنده خبر ويرمز ايسه تأديباً برسنه مدت
ايچون مملكتندن آخر محله نفی و تغريب اولنه

آلتنجی ماده بعض تعاطيسی معتاد اولان هدايای
رسميه وعلنيه‌نك قبولی دخی مطلقا ارادهٔ سنيهٔ حضرت
شاهانه‌يه متوقف بولنه

يدنجی ماده   دوکونلرده وبعض جهتلرله دوستانه ومحبانه اعطاسی مسنون اولان هدایانك دخی جنس و مقداری بشقه‌جه برقانون ایله تبیین وتحدید اولنه‌رق آنك تجاوزی بر وقتده جائز اولمیه

آلتنجی فصل

برنجی ماده   دولتعلیه‌نك امور مالیه‌سنده بولنانلر یعنی تحصیلات واعمالات ومصارفات خصوصلرینه مأمور اولنلر وطشره‌لرده اولان محصللر وکمرك و ابنیه امناسی و آنلرك استخدام ایده‌جکی آدملر حاللو حالنجه سایهٔ دولتعلیه‌ده کافةً موظف اولدقلرندن آرتق بونلر ایچون ارتکاب و سرقته قطعاً محل قالمامغله بعدازین بو فعل مکروهدن کمالیله اتقا اولنه

ایکنجی ماده   الحاصل طرف اشرف حضرت شاهانه‌دن کندوسنه تعیین اولنان معاشدن ماعدا هیچ بر نام و وسیله ایله بر یردن براقچه آلنمسی جائز اولمیه

اوچنجی ماده   شاید سرقت تهمتنه جسارت ایدن اولور ایسه یعنی آز چوق برشی ارتکاب ایدر ایسه

هرقنغی رتبهٔ عالیه‌ده بولنور ایسه بولنسون علناً محاکمه اولنه‌رق جنحه‌سی ثابت اولدقدن صکره فقط اموال مسروقه یدندن نزع واسترداد و نقد موجودی اولمدیغی حالده یالکز اولمقدار شی اموال و املاکندن استیفا ایله کندوسی فیما بعد مصالح دولتعلیه‌ده استخدام اولنمامق شرطیله رتبه‌سندن خط و تنزیل اولنه‌رق اوچسنه مدت ایچون کورکه وضع اولنه

یدنجی فصل

برنجی ماده بوندن بویله تحصیلات واعمالات مصارفات مأمورلری ماه بماه رؤیت اولنان حساب عادیلرندن بشقه سنه‌ده برکره دخی محاسبه‌لری حسابه مأمور اوله‌جق اقلام معرفتیله یکان یکان رؤیت واستکناه اولندقدن صکره دفترلرینی مجلس احکام عدلیه‌یه عرض ایتمکه مجبور وهربر اخذ واعطالرندن طولانی مجلسجه مسؤل اوله‌جقلرندن مقبوضات ومدفوعاتندن بر شی چالدیرمش ایسه مال مسروق سرقت ایدن آدمدن استرداد اولنه‌رق تأدیبی سرقت جزاسنه تطبیقاً اجرا قلنه

واصل مأمور اولان ذات دخی بو قضیه‌یه واقف اولدقدن صکره اغماض ومساعده ایتمش ایسه عزل ایله تأدیب اولنه

ایکنجی ماده برمأمور ایجاب ایتمیه‌جك شیئه ومحله اقچه اعطاسیله مال میری‌یی اتلاف ایتمش ایسه واعمال اولنان مهمات وسائر اشیا ارائه اولنه‌جق نمونه‌یه توافق ایتمز ایسه تبین ایده‌جك تلف وضرر مأمورینه تضمین ایتدیریله

اوچنجی ماده چونکه هر بر مأمور مقبوضات ومدفوعاتندن طولایی مجلسجه مسئول وضررینه ضامن اوله‌جغندن استخدام ایده‌جکلری آدملرك کندو عندلرنده معتمد و مؤتمن اولمسی لازمکله‌جکنه بناءً بعدازین اومقوله خدمتلرده هیچ برطرفك خاطری ایچون آدم استخدامی جائز اولمیه

دردنجی ماده بومسئولیت ماده‌سی یالکز مقبوضات ومدفوعاته منحصر اولمیوب چونکه مجلس احکام عدلیه جمیع قوانین مؤسسه‌نك و نظامات موضوعه‌نك حامی قویسی اوله‌جغندن مجموع علما و وکلا وکافهٔ مأمورین مستخدمین امور مأموره‌لرینه دائر هربر افعال و حرکاتلرندن طولایی مجلسجه مسئول اوله‌رق فرضا بریسنه مصلحت مأموره‌سنده تکاسلنه دائر برشی عزو اولنوبده

تبریهٔ ذمته مقتدر اوله‌مدیغی واکثریت آرا آنك علیهنده بولندیغی حالده اول مأمور درحال منصبندن استعفایه مجبور اوله

سکزنجی فصل

برنجی ماده هربر مملکتده حکومت اوچ نوع اولوب بریسی حکام افندیلرکه امور شرعیه و قانونیه‌نك امین و حافظلریدر و بری مشیران وامرای عسکریه‌درکه مملکتلرك آسایش واستراحتی ووقایهٔ نظامات موضوعه‌سی آنلرك عهده‌لرینه محول و مفوضدر واوچنجیسی امور مالیه‌یه مأمور محصللردرکه اموال مرتبهٔ دولت علیه‌نك تحصیل واستیفاسی ووقت و زمانیله بوطرفه اسراسی بونلرك مصالح مخصوصه‌سندندر بونلرك مصالح واقعه‌نی بینلرنده و بولندقلری مملکتك مجلسنده تفاوت مراتبه باقلمیه‌رق غرضسزجه و قرنداشجه مذاکره و ایجابنه کوره بربرلرینه معاونت ایتملری اقتضای مأموریتلرندن ایسه‌ده برینك خبری اولمقسزین انك امورینه دیکرینك مداخله ایتمسی قطعیاً جائز اولمیه

ایکنجی ماده   شاید مداخله‌دن وجهات سائره‌دن طولایی بینلرنده منافسه ظهوریله اشتکا واقع اولور ایسه تحقیقات لازمه و تدقیقات مقتضیه ایله بعد المحاکمه تهمت وقباحت هرقنغی طرفده تحقق ایدرسه آنك تأدیبنه باقیله

طقوزنجی فصل

برنجی ماده   قوانین جدیده اقتضاسنجه هرکس علی السویه امتیازات طبیعیه و حقوق مفروضه‌سنه نائل اولمش ایسه‌ده جمله‌سی امر اولی الامره واحکام شرعیه وقانونیه یه اطاعت و انقیاد ایله مأمور و مجبور اوله‌رق عکسنه حرکتی تقدیرنده مسؤل و معاتب اوله‌جغندن ازجمله بیوك وکوچوك هرکس قوت مالیه وکمیت املاکنه کوره تعیین اولنه‌جق ویرکوسنی وقت و زمانیله ویرمسی فریضهٔ ذمتی اولمغله بوخصوصده مخالفتی وقوعنده اخذ وحبسی ایله اجبار اولنه.

ایکنجی ماده   ضابط طرفندن لمصلحة استنیلوبده عذر حقیقیسی اولمقسزین کلمز ایسه لاجل التأدیب اون کوندن قرق کونه قدر حبس قلنه وضابط طرفندن

کیده‌جك آدمه مخالفت کوسترنلر حقنده معاملهٔ جبریه اجراسی جائز اوله

اوچنجی ماده امور ضبطیه و ربطیه مأمورلرینه قارشـو طوروب سـلاح چکمك مثللو حالات ردیه‌یه جسارت ایدنلر مقیداً درسعادته کتوریلوب ایکی سـنه و سـلاح بوشالتمش اولدیغی حالده ولو راست کلمامش اولسه بیله اوچسنه وکرك قورشون و سائر آلت جارحه ایله مجروح ایتمش اولدیغی صورتده دخی التیامنه قدر مصارفی آندن آلنوب کندوسی بش سـنه مدت ایچون وضع کورك اولنه و مجروح اولان آدم جریحاً وفات ایتدیکی حالده آرتق ماده قتل مسئله‌سنه انتقال ایتمش اوله‌جغندن فصل اولده مندرج اولان احکام قصاصیه‌یه تطبیقاً اجراسی لازم کلور

اوننجی فصل

برنجی ماده علی الاطلاق ناسدن بریسی دیکرینه سلاح چکدیکی حالده برسنه و سلاح بوشالتمش ایسه ایکی سنه و مجروح ایلمش اولدیغی صورتده کذلك

التیامنه قدر مصارفی آلنمق اوزره اوچسنه مدت ایچون کورکه وضع اولنه

ایکنجی ماده   جرحدن متأثراً وفات وقوعنده کذلك مادهٔ قصاصیه اجرا قلنمق ایجاب ایدر

اون برنجی فصل

برنجی ماده   بعض یوللرده قطـاع طریق اولنلر اکـر اتلاف نفوس بشریه ایتمیه‌رك فقط آدم صویمق فضیحه‌سنه جسارت ایتمشلر ایسه یدی سنه مدت ایچون کورکه وضع اولنه

ایکنجی ماده   بومقوله‌لرك آدم اتلاف ایتدکلرینه جزم ویقین حاصل اولدیغی حالده اون سنه ایچون کورکه قونیله

اوچنجی ماده   آدم تلف ایتدکلری حالده بالتحقیق ثابت اولدقدن صکره مسئلهٔ قصاصیه اجرا قلنه

اون ایکنجی فصل

برنجی ماده بوندن بویله هرکس حضور شرع و قانونده ومواد حقوقیه‌ده یکسان وسیان اوله‌جق ایسه‌ده هر برصنفك ضابطه و رؤساسنه اطاعت و انقیاد و هر حالده اصول ادبیه‌یه رعایت ایتملری و وظیفه‌سندن خارج شیلره تصدی ایتاملری لازمه‌دن اولمغله بوکا مخالف حرکتده بولنانلرك جنحه‌سنه کوره تکدیر و تربیه‌لری اجرا اولنه

ایکنجی ماده شوقدرکه بعدالمحاکمه ثابت اولمینجه هیچ کیمسه‌نك بلا موجب حبس و تأدیب و نفی قطعاً جائز اولمیه

اون اوچنجی فصل

طشره‌لرده بولنان محصللره باب عالیدن و حکام افندیلره طرف فتواپناهیدن وامور ضبطیه وربطیه مأمورلرینه دخی جانب سرعسکریدن تعلیمنامه‌لر ویرلمش

اولدیغندن آنلره مخالف حرکتده بولنانلر اشبو جزا قانونامه‌سنده مندرج اولان تهمت و قباحتلرك برنده بولنمش اوله‌جغنه بناءً مجازات مقرره‌سنك اجراسنده دقیقه فوت اولنمیه

خاتمه

مواد مشروحهٔ قانونیه ومجازات مقرره دولتعلیه‌نك مراتب عدیده و متفاوته‌سنده بولنانلر و اهل اسلام و ملل سائره‌دن اولانلر حقلرنده بلا استثنا ولاغرض اجرا اولنمق اوزره قرارگیر اولمش اولمغله اشبو قوانین مؤسسه یالکز دولتعلیه مأمورلرینك نظارت و دقتلرینه منحصر اولمیه‌رق حقوق مشترکه اقتضاسنجه بالجمله افراد ناسك دخی نظارت عمومیه‌سی تحتنده بولنوب بو ماده‌لری تحقیق وتجسس وتحری‌یه وعدم اجراسی تقدیرنده کیفیتی طرف دولتعلیه‌یه اخبار ایله احقاق حق اولنمسنی استدعایه هرکسك حقی اوله و بوندن بویله دخی مجلسجه بالمطالعه بعض مواد مقتضیه علاوه‌سی جائز کوریله

اشبو جزا قانونامهٔ همایونی تمهیر ایدن وکلای فخام
وعلمای عظام حضراتیله اعضای مجلس احکام عدلیه
وسائر بعض ذوات کرامك اسامیسیدر

ذات حضرت صدراعظمی
خسرو پاشا

ذات حضرت شیخ الاسلامی
مکی زاده

سرعسکر عساکر منتظمه دولتلو
خلیل رفعت پاشا حضرتلری

رئیس مجلس دولتلو
رؤف پاشا حضرتلری

تجارت ناظری دولتلو
فتحی پاشا حضرتلری

قپودان دریا دولتلو
سعید پاشا حضرتلری

امور خارجیه ناظری دولتلو
مصطفی رشید پاشا حضرتلری

مشیر عساکر خاصهٔ شاهانه
دولتلو رضا پاشا حضرتلری

مجلس احکام عدلیه یه مأمور
عطوفتلو حسیب پاشا
حضرتلری

صدور عظامدن و مجلس مذکور
اعضاسندن سماحتلو عبدالقادر
بك افندی حضرتلری

ینه صدوردن و مجلس مذکور
اعضاسندن امین بك زاده
سماحتلو عبد القادر بك
بك افندی حضرتلری

ینه صدوردن مجلس مذکور
اعضاسندن سماحتلو عارف
حکمت بك افندی
حضرتلری

ینه صدوردن اعضادن
سماحتلو محمد اسعد
افندی حضرتلری

ینه صدوردن مجلس امور
نافعه مفتشی سماحتلو محمد
رافع افندی حضرتلری

صدارتعظمی مستشاری
سعادتلو سعید محب بك
افندی حضرتلری

مالیه ناظری سعادتلو
صائب افندی
حضرتلری

دفتردار سابق سعادتلو
موسی صفوتی افندی
حضرتلری

ضربخانۀ عامره ناظری
سعادتلو زیور افندی
حضرتلری

کتخدای مهد علیای سلطنت
سعادتلو طاهر بك افندی
حضرتلری

دعاوی ناظری سعادتلو
نجیب افندی حضرتلری

فریقان کرامدن سینوب محافظی
سعادتلو حسین پاشا
حضرتلری

مهات حربیه ناظری
سعادتلو عارف بك افندی
حضرتلری

اوقاف همایون ناظری
سعادتلو شوقی افندی
حضرتلری

عساکر منتظمه مستشاری
سعادتلو ادهم بك افندی
حضرتلری

نظارت امور خارجیه مستشاری
سعادتلو رفعت بك افندی
حضرتلری

بحریه مستشاری سعادتلو
مظلوم بك افندی
حضرتلری

تجارت مستشاری سعادتلو
انوری افندی حضرتلری

اعضادن سعادتلو ادهم
افندی حضرتلری

اعضادن سعادتلو نافع
افندی حضرتلری

اعضادن سعادتلو فائق
افندی حضرتلری

اعضادن عزتلو رائف
افندی

اعضادن عزتلو عاطف
بك افندی

اعضادن عزتلو عاكف
افندی

تشریفاتی عزتلو سعید
بك افندی

بكلكجی وكیلی عزتلو
مختار افندی

امدیٔ دیون همایوان عزتلو
نعمان ماهر بك افندی

مكتوبی عزتلو زهدی
بك افندی

داخلیه كاتبی عزتلو شهاب
افندی

خارجیه كاتبی عزتلو شوكت
بك افندی

دیوان همایون ترجمانی عزتلو
عالی افندی

دعاوی نظارتی معاون اولی
عزتلو اسماعیل افندی

کاتب مجلس عزتلو ناصر
افندی

کاتب ثانی مجلس عزتلو
محسن افندی

امدی خلفاسندن توفیق
بك افندی

ینه خلفای مومی الیهمدن مصطفی
سامی افندی

غره را سنه ١٢٥٦

﴿ ذکر اولنان ١٢٦٧ ه تاریخلو قانون جدیدك صورتیدر ﴾

قانون جدید

مقدمه

جمله‌یه معلوم اولدیغی اوزره بیك ایکیوز اللی بش
سنه‌سی شعبان شریفنك یکرمی التنجی کونی شرف افزای
صحیفهٔ سنوح وصدور بیوریله‌رق کلخانه‌ده قرائت اولنان

خط همايون شـوكتمقرون حضرت شاهانه‌ده منصوص
اولان مواد ثلثه‌كه امنيت جان ومال ومحفوظيت عرض
وناموسدر بونلر اساس عديم الاندراس شرع شريف
اوزرينه مبنى اوله‌رق تقلبات دهريه ايله قابل تغير و
تزلزل اوله‌ميه‌جغى دركاردر فقط بونلره متفرع اولوب
اتفاق آرا ايله وضع وتأسـيس بيورلمش اولان قوانين
جزائيه‌نك حوادثات كونيه‌يه تطبيقاً ومزاج ملك وملته
توفيقاً وقت بوقت تخفيف وتشـديد وتسهيل وتطبيق
وتوسـيع وتقليل ايله تعديلى ايجاب ايده‌جكى قضاياى
مسلمه‌دن اولمق وقانوننامهٔ همايون خاتمه‌سـندن تذييل
وعلاوه‌يه كوسترلمش اولان مساغ دخى بوكا بناءً قيد و
تذكير اولنمق حسـبيله مؤخراً وجوده كلان بعض
حادثه‌نك اصل جزاسى ناموجود وجزاسى موجود
اولان بعض حادثهٔ اخرانك دخى تقلبات دهريه‌نك
ممانعتيله اجراى جزاسـنده تعسر وبلكه تعذر رونمون
اولديغندن لدى الاقتضا تخديش اذهان وافكار واصول
حاليه وكونيه‌يه صرف امعان وانظار اولنه‌رق بو
خصوصلره دائر حالاً واستقبالاً كسـب تعسر وتعذر
ايتميه‌جك وجهله اتفاق آرا ايله بالدفعات قراركير اولان
مواد تذييليه متفرق اولديغنه مبنى برلشديرلمسى ايجاب

حالدن اولمغله صورت ترتيبى مواد ثلثۀ مذكورهنك متعلق اولهجغى وجهله فصل جان وفصل عرض وناموس و فصل مال اولان اساسه متفرع اولمق اوزره اوچ فصله حصراً مادهلرى بالتفريق زير فصوله ترقيم وتنظيم اولنوب انفاذ احكام منيفهسنه هرطرفده مأمورين سلطنت سنيه جانبلرندن اعتنا اولنمق ايچون احكام سابقه و تعديليه وتذييليهيى شامل باارادۀ سنيه طبع و تمثيل اولنان قانوننامۀ همايوندر

فصل اول

برنجى ماده بلا استثنا تبعۀ دولتعليهدن اولنلرك متبوع شرعيسى اولان دولتعليه عليهنه ايقاظ فتنهيه جسارت وقتل نفسه جرأت مثللو برحركت وقوعبولوبده شرعاً و قانوناً وعلناً و تحقيقات لازمه وتدقيقات مقتضيه ايله كراراً ومراراً دعواسى كوريلهرك بلاغرض جنحهسى بعدالثبوب حكم شرعى ترتيب ايتمكسزين خفى وجلى قتيلاً وتسميماً وكرك هردرلو صور ممكنه ايله هيچ كيمسهنك جانه قصد اولنميه و قصد وقوعنده بالذات

ایتسون ویا ایتدیرسون هرکیم اولور ایسه اولسون حقنده قصاص و حکم شرعی اجرا اولنه ولو اول مقتولك ورثه‌سی دیت اخذیله راضی اولمق ویاخود اول قاتلی بتون بتون عفو ایتمك صورتنده اولسه‌لر بیله اشبو اعدام مادۀ قبیحه‌سنه جسارت ایدن مأمور بهر حال سیاسةً و نظاماً اعدام قلنه والحاصل اشبو قتل نفس ماده‌سنده بیوك کوچوك مساوی طوتیله

ایکنجی ماده درسعادتده وقوعبولان قتل واعدام ماده‌سی مطلقا حضور حضرت فتواپناهیده کوریله‌رك تواتراً ثابت اولوب ویاخود شاهدلر کمال دقتله تزکیه برله حقیقت حال تحقق ایتمدکجه وبعده خاکپای همایونه عرض ایله فرمان عالی صادر اولمدقجه اجراسی جائز اولمیه

اوچنجی ماده طشره‌لرده وقوعبولان قتل واعدام ماده‌لری مملکت مجلس مشورتنده معرفت شرعله تواتراً اثبات اولنوب ویاخود شاهدلر کمال دقتله تزکیه برله دعواسی کوریلوب بعده اعلام شرعیسی ومجلس مضبطه‌سی درسعادته بالارسال طرف فتواپناهیه تقدیم ایله تصدیق اولنوب آندن صکره دخی خاکپای همایونه عرض ایله فرمان عالی کوندرلمدکجه اجرا اولنمیه

دردنجی ماده دولتعلیه‌نك هر صنفنده بولنان

مأمورلرندن بریسی بروجه مشروح محاکمه‌سی مملکت مجلسنده سبقت ومرافعه‌سی معرفت شرعله رؤیت اولنه‌رق قتل مادهٔ فضیحه‌سنه اجتساری ثابت وقصاصنه حکم شرعی لاحق اولان شخص حقنده صورت محاکمه‌یی متضمن طغرالی فرمان عالئ صریح بولنمقسزین اجرای قصاصی خصوسی قانوناً منع اولنمش اولدیغندن اصول مشروحه‌یه رعایت و اعتنا ایتمیان مأمور خلاف قانون حرکته جسارت ایتمش اوله‌جغندن حقنده نظاماً مجازات لایقه اجرا قلنه

بشنجی ماده ساعی بالفساد اولنلر ایکی نوع صورتدن خالی اولمیوب بریسی قولاً و دیکری فعلاً اوله‌جغندن مثلا بر آدم دیکر بر آدمی ویاخود برطاقم آدملر دولتعلیه‌یه و قوانین ونظاماته مغایر حرکاته ترغیب وادیسنده فسادلی سوزلر سویلیه‌جك اولور ایسه بر سنه‌دن بش سنه‌یه قدر فسادینك درجه‌سنه کوره وضع کورك و پرانغه بند اولنه

آلتنجی ماده فعلاً اولدیغی حالده یعنی برکیمسه‌یی ویا برطاقم آدملری بغی و عصیانه دعوت ایتمك و آنلره اسلحه وباروت ویرمك کبی شیلره تصدی ایده‌جك اولدیغی تقدیرده بومقوله‌لرك جنحه‌سی پك عظیم اوله-

جغندن سیاسةً قتل واعدام قلنه شوقدرکه بومقوله سیاسةً قتل اولنه‌جقلرك اعدامنه حکم اولندقدن صکره طرف اشرف حضرت پادشاهی‌یه عرض واستیذان اولنه وصاحب جنحه‌نك قتله بدل مؤبداً کورکه وضعی ارادهٔ مراحمعادهٔ جناب شاهانه‌یه مفوض اوله

یدنجی ماده فساد قولی وفعلی‌یه جسارت ایدنلر درسعادتده اولدقلری حالده دعوالرینك رؤیتی وتواتراً اثباتی مطلقا مجلس احکام عدلیه‌یه مخصوص ومنحصر بولنه

سکزنجی ماده طشره‌لرده فساد قولی وفعلی‌یه جسارت ایدنلر اولدیغی تقدیرده اول مملکت مجلسنده کوریلوب بعده مجلس مضبطه‌سیله برابر اول مملکتك منسوب اولدیغی مشیری طرفنه کوندریله‌رك شایان قبول اولدیغی حالده اقتضاسنك اجراسیله بعده کیفیتی بوطرفه بیلدیریله وقتل ترتب ایدر ایسه استیذان ایلیه وبویله خصوصات دائما طرف سلطنت سنیه‌دن تحری اولنه‌جغنه آکا کوره هرطرفده تدقیق قلنه

طقوزنجی ماده قطاع طریق اولنلر اکر اتلاف نفوس بشریه ایتمه‌رك فقط آدم صویمق فضیحه‌سنه جسارت ایتمش ایسه یدی سنه مدت ایچون وضع کورك

اولنه و او مثللولر آدم تلف ایتدکاری حالده بالتحقیق ثابت اولدقدن صکره اقتضای شرعیسی وجهله اعدام قلنه

اوننجی ماده مسلح اولان ارباب فتنه و عصیان وقطاع طریق طاقمنك بهرحال قوهٔ مسلحه ایله اوزرلرینه واریله‌جغندن اول حینده مقتول اولنلر ایچون قصاصی لازمکلنمز ایسه‌ده حیاً طوتیلان اشخاصك بلا محاکمه اعدامی جائز اولمیه‌جغندن بوکا جسارت ایدنلر حقنده دخی حکم قصاص اجرا اولنه

اونبرنجی ماده موجبی قصاص اولوب صکره‌دن بعض ورثه‌نك عفوی و یاخود صلح ایله دیته و ماله منقلب اولان و موجبی ابتدا دیت بولنان مادهٔ قتلك اقتضای شرعیسی اجرا اولندقدن صکره درسعادتده ایسه بومقوله شخص قاتل درجه‌سنه کوره برسنه‌دن بش‌سنه‌یه قدر کورکه وطشره‌ده ایسه بولندیغی محلك منسوب اولدیغی شهر معظم نره‌سی ایسه آنده پرانغه‌یه قونیله‌رق سفلی خدمتلرده قوللانیله

اون ایکنجی ماده مقتول دیار آخرده اولور ویا ورثه‌سی طشره‌ده بولنور ایسه ظهوری ملحوظ اولان ورثه‌نك ورودینه قدر شخص قاتل محبوساً توقیف

اولنوب فقط ورثه‌سی بولنمیان مقتولك دعواسی طرف سلطنت سنیه‌یه اصابت ایده‌جکندن بعدالترفع ثابت اولدقدن صکره اومثللو قاتلك قصاصاً اعدام و یاخود بیت المالی ایچون دیت اخذیله مجازات اولنمسی رأی اولی الامره مفوض بولندیغندن اولوجهله اجرا اولنه

اون اوچنجی ماده   مادهٔ قتل عمداً اولمیوب خطاءً اولدیغی تقدیرده اومقوله خطاءً اولان مقتولك قتلی کندوسندن اومثللو افعال وقوعبولمامش کمسنه اولدیغی وسابقه‌سی اولمیوب حقنده حسن شهادت اولنه‌رق مظنهٔ سؤ اولمدیغی عندالشرع تبین ایدر ایسه یالکز ایجاب شرعیسنك اجراسیله اکتفا اولنوب مظنهٔ سؤ اولدیغی حالده نظاماً برسنه مدت ایچون کورکه ویا پرانغه‌یه وضع دخی اولنه

اون دردنجی ماده   بر آدم دیکر آدمك جانه قصد ایله فقط بالذات اجرا ایتمیه‌رك بشقه برشخصی اقچه و یاخود سائر جهتله اطماع واغفال ایدوبده آنك وساطتیله اعدام ایتدیره‌جك اولور ایسه اصل قاتل حقنده شرعاً وقانوناً اقتضا ایدن حکم اجرا اولنه‌جغندن مادهٔ قتلی آمر اولان شخص درجه‌سنه کوره برسنه‌دن بش سنه‌یه وقاتل معینی بولنان کمسنه کذلك برسنه‌دن اوچسنه‌یه قدر وضع کورك و پرانغه قلنه

اون بشنجی ماده   نسـادن قاتل ظهورنده قاتل وقاتله حقنده دیت وقصاص مقتضای شرعشریف اوزره بر راده‌ده اولدیغندن اومقوله قاتله حقنده ذکور حقنده اولان قانون اجرا اولنوب فقط معین قاتل نسادن ایسه طائفهٔ نسایه مخصوص مجسده اصلاح نفس ایدنجه‌یه قدر حبس ایله مدت محبوسـیتنده انفاق واکسـاسنه اجبار و ولی واقرباسی اولمدیغی حالده جانب بیت المالدن انفاق واکسا اولنه

اون آلتنجی ماده   امور ضبطیه وربطیه مأمورلرینه قارشو طوروب سلاح چکمك مثللو حالات ردیه‌یه جسارت ایدنلر اشبو قباحتدن ماعدا ضابطه عدم اطاعت تهمتیله دخی متهم اوله‌جغندن درجهٔ جنحه‌سنه کوره ایکی آیدن ایکی سنه و سلاح بوشالتمش اولدیغی حالده اوچ آیدن اوچسنه وکرك قورشون و سائر آلات جارحه ایله جرح ایتمش اولدیغی صورتده التیامنه قدر مصارفی آندن آلنوب کندوسی بش آیدن بش سـنه‌یه قدر تعیین مدتله وضع پرانغه اولنه‌رق خدمات سفلیه‌ده استخدام اولنه ومجروح اولان آدم جریحاً وفات ایتدیکی حالده آرتق ماده قتل مسئله‌سنه انتقال ایده‌جکندن اقتضای شرعی وقانونیسی اجرا اولنه

اون یدنجی ماده علی الاطلاق ناسدن بریسی دیکرینه سلاح چکدیکی حالده درجهٔ جنحه‌سنه کوره بر آیدن برسنه وسلاح بوشالتمش ایسه ایکی آیدن ایکی‌سنه وجرح ایتمش ایسه کذلك التیامنه قدر مصارفی المق‌اوزره جرحك درجه‌سنه نظراً اوچ ایدن اوچسنه‌یه قدر پرانغه‌یه قونیله وجرحدن متأثراً وفات وقوعنده ایجاب شرعی وقانونیسی اجرا قلنه

فصل ثانی

برنجی ماده کافهٔ تبعهٔ دولتعلیه امنیت جان ومال ومحفوظیت عرض وناموسی حقوق شرعیه‌سنه نائل اولدقلرندن سربستیت درجه‌سنه وارمیه‌رق بر مقتضای حریت شرعیه کوچوك وبیوك هرکس کندی حقوقنی ادعایه مقتدر اولوب عرض وناموسی دخی کشینك جانی کبی عزیز ومحترم اوله‌رق محافظه ووقایه‌سی مقتضای انسانیتدن اولمغله فرضا بر آدمك اعتبارینه طوقونه‌جق سوز سویلمك وبلا موجب دوکمك ویا سوکمك آنك ناموسنی هتك ایتمك اولدیغندن اومقوله هتك ناموسه

متجاسر اولان کسانك جنحه‌سی شرعاً ثابت اولوب حد شرعی لازم کلدیکی حالده حد شرعیسی اجرا اولنه

ایکنجی ماده بومثللو ماده درسعادتده وقوعبولدیغی وجنحه‌سی یالکز تعزیرده قالدیغی صورتده تعزیر دخی هرکسك حال وشانه کوره اولدیغندن اول کمسنه علمای فخامدن وسادات کرامدن وذی رتبه ذواتدن ایسه مجلس والایه جلب ایله تعزیر قلنه واوسط ناس واهل سوق اولوب بوراده اولنلر اقتضاسنه کوره احضار حبس ونفی اولنه واحاد ناس مقوله‌سی کذلك احضار وحبس ونفیدن بشقه وجه شرعی اوزره اوچدن نهایت یتمش طقوز عدده قدر دکنك ضربیله تأدیب قلنه طشرلرده دخی بولندیغی محلك مجلسی معرفتیله بووجله اجرا اولنه وبومثللو مواد وقوعنده قول مجرد وقوری افترا ایله حکم اولنمیه‌رق تحقیق وتدقیقنه باقیلوب مفترینك افتراسی تبین ایلدیکی حالده مفتری اولان شخص تأدیباً بش کوندن قرق بش کونه قدر حبس اولنه

اوچنجی ماده مجلس والا مجلس دقت وحقانیت اوله‌جغندن بومثللو موادده تصحب وغرض ماده‌لرندن عاری اوله‌رق فرق تمیز ینه کمال دقت وخلافندن واقع

اوله‌جق مسئولیتدن مباعدت ایلمك وطوغریسنی چکنمیه‌رك سویلیوب اخطارده قصور ایلمامك مجلس مذکورك وظیفهٔ ذمتی اوله

دردنجی ماده ضابطان عسکریه و نفرات وسائر امور ضبطیه مأمورلری خودبخود کیمسه‌یی دوکمیوب و بد لقردی سویلمیوب فقط آنلرك مأموریتلری سوقاقلرده و غوغا و نزاع وقوعنده بعض ارباب تهمتك ظهورنده طوتوب هیچ برشی یاپمقسزین طوغریجه اقتضا ایدن ضابط محلنه کتوروب تسلیم ایتمسی و کتوریله‌جك اولنلر دخی عذر شرعیسی اولمدقجه ضابطه اطاعتله استیلان محله کیتمکه مسارعت ایلمسی لازمکله‌جکندن اومثللولردن ضابطه عدم اطاعتله خویسزلق ایدنلری بولنور ایسه حقنده ایجابی وجهله معاملهٔ جبریه اجراسی جائز کوریله

بشنجی ماده بعض اسواق ومحال سائره‌ده شوکا بوکا صارقندیلق ایدن سکرانك برنهج شرعی لدی الثبوت حد شرعیسی اجرا اولنوب فقط نعره‌زن اولان ادبسزلر وعلامتیله طوتیلان قماربازلره دخی جنحه‌لرینه کوره مساغ شرعی اولدیغی وجهله اولدیره‌سی‌یه اولمیه‌رق قائماً اوچدن نهایة النهایه یتمش طقوز عدده قدر دکنك ضربیله تعزیر

قلنه وبوصورتده بولنان ادبسز وقمارbازلرك برایکی دفعه‌یه قدر طوتیلورایسه ینه حقلرنده تعزیر مذکور اجرا اولنوب آندن صکره فضاحت مذکوره‌یی اختیار ایلر ایسه اصرار دیمك اوله‌جغندن اولوجهله اصراری تقدیرنده کندوسنده ندامت وتوبهٔ صحیحه حاصل اولنجه‌یه قدر درسعادتده ایسه کورکه وطشره‌ده ایسه پرانغه‌یه وضع اولنه

آلتنجی ماده کرك اهل اسلام وکرك رعایا قزلرینك بولندیغی مملکت محکمه‌سندن بشقه قضای آخر محکمه‌سنده عقد ایتمك زعمیله قاچیرمق ویاخود مملکتدن خارجه چیقارمق مثللو وضع نامرضی‌یه جسارت ایدنلر اولور ایسه طوتیلوب کیفیتلری محلی مجلسنده تحقیق اولندقدن صکره منسوب اولدیغی سنجاق مجلسنه بامضبطه انها اولنه‌رق او مقوله‌لر لاجل التأدیب محلنده نظاماً آلتی ماه مجازات اولنه واومثللولردن بریسی قاچردیغی قزی قضای آخر محکمه‌سنه کتورر ایسه کفائت ماده‌سی بیلنه‌میه‌جکندن حکام افندیلر طرفندن عقدی خصوصنه مساغ کوسترلمیه‌رك ملکیه مأموری طرفنه بالاخبار طوتدیریلوب محلی محکمه‌سنه کتوردیله

یدنجی ماده آلت جارحه‌دن معدود اولمیان شیلر ایله بربرلرینی ضربه جسارت ایدنلرك قباحتی درجه‌سنه

کوره اون بش کوندن اوچ‌آیه قدر حبس ایله تعزیر اولنه‌جقلری مثللو کذلك صورت شرعیه‌سنه تطبیقاً بو مقوله‌لرك ینه درجهٔ جنحه‌سنه کوره اوچدن یتمش طقوزه عدده قدر دکنك ضربیله دخی تعزیرلری جائز اوله

فصل ثالث

برنجی ماده طرف دولتعلیه‌دن کیمسه‌نك مال و املاکنه وضع ید اولنمیه و بیوك و کوچوك بر کیمسه دیکر بریسنك مال و املاکنه بغیر حق تعرض و تسلط و مداخله ایتمك و یاخود جبراً آلمق و یا صاتدیرمق ایچون بالذات و یاخود بالواسطه اجبار ایلمك مثللو شیلر وجهاً من الوجوه جائز اولمیه و اکر بو مثللو مادهٔ ممنوعه و مکروهه‌یه جسارت ایدن اولور ایسه فرضا بریتك مال و املاکنه تسلطی وقوعنده منع و رفع اولنوب شاید بر تقریب ایله ضبط ایتمش بولنور ایسه مضبوط اولان مال و املاك موجود ایسه عیناً دکل ایسه ثمناً صاحب اولنه رد ایتدیرلدکدن صکره اول شخصك خلاف قانون حرکته جسارتنه بناءً ارباب مناصب و مأمورینتدن ایسه

خدمتدن طرد و اخراج اولنوب بو طاقمدن اولمدیغی
حالده مملکتدن آخر محله برسنه طورمق اوزره نفی
وتغریب قلنه

ایکنجی ماده دولتعلیه‌نك امور مالیه‌سنده بولنان
یعنی تحصیلات و اعمالات ومصارفات خصوصلرینه مأمور
اولنلر وطشره‌لرده اولان مال و امور ملکیه مأمورلری
وکمرك وابنیه امناسی و آنلرك استخدام ایده‌جکلری آدملر
حاللو حالنجه سایهٔ دولتعلیه‌ده کافةً موظف اولدقلرندن
آرتق بونلر ایچون ارتکاب و سرقته قطعاً محل قالمامغله
بعدازین بو فعل مکروهدن کمالیله اتقا اولنه والحاصل
طرف اشرف حضرت شاهانه‌دن کندوسنه تعیین اولنان
معاشدن ماعدا هیچ بر نام و وسیله ایله بریردن براقچه
آلنمسی جائز اولمیه وشاید بوخبائثه جرأت ایدن اولور
ایسه یعنی آز چوق برشی ارتکاب ایدر ایسه هرقنغی
رتبهٔ عالیه‌ده بولنور ایسه بولنسون علناً محاکمه اولنه‌رق
جنحه‌سی ثابت اولدقدن صکره فقط تبین ایدن اموال
یدندن نزع و استرداد و نقد موجودی اولمدیغی حالده
یالکز اولمقدار شی اموال و املاکندن استیفا ایله
کندوسی فیما بعد مصالح دولتعلیه‌ده استخدام اولنمامق
شرطیله رتبه‌سندن حط و تنزیل و نفی و تغریب و وضع

كورلك مثللو مجازاته مستحق اوله‌جقلردن شخصنه ودرجهٔ جنحه‌سنه كوره بونلرك جمله‌سی و یاخود بعضیسیله تأدیب اولنه

اوچنجی ماده بونلردن بوره تحصیلات واعمالات ومصارفات مأمورلری ماه بماه رؤیت اولنان حساب عادیلرندن بشقه سنه‌ده برکره دخی محاسبه‌لری حسابه مأمور اوله‌جق اقلام معرفتیله بکان بکان رؤیت واستكناه اولندقدن صكره دفترلرینی مجلس احكام عدلیه‌یه عرض ایتمكه مجبور وهربر اخذ واعطالرندن طولایی بالذات مسئول اوله‌جقلرندن مقبوضات ومدفوعاتلرندن برشی تلف وارتكاب اولنمش ایسه مال مذكوری ارتكاب ایدن آدمدن استرداد اولنوب تأدیبی سرقت جزاسنه تطبیقاً اجرا قلنه واصل مأمور اولان ذات دخی بو قضیه‌یه واقف اولدقدن صكره اغماض و مساعده ایتمش ایسه عزلیله تأدیب اولنه و بر مأمور ایجاب ایتمیه‌جك شیئه و محله اقچه اعطاسیله مال میری‌یی اتلاف ایتمش ایسه واعمال اولنان مهمات وسائر اشیا اراءه اولنه‌جق نمونه‌یه توافق ایتمز ایسه تبیین ایده‌جك تلف وضرر مأمورینه تضمین ایتدیریله

دردنجی ماده چونكه هربر مأمور مقبوضات و

مدفوعاتندن طولايي مجلسجه مسئول وضررينه ضامن اوله‌جغندن استخدام ايده‌جكلري آدملرك كندو عندلرنده معتمد و مؤتمن اولمسي لازمكله‌جكنه بناءً بعدازين او مقوله خدمتلرده هيچ بر طرفك خاطريچون آدم استخدامي جائز اولميه

بشنجي ماده بو مسئوليت ماده‌سي يالكز مقبوضات ومدفوعاته منحصر اولميوب چونكه مجلس احكام عدليه جميع قوانين مؤسسه و نظامات موضوعه‌نك حامئ قويسي اوله‌جغندن مجموع علما و وكلا وكافهٔ مأمورين ومستخدمين امور مأموره‌لرينه دائر هر بر افعال و حركاتلرندن طولايي مجلسجه مسئول اوله‌رق فرضا بريسنه مصلحت مأموره‌سنده تكاسلنه دائر برشي عزو اولنوبده تبريهٔ ذمته مقتدر اوله‌مديغي و اكثريت آرا آنك عليهنده بولنديغي حالده اول مأمور درحال منصبندن استعفايه مجبور اوله

آلتنجي ماده هر بر مملكتده حكومت اوچ نوع اولوب بريسي حكام افنديلركه امور شرعيه وقانونيه‌نك امين و حافظلريدر و بري امور ملكيه مأمورلريدركه مملكتك آسايش و استراحتي ووقايهٔ نظامات موضوعه‌سي آنلرك عهده‌لرينه محول و مفوضدر و اوچنجيسي امور

مالیه مأمورلریدرکه اموال مرتبهٔ دولت علیه‌نك تحصیل واستیفاسی و وقت و زمانیله بوطرفه امرالری بونلرك مصالح مخصوصه‌سندندر بونلرك مصالح واقعه‌سی بینلرنده بولندقلری مملکتك مجلسنده تفاوت مراتبه باقلمیه‌رق غرضسزجه و قرنداشجه مذاکره و انجابنه کوره بربرلرینه معاونت ایتملری اقتضای مأموریتلرندن ایسه‌ده برینك خبری اولمقسزین آنك امورینه دیکرینك مداخله ایتمسی قطعاً جائز اولمیه و شاید مداخله‌دن و جهات سائره‌دن طولایی بینلرنده منافسه ظهوریله اشتکا واقع اولور ایسه تحقیقات لازمه و تدقیقات مقتضیه ایله بعد المحاکمه تهمت وقباحت هرقنغی طرفه تحقق ایدر ایسه آنك تأدیبنه باقیله

یدنجی ماده هرکسك علی‌السویه امتیازات طبیعیه وحقوق مفروضه‌سی قوانین جدیده اقتضاسنجه تأکید اولنمش ایسه‌ده جمله‌سی امر اولی الامره واحکام شرعیه وقانونیه‌یه اطاعت و انقیاد ایله مأمور ومجبور اوله‌رق عکسنه حرکتی تقدیرنده مسئول ومعاتب اوله‌جغندن ازجمله بیوك وکوچوك هرکس قوت مالیه وکمیت املاکنه کوره تعیین اولنه‌جق ویرکوسنی وقت وزمانیله ویرمسی لازمهٔ ذمتی اولمغله بوخصوصده مخالفتی وقوعنده اخذ وحبس ایله اجبار اولنه

سکزنجی ماده   ارتشا ماده‌سی شرعاً وقانوناً امر منکر اولمغله فیمابعد اشبو ارتشا فعل مکروهنه هیچ کیمسه طرفندن جسارت اولنمیه اگر جسارت ایدن اولور ایسه آلدیغی رشوت بیت الماله تسلیم اولنمق اوزره آلنوب مرتشی بولنان آدم دخی ارباب مناصب ومأموریتدن بولندیغی حالده بعدازین مناصب و مأموریت دولتعلیه‌ده قوللانلمامق اوزره بولندیغی خدمتدن عزل واخراج و رتبه‌سندن حط و تنزیل ایله شخصنه گوره تأدیب قلنه و برگونا مأموریت و خدمت اربابندن بولنمدیغی صورتده هیچ مصالح دولتعلیه‌ده استخدام اولنمامق اوزره کذلك تأدیب اولنه

طقوزنجی ماده   راشی اولان شخص حقنده دخی مرتشی حقنده مقرر اولان جزا ومعاملات عینیله اجرا اولنوب فقط راشی اولان آدم شاید کندو امل مخصوصنی ترویج امیدیله وکندو رضاسیله ویرمیوبده مجرد مرتشینك اجبار و اخافه‌سیله ویرمش ایسه اوحالده مظلوم اوله‌جغندن مجبوریتی مثبت اولدیغی تقدیرده ویرمش اولدیغی شی کندوسنه رد ایدیله وبعض تعاطیسی معتاد اولان هدایای رسمیه و علنیه‌نك قبولی دخی مطلقا ارادهٔ سنیه حضرت شاهانه‌یه متوقف بولنه و دوستانه

اعطاسی مسنون اولان هدایای محبتدن غیری غرض و عوضدن عاری اولمق لازمکله‌جکنه و احسان و صدقات ایسه اربابنه امر مشروع اوله‌جغنه مبنی بو مقوله‌لرك قانونه درجی اکرچه متحمل اولیوب فقط اولصورتله اولمز ایسه رشوت حکمنی تضمن ایده‌جکندن مجازات معنویه و ظاهریه‌سنی مشاهده‌دن هرکس احتراز ایلیه

اوننجی ماده   جریمه ماده‌سی کلیاً ممنوع اولدیغندن بوکا جسارت ایدن اشخاص حقنده دخی مرتشی حقنده مقرر اولان جزا کاملاً اجرا قلنه و تجریم اولنان کیمسه مظلوم و عجزه‌دن بولنه‌جغندن وقتیله خبر ویره‌مدیکی حالده معذور ایسه تأدیبندن صرف نظر اولنه

اونبرنجی ماده   تبعه‌دن شرعی بولنمیان ماده‌ٔ سرقتده نصاب سرقت بولنوبده برقاچیوز غروشلق شی اخذ ایدنلره زیاده مدت تخصیصله مجازات اولنمسی اصول عدله توافق ایتمیه‌جکندن اخذ اولنان اشیانك قیمتنه نظراً آخذ اولان شخص اوچ آیدن بالتفاوت نهایت اوچ سنه‌یه قدر پرانغه‌بند اوله‌رق خدمات سفلیه‌ده استخدام اولنه

اون ایکنجی ماده   طرف دولت علیه‌دن ویریلان اوامر علیه ومأمورین سلطنت سنیه طرفلرندن اعطا

اولنان اوراق رسميه وسندات شرعيه ومرور تذكره‌لرينه تقليد وبعض محللرينى حك وتغيير ايدن ساخته‌كار شخصك مرتبهٔ تهمتنه كوره درت آيدن درت سنه وسائر ناسك اوراقنه تقليد ايدن اوچ آيدن اوچ سنه‌يه قدر كورك و پرانغه و شخصنه كوره نفى و تغريب ايله تأديب قلنه وسكهٔ سلطانيه واوراق نقديه‌يه تقليد ايدن قلبزن اشخاص دخى درجهٔ سوء استعمالنه كوره آلتى ماهدن درت سنه‌يه قدر پرانغه‌يه قونيله و قلب سوريجيلرك حقلرنده دخى درجهٔ جرم و قباحتلرينه نظراً قلبزن جزاسى عينيله اجرا اولنه

اون اوچنجى ماده شرير مقوله‌سندن يعنى بعض جهتله اويغونسزلقلرى تبين ايدرك كندوسندن امنيت اهالى مسلوب اولديغى حالده تأديب و تربيه‌لرى التماس اولنانلر شخصنه كوره برسنه مدتله نفى و تغريب و پرانغه‌بند اولنوب اكرچه بومثللو اشخاص مدت مرقومه ايچنده اصلاح نفس ايدوب كندوسندن امنيت حاصل ايتديرده‌رك اهاليدن كفيل ويره‌بيلور ايسه سبيلى تخليه و بوصورتله صلاحى ظاهر اولمديغى تقديرده صلاح حالى ظاهر اولنجه‌يه قدر مدتى تمديد قلنه

اون دردنجى ماده زخيره‌لرينه عشر ويرمامك

ایچون بلا عذر شرعی قالدیرانلر هم اموال بیت المالی تلف ایتمش وهمده اول ذخیره‌یی کندولرینه حرام ایلمش اوله‌جقلرندن اومقوله ضابطانك خبری اولمقسزین وعشری آلنمقسزین خرمن یرندن ذخیره‌یی قالدیروب کتم اعشار ایدنلر اولور ایسه کمرکدن مال قاچیرانلر حقلرنده ایکی قات کمرك آلندیغی مثللو بونلردن دخی قالدیردیغی ذخیره‌دن نظاماً ایکی قات عشر تحصیلیله حقلرنده مجازات اولنه

اون بشنجی ماده طشره‌لرده ظهور ایدن ارباب جنحه‌دن قتل و ساعی بالفساد اولان بیوك قباحتلیلردن ماعدا ینه برمنطوق قانون جزا وضع کورلك اولنملری لازمکلان اشخاصك درسعادته کوندرلملرندن ایسه محللرنده برموجب قانون مجازات لایقه‌لرینك اجراسی امثالنك ترهیبنه سبب اوله‌جغندن بعدازین اومقوله اصحاب جنحه درسعادته کوندرلمیه‌رك محللرنده حبسلری تاریخندن اعتباراً جنحهٔ واقعه و مدت معینه‌لرینی مبین یدلرینه مجلسجه تذکره اعطاسیله پرانغه‌بند اوله‌رق خدمات سفلیه‌ده بالاستخدام لازمکلان مجازاتلری اجرا و بعده کیفیتلری مجلس کبیر طرفندن ماه بماه علم وخبر صورتیله انها اولنه واکر تأدیب اولنه‌جق اشخاص کوچوك قضا

وقریه اهالیسندن بولنور ایسه مناسبت موقعیه‌سنه کوره
کرسئ ایالت و رأس سنجاق وجسیم قضالره کوندریله‌رك
مجازات مقتضیه‌لری اورالرده اجرا قلنه و ایجابنه کوره
بومقوله‌لرك درسعادته دخی جلبیله اجرای احکام جزا-
ئیه‌لری جائز اوله

اون آلتنجی ماده علی الاطلاق محبوس اولنلردن
آغرجه خسته اولنلرك قوی کفیله ربطیله برؤتام ایدنجه‌یه
قدر خانه‌لرنده اقامت و تداوی ایلملرینه رخصت
ویریلوب ایام خسته‌لقلری مدت معینهٔ محبوسیتلرینه محسوب
اولنه وبووجهله خسته اولدیغی جمله عندنده تبین ایدرك
رخصت ویریلان محبوسك کسب افاقت ایدوب ایتمدکلری
اون بش کونده برکره تحقیق اولنمسنه اول بلده‌نك
اموز ملکیه‌سنه مأمور طرفندن دقت قلنه

اون یدنجی ماده لاجل التأدیب حبس اولنمش
اولان فقرای اصحاب جنحه‌دن مدت محبوسیتلرنده انفاق
و اکساسنه اجبار اولنه‌جق ولی و اقرباسی بولنمیانلرك
نفقه‌لری بولندقلری محلك اموال مرتبهٔ میریه‌سندن
ویریله‌جك انجق مدار کفایه‌دن زیاده صرف ایله اموال
مذکوره‌نك اتلافندن اتقا و مجانبت اولنه

اون سکزنجی ماده چفتجی خدمتکارلرندن صورت

سرقتده تخم اخذ ایدنلر سرقتله متهم اولان اشخاص حقنده محرر بولنان مجازات ایله تأدیبی زراعت مصلحتنك تعطیلنی موجب اوله جغندن بومقوله‌لرك دخی مأخوذلری مجلسجه تبیین ایلدیکی حالده نه مقدار شی آلمش ایسه متبوعی طرفندن ویریله جك اجرت و تعیندن کفایت مقداری کندوسنه ویریلوب بقیهٔ مأخوذی اولان تخم بهاسنه محسوباً قطع و تنزیل وبو صورتله استیفا اولنه‌رق مادهٔ زراعتك تعطیلدن وقایه‌سی ضمننده بو مقوله‌لر حقلرنده لازمکلان تأدیبك بو وجهله اجراسیله اکتفا اولنه

اون طقوزنجی ماده بقال و قصاب و خباز وسائر بومثللو اصنافدن درهمی نقصان اولنلر ویاخود نرخدن زیاده فروخت ایدنلرك حبسله تأدیبنده دکانلری قپانوب برنوع اخذ و اعطاسنك تعطیلنی مستلزم اوله جغندن بونلر حقلرنده صورت شرعیه‌یی اوزره درجهٔ جنحه‌سنه کوره قائماً اوچدن یتمش طقوز عدده قدر حبسخانه اوکنده دکنك ضربیله اجرای تأدیب قلنه وفقط اصرارلری تقدیرنده دخی حبسلری جائز اوله وبومقوله اصناف اوچ دفعه قباحتله طوتیلوب ایجابنه کوره حبس وضربله تأدیب اولندقدن صکره دفعهٔ رابعه‌ده ینه بو

صورتله خبائته جرأت ایدر ایسه اولحالده آلوب ویره‌
جکی احتساب نظارتی و اصناف کتخدالری معرفتلریله
تسویه ایتدیریله‌رك كندوسی فیمابعد چیقارلدیغی اصنافاقده
اولامق اوزره مملکتنه طرد و دفع اولنه غلام وجاریه
حقلرنده دخی لدی‌الاقتضا حدود شرعیه‌نك اقامه‌سی
طرف سلطنت سنیه‌یه و تعزیر و تأدیبلرینك اجراسی
افندیلرینه عائد و راجع بولندیغندن افندیلرك بعضیلری
تأدیب و تعزیر خصوصنده افراط ایله غلام و جاریه‌لرینه
ظلم و تعدی و بعضیلرینك تفریط ایله اهمال ومسامحه
ایدوب ویاخود همان بیع ایله مفسدت واقعه‌سنی آخره
سرایته بادی و بو وجهله نظام عمومی‌یی اخلاله مؤدی
اولملریله فیمابعد بالطبع آشکار اوله‌جق وجهله موجب
تعزیر جنحه‌لری وقوع و ثبوتنده هم عجزهٔ عبید وامایی
بروجه محرر تعدیدن وهمدخی نظام عمومی‌یی خللدن
وقایه نیت خیریه‌سیله سائر ناس حقلرنده جریان
ایتمکده اولان قانونه تطبیقاً غلام و جاریه‌دن قتل نفس
صدورنده ورثهٔ مقتول عفو ایدوبده قصاص ویا دیت
ساقط اولدقده غلام بر سنه‌دن بش سنه‌یه و جارح
ظهورنده اوچ آیدن اوچ سنه‌یه قدر اقتضا ایدن مدتله
پرانغه‌بند و وضع کورك اولنمق و جاریه دخی کذلك

مدت مذكوره ايچون نسايه مخصوص محبسده حبس ايتديرلمك ودكنك ضربيله تعزيرى لازمگلنلر دخى عدد وكيفيت ضربى معلوم اولان وجه شرعى اوزره دكنك ضربيله تعزير قلنمق مسائى اوله قتل نفس وقطع عضو ماده‌لرنده امر ايكى نوع اوله‌رق اولكيسى مكره مجبر يعنى تهديدينى ايقاعه مقتدر اولوب بو نوعى عين قاتل حكمنده اوله‌جغندن ورثه قصاصدن عفو ايلديكى حالده درجهٔ قباحتنه كوره بش سنه‌دن اون بش سنه‌يه وبومثللو آمرك امرى قطع عضو ايچون اولديغى تقديرده جارح جزاسنه قياس اولنميه‌رق اوچسنه‌دن آلتى سنه‌يه قدر تمديد اولنمسى وايكنجى نوعى كرك قتل نفس و كرك قطع عضوك آمرى اولان تهديدينى ايقاعه مقتدر قبيلندن اولمديغى حالده بومقوله آمر غير مجبرك دخى ايكى سنه‌دن بش سنه‌يه و آمر غير مجبر ايله قتل نفس وقطع عضوه مجاسرت ايدن شخص ايچون دخى قاتل ايسه بش سنه‌دن اون بش وقطع عضو ايسه بر سنه‌دن اوچ سنه تخصيص قلنه ومعاون قاتلك دخى بش سنه‌دن يدى سنه‌يه قدر مدت مجازاتلرى تمديد قلنه

قاتل نسادن اولديغى حالده بش سنه‌دن اون بش سنه‌يه وامرئهٔ مجبره اولديغى صورتده كذلك بش سنه‌دن

اون بش سنه وامرئهٔ غیر مجبره‌نك دخی ایکی سنه‌دن بش
سنه‌یه ومعین قاتل نســادن ظهورنده بش سنه‌دن یدی
ســنه‌یه قدر نســایه مخصوص محبسده حبس ایله مدت
محبوسیتنده انفاق واکساسنه اجبار اولنه‌جق ولی واقرباسی
اولمدیغی تقدیرده جانب بیت المالدن انفاق واکسا اولنه

فی ١٥ ر سنه ١٢٦٧

سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك دور سلطنتی

سلطان عبدالعزیز خان ۱۲۷۷ ﻫ تاریخنده خلیفهٔ اسلامیان و پادشاه ملت عثمانیان اولمغله درحال قره طاغ وهرسك و ترحاله جهتلری اختلالاتنی تسکین و قلهلر بناسیله حدود خاقانینك نقاط لازمهسنی تحکیم و ترصین و اردو و دونمای همایونی بالتنظیم دولتك تزیید قوت و مکنتنی تأمین بیوردقدن صکره اصلاحات ملکیه وعدلیه جهتنه دخی عطف انظار عنایت بیوردیلر

شویله که مقدمجه تأسیس اولنان محاکم تجارتك فصل ایدهجکی دعوالرده اساس تطبیق اولمق اوزره مقتضی اولان تجارت قانوننامهٔ همایونی اگرچه موقع اجرایه وضع اولنمش ایسهده دعاوینك صورت جریانی مطلقا بر اصوله تابع اولمق لازمگلدیکی حالده بوکا دائر میدانده بر نظام اولمامسی محاکمات تجاریهنك غیر مطرد برحالده جریانی موجب اولدیغه مبنی ۱۲۷۸ ﻫ تاریخنده تنظیم اولنان اصول محاکمهٔ تجارت نظامنامهسنی و ۱۲۸۰ ﻫ

تاریخنده دخی الحالة هذه مرعی الاحکام اولان تجارت بحریه قانوننامه‌سنی نشر وتعمیم ایتدیردیلر

واقعا تاریخ مذکورده درسعادتده خاصةٔ بحریه تجارت محکمه‌لری تشکیل اولندیسه‌ده طشره‌لرده بوبابده ایروجه محاکم تأسیسنه حاجت کورلمیوب تجارت بریه دعوالرینی رؤیت ایتمکده اولان محاکم امور بحریهٔ تجاریه‌یی‌ده کورمکله وظیفه‌دار ایدلدی

بوندن صکره تقسیمات ولایت اصولنه تشبث بیو-ریله‌رق اول امرده بوخصوصه برنمونه اولمق و ١٢٨١ ه تاریخندن معتبر بولنمق اوزره سلستره‌نك کرسئ ایالتی اولان روسچق مرکز ولایت اتخاذ قلنه‌رق روسچق وارنه طولچی طرنوی ودین نیش صوفیه‌دن عبارت بولنان یدی لوا و قرق قدر قضادن مرکب وطونه ولایتی عنوانیله معنون بر ولایت تشکیل قلندی

مارالبیان الویهٔ سبعه‌ده مجلس تمیز حقوق وجنایت وقضالرده مجلس دعاوی نامیله امور حقوقیه وجزائیه‌یی رؤیت ایتمك اوزره تشکیل اولنان محاکم نظامیه مرکز ولایتده تأسیس ایدیلان ومجلس تمیز حقوق و جنایت ولایت نامی ویریله‌رك مؤخراً دیوان تمیز اسمنه تحول ایدن مجلس کبیر نظامی مرجع استیناف تعیین اولندیغی

کبی کذلك داخل ولایتده بولنان محاکم تجاریه‌نك رؤیت ایلدیکی مصالح تجاریه‌یی دخی مرکز ولایت تجارت محکمه‌سی دیوان استیناف تجارت صفتیله استینافاً کورمك اوزره توظیف ایدلدی

لوا وقضا مجلسلری بلده‌لر حکام شرعیه‌سنك ریاستی آلتنده نصفی مسلم ونصف دیکری غیر مسلم اوله‌رق ابتدا آلتی ومؤخراً درت اعضادن ترکیب اولنه‌رق دیوان تمیز دخی باب فتوادن منتخب و باارادهٔ سنیه منصوب بر مفتش حکامك ریاستی تحتنه ویرلمش وداخل ولایتده بولنان نوابك نظارتی و محاکم شرعیه‌نك تفتیشی وتنظیم واعطا اولنان وثایق شرعیه‌نك تدقیق واصلاحیله دخی مفتش مشار الیه مکلف اولمشیدی

ولایت مذکوره‌نك کافهٔ شعبات اداره‌سنی متضمن برده نظامنامهٔ مخصوصی نشر اولنمش (*) واوچسنه صکره اشبو ولایت اصولی بتون ممالك محروسه‌یه تعمیم بیورلدیغندن ناشی نظامنامهٔ محبوث عنه دخی ولایات نظامنامه‌سی عنوانه تحویل وعموم ولایات شاهانه‌یه شامل اولمشدر

(*) اشبو ولایت نظامنامه‌سنك محاکمه عائد اولان موادی بالتفریق ذیله یازلمشدر

اکرچه مار العرض دیوان تمیزلر ایله تمیز حقوق وجنایت و دعاوی مجلسلری امور حقوقیه وجزائیه‌یه متعلق دعوالرك رؤیتیله وظیفه‌دار ایدیسه‌لرده الده بولنان قوانین عدلیه جزا قانوننده وذکر اولنان ولایت نظامنامه‌سنده مندرج اصول محاکمهٔ حقوقیه‌یی معرف بش اون ماده‌دن وقاعدهٔ استنطاقی کوسترر بشقه‌جه بر ایکی پارچه تعلیمات موقته‌دن عبارت اولدیغنه مبنی حقوق عادیه دعوالرینك محل تطبیقی جهتنده خیلیدن خیلی مشکلاته دوچار اولنه‌یوردی

چونکه مجالس مذکوره‌ده فصل اولنان دعاویٔ حقوقیه‌ده بعضاً شرعه و بعضاً دخی قانون تجارته توفیق کیفیتله حکم ایدلمکده بولندیغندن و حالبوکه بووجهله معاملهٔ متساویه‌یه مظهر اوله‌میان حکملر بالطبع اکثریتله عدل و حقه مقارنت کسب ایده‌میه‌جکی درکار اولدیغندن ناشی شوجهت مواد حقوقیه‌نك تطبیقی ایچون دخی برقانون مخصوصك وضعنی شدتله درجهٔ احتیاجده کوستریوردی

بناءً علیه بو خصوصه دائر بشقه‌جه قانون وضعندن مستغنی و محاکم شرعیه ونظامیه‌ده معمول به اولمق وعلم فقهدن عصرك احتیاجاتنه کوره روز مره ظهوره کلان

معاملات حقوقيه‌نك تطبيقنه كافی اوله‌بيلمك اوزره بر
اثر جليلك وجوده كتورلمسی امر اهمی فضل وعرفان
ايله مشار بالبنان اولان و حالا عدليه نظارت جليله‌سنه
شرفبيرای عز و اقبال و زينت آرای مجد واجلال بيو-
ريلان وزرای عظام و وكلای فخامدن دونتلو جودت
پاشا حضرتلرينك رياست جليله‌لری تحتنده فحولين
عصردن مركب بر جمعيت علميه‌يه حواله بيورلمش اولمغله
مشار اليهم دخی اون التی كتاب اوزرينه تقسيم و (احكام
عدليه) اسميله توسيم بيوردقلری مجلۀ جليله‌دن كتاب
الصلحه قدر اولان اون ايكی كتاب فوائد نصابنی سلطان
مشار اليهك عهد جليللرنده اكمال بيوره‌رق حضور
حضرت شاهانه‌لرينه عرض ايلديلر

بناءً عليه كتب مذكوره شرفسنوخ بيوريلان ارادۀ
سنيه موجبنجه كافۀ محاكم شرعيه ونظاميه‌ده موقع تطبيق
واجرايه وضع اولندی (*)

الحالة هذه هركس معاملاتنی آكا تطبيق و مجالس
ومحاكم رؤسا و اعضاسيله سائر امور اداره‌ده بولنان
مأمورين بالمطالعه مسائل شرعيه‌يه انتساب ايله ايشلرينی
وسعلری مرتبه شرعشريفه توفيق ايتمكده درلر

(*) مجلۀ مذكوره‌نك كتاب اقرار . دعوی . بينات . قضا . نام
درت كتابی مؤخراً نشر اولنمشدر

مع مافیه اصلاحات معروضه یالکز طشره‌یه منحصر اولمیوب درسعادتجه دخی تشکل ایدن دیوان احکام عدلیه‌نك نظارت دائمه‌سی آلتنده امور حقوقیه وجزائیه وتجاریه‌یه متعلق خصوصاتك فصل و حسمی ضمننده درجه درجه بدایت و استیناف و تمیز محکمه‌لری تشکیل و اصول محاکمهٔ حقوقیه‌نك وضع و نشرینه قدر موقةً اصول محاکمهٔ تجارت نظامنامه‌سنك درسعادت وطشره محاکم و مجالس حقوقیه‌سنده مرعیتی اراده بیوریله‌رق حتی تتمهٔ اصلاحات اولمق اوزره الیوم جریدهٔ محاکم نامیله موقع انتشارده بولنان خصوصی برغزته‌نك دخی ۱۲۹۰ سنهٔ هجریه‌سنده طبع و نشرینه ابتدار اولنمشدر

اکرچه سلطان مشار الیهك زمان سلطنتلرنده اراضیدن توسیع انتقالات و تعدیل اولنان مرابحه نظامنامه‌سی کبی برخیلی قوانین و نظامات اساسیه وفرعیه و تعلیمات متنوعه موقع اجرایه قونلمش ایسه‌ده بونلرك دستورلرده مصرح بولنمسی حسبیله بتکرار بیانه حاجت کوریله‌مدی

ذکر اولنان طونه ولایتی نظاماتنی شامل بولنان مجموعه‌نك ابتداسنده محرر تعلیمات عمومیه‌دن ولایت مذکوره محاکمك اصول محاکمه‌جه وظائفنی شامل اولوب بالتفریق بورایه درج ایدیلان فصل ثانی

فصل مذکور

مملکت مجلسلرینك رؤیت دعاوی حقنده وقوع بوله‌جق حرکتلرینه ودعاوینك صورت حواله‌سنه دائردر

بشنجی ماده ولایت نظامنامه‌سنك مواد مختلفه‌سنده بیان اولندیغی وجهله دعاوی رؤیتنه مأمور اولان مجلسلر درت درجه‌یه منقسم اولوب برنجیسی قراده بولنان اختیار مجلسلریدرکه صلحاً قابل تسویه اولان حقوق خفیفهٔ شخصیه‌یی وایکنجیسی قضا مرکزلرنده اولان دعاوی مجلسلری اولوب بونلر دخی کرك قرا اختیار مجلسنده حل وتسویه‌سی نظاماً ممکن اوله‌میان وکرك بولندقلری قصبه‌یه متعلق بولنان دعاویٔ حقوقیه‌یی رؤیت ایدرلر اوچنجی لوا مرکزلرنده اولان تمیز حقوق مجلسلری اولوب بونلر جنایتدن وحقوق عادیه‌دن منبعث

اولان دعوالرك يعنی قضالر دعاوی مجلسلرينك باقديغی
حقوق ايشلرينك استينافاً رؤيتنه وكرك قضالر دعاوی
مجلسلرنده نظاماً تسويه‌سی قابل اولميان دعوالرك رأساً
تدقيقنه مأذوندر دردنجی ولايت مركزلرنده بولنان
تميز حقوق ولايت مجلسلريدركه دائرهٔ ولايتده جزؤی
وكلی وقوعبولان حقوق دعوالرينك ديوان استينافی
اولديغی كبی وظيفهٔ مخصوصه‌سنجه باشلی وجسيم دعوالرك
مستقلاً رؤيتی وجنايت جسيمه محاكمه‌سی بو مجلسلره
محولدر.

آلتنجی ماده دعاوئ حقوقيه ايكی قسم اولوب
بريسی املاك وامواله متعلق حقوق شخصيه وديكری
ضابطهٔ حكومته متعلق اوله‌رق يا مدعی مخصوصی جانبندن
وياخود اداره مأمورلری طرفلرندن اشخاص عليهنده
وقوعبولان دعوالر واحوال ومعاملات سائره‌دن حاصل
اولان ادعالر در اشبو ايكی نوع دعاوينك حكومتجه
استماعی مطلقا مدعی طرفندن عرضحال وياخود ضابطه
مأموری جانبندن مذكره ايله بيان حال واستدعا اولنمغه
مرهون اولديغندن عرضحالسز ومذكره‌سز هيچ بر
دعوانك قبولی ومجالس ومحاكمه حواله‌سی جائز دكلدر

يدنجی ماده بو وجهله قبول اولنه‌جق دعاوينك

معاملاتی تفریق ایدلمك ایچون مثلا ارباب جنحه وقبا۔ حتدن بریسی ضابطهٔ بلدیه علیهنده اولان حرکتندن طولایی طوتیلوبده استنطاق ومحاکمه‌سی لازمکلدکده ویاخود احوال سائره سببیله دعواسی دولته عائد اولان شیلر ایچون بر شخصك استجواب واستنطاقی اقتضا ایلدکده تهمت وقباحت ومسئول اولدیغی مصلحتك مجملاً بیاننه دائر ضابطه واداره مأمورلری جانبندن ژورنال وتقریری یاپیلوب رأس ولایتده ایسه والی ویا آنك معاون ووکیلی طرفنه وکرسیٔ لواده ایسه متصرفلره وقضالرده ایسه قائممقاملره اعطا اولنه‌جغی کبی شخصین بیننده تکون ایدن هرنوع دعاوینك درجاتی دخی اصحاب دعاوی طرفلرندن عرضحال ایله بونه او مرجعلره افاده قلندقدن صکره نوع وجنسنه کوره مجالس ومحاکمه حواله ایدیله‌جك وجزوئی وکلی هرنه درلو دعوی اولور ایسه اولسون مجالس ومحاکمده تدقیق اولنمدقجه ومضبطه واعلام ویرلمدکجه حکومت مأمورلری طرفلرندن برکونا حکمك اجراسی تجویز اولنمیه‌جقدر

سکزنجی ماده بند سابقده کوستریلان حقوق دعوالرینك بالطبع محاکم شرعیه‌یه تعلق ایده‌جك وجنایت ادعالرینك مرافعهٔ شرعیه‌یی ایجاب ایتدیره‌جك جهتلری

اوله‌جغندن تدقیقات اجراسی واحکام شرعیه دائره‌سنده کوریله‌جك ایشلرك محاکم شرعیه‌یه کوندرلمسی لازمکلوب فقط تبعهٔ مسلمه‌دن اولان برشخص ایله غیر مسلم اولان دیکر شخص بیننده حقوقه متعلق بر دعوی تکون ایلدیکی وخرستیاندن اقامهٔ بینه‌یه احتیاج ویره‌جك برشی اولدیغی حالده مطلقا تمیز حقوق و دعاوی مجلسلرینه حواله اولنه‌رق محاکات لازمه‌سی او مجلسلرده محقانه اجرا ایتدیریله‌جك وملل غیر مسلمه افرادینك امور روحانیه و مذهبیه‌لرینه ویاخود جماعت ملیه بیننده جاری اولان خصوصات و معاملاته دائر وقوعبولان دعوی واستدعالرك تدقیق و تسویه‌سی دخی نظامات عمومیه موجبنجه متره‌پولید ومرخصه‌لره حواله قلنه‌رق درجهٔ ثانیه‌ده حکومتك وساطت و معرفتنه براغیله‌جق اومقوله ایشلرك تحقیقات و تدقیقاتی اقتضا ایدن مجلسلره احاله اولنه‌جقدر

طقوزنجی ماده دعواسی حکومته عائد اولان مواد حقوقیه‌نك رؤیتی دخی عینیله مادهٔ سابقه‌ده کوستریلان قاعده‌یه تطبیق اولنوب کرك اسلام علیهنده غیر مسلم شهود اقامه‌سنی مستلزم اوله‌جق وکرك احکام قانونیه دائره‌سنده فصل وحکم اولنه‌جق دعاویدن برجهتی دولته

و اداره‌یه تعلق ایدن خصوصات تمیز حقوق و دعاوی مجلسلرینه حواله قلنه‌رق حکومتك حقوقیله حقوق عمومیه‌نك محاکماتی وشو ایکی قسمه عائد دعاوینك صورت قبولیله اجرای تدقیقاتی معاملهٔ متساویه تحتنده طوتیله‌جقدر

اونتجی ماده حکومت مأمورلری علیهنده وقوع بوله‌جق دعوالرك اول امرده اك بیوك مأمور طرفندن یعنی درجه درجه والی و متصرف و قائممقاملر جانبندن شرعاً و علناً تحقیقاتی اجرا اولنه‌رق مصلحت محاکمه‌یی انتاج ایلدیکی تقدیرده تمیز حقوق و دعاوی مجلسلرنده رؤیت ایدیله‌جکدر

اون برنجی ماده تجارت وشرکتدن حادث اولان دعوالرك رؤیت ومحاکمه‌سی مطلقا تجارت محکمه‌لرینه عائد اولدیغی کبی دائرهٔ ولایتده بولنان سنجاق وقصبه‌لر محاکم تجارتنك رؤیت و حکم ایلدیکی تجارت دعوالرینك استینافی دخی مرکز ولایتده بولنان مجلس تجارته عائد بولندیغندن ملحقاتده بولنان تجارت محکمه‌لری اعلاماتنك حقوق عادیه محاکم و مجالسنده استیناف و رؤیتی جائز اولمیه‌جقدر

طونه ولايتى نظامنامه‌سنك ادارهٔ عموميهٔ مركزيه‌سنى شامل اولان باب اولندن مركز ولايت محاكمنك تشكيلاتنه دائر اولان قسمى

فصل ثانى

امور حقوقيه

اون التنجى ماده داخل ولايتده بولنان كافهٔ محاكم شرعيه‌نك مفتشى ومركز حكومت سنيه‌يه تقديمى لازم كلان اعلامات وسائر وثايق شرعيه‌نك مميزى اولمق اوزره مقام جليل فتوانك انتخابيله طرف اشرف خلافتپاهيدن بر مفتش حكام شرعيه اوله‌جقدر

اون يدنجى ماده مفتش حكامك محاكم شرعيه اوزرينه جارى اوله‌جق احكام تفتشيه وسائره‌جه وظائفى طرف مشيختپناهيدن تسطير اولنه‌جق تنبيهنامه ايله تعيين قلنه‌جقدر

مجلس تمیز حقوق و جنایت

اون سکزنجی ماده ولایتده بر بیوك مجلس تمیز حقوق اولوب بونك وظیفهٔ مأموریتی اموال واملاکه دائر اولان دعاویٔ حقوقیه ایله جنایتدن منبعث اولان دعوالردن درجهٔ ثانیه‌ده الویه تمیز حقوق و جنایت مجلسلرینك بعد الرؤیه اصولاً و قانوناً استینافه مجبور اوله‌جقلری ویاخود اصحاب حقوقك کذلك اصولاً و حقوقاً استیناف ایده‌جکلری حقوق و جنایت ادعالرینی رؤیت و حکم ایلمکدن عبارت اوله‌جقدر

اون طقوزنجی ماده ولایتك مجلس تمیز حقوقی مفتش حکامك ریاستی تحتنده اوله‌رق صورت انتخابلری بشنجی بابده (*) بیان اوله‌جق اولان ممیز نامیله اوچی مسلم و اوچی غیر مسلم آلتی اعضادن مرکب اوله‌جق واشبو مجلسده امور حقوقیه وقانونیه‌یه واقف طرف دولتدن منصوب بر مأمور مخصوص بولنه‌جقدر

یکرمنجی ماده اشبو مجلس تمیز حقوق اولا اهالیٔ اسلامیه‌یه عائد اولوب محاکم شرعیه‌ده رؤیتی لازمکلان

(*) اهالینك انتخابیله اوله‌جغی معرفدر

وكذلك اهالئ غير مسلمه‌يه عائد اولوب ادارهٔ روحانيه‌لرنده كوريلان دعاوئ مخصوصه‌دن وثانياً صرف امور تجارته متعلق اولوب مجالس تجارتده رؤيت اولنان خصوصاتدن غيرى قانونى ونظامى فصل وحسم اولنه‌جق دعاوينك رؤيت و تدقيقنه مأمور در

يكرمى برنجى ماده — ولايتك مجلس تميز حقوقنده فصل و حكم اولنان دعاوى مفتش حكامك و مميزلرك مهرلريله ممهور مضبطه ايله واليه عرض اولنوب والى طرف دولتعليه‌دن مأذون اولديغى درجه‌ده حكملرينى اجرا ايله دائرهٔ مأذونيتك خارجنده اولنلرينى مركز حكومت سنيه‌نك تدقيق و امرينه عرض ايده‌جكدر

يكرمى ايكنجى ماده — اشبو مجلس تميز حقوقده كرك حقوق عاديهٔ نظاميه وكرك جنايته متعلق اولان دعاوئ حقوقيه‌دن عريض وعميق تدقيق اولنه‌جق بر ايش ظهورنده اعضانك بعضيسندن مركب موقت جمعيتلر عقدى جائز اوله‌جقدر

مجلس تجارت

يكرمى اوچنجى ماده — قانون تجارتك تعين ايتديكى

شکل واصولده اولمق ووظائف مرتبه‌سنی قانون مذکورك تحدید ایلدیکی درجه‌ده ایفا ایلمك اوزره بر رئیس مخصوص ایله متعدد اعضادن مرکب اوله‌رق ولایتك بر مجلس تجارتی اوله‌جق واشبو مجلس سنجقلر مجلسی حکملرینی استیناف ایده‌جکدر

یکرمی دردنجی ماده مرکز ولایته مربوط اولان سنجاغك بر متصرفی وسائر لوالر کبی مجلس اداره وتمیز حقوق ومجلس تجارتی اولوب اشبو مجلسلر لوا مجلسلرینك وظائفنی ایفا ایلدکدن بشقه مرکز لواسنه مربوط قضانك قضاجه اولان امور ملکیه وحقوقیه‌سنی دخی رؤیت ایده‌جکدر مرکز لواسنك مأموری خصوصات عمومیه‌ده والئ ولایته اعانته مأمور اوله‌جغی مثللو والینك غیابی حالنده بولنه‌جغی مجلسلرده ریاست ایلیه‌جکدر .

نظامنامهٔ مذکورك ادارهٔ امور لوائیه‌سنی حاوی اولان باب ثانیدن لوا محاکمنك تشکیلاتنه دائر اولان جهتی .

فصل ثانی

ادارهٔ لوانك امور حقوقیه‌سی

اوتوزیدنجی ماده هر لواده بر حاکم اولوب نظامی

وقانونى رؤيت اولنان دعاويدن غيرى محاكمهٔ شرعيه‌يه عائد اولان دعوالرك فصل و حكمنه مأمور در حاكم لوا مقام جليل فتوانك انتخابى اوزرينه نصب و تعيين اولنور

اوتوز سكزنجى ماده   رأس لواده بر مجلس تمييز حقوق و جنايت اولوب بو مجلس نظاماً قضا دعاوى مجلسلرينك رؤيت ايده‌ميه‌جكى وياخود قضا دعاوى مجلسلرنده بعد الرؤيه اصحابنك استيناف ايده‌جكلرى حقوق وجنايت دعوالرينى رؤيت ايده‌جكدر

اوتوز طقوزنجى ماده   رأس سنجاغك مجلس تمييز حقوقى حاكمنك رياستى تحتنده اوله‌رق صورت انتخابلرى بشنجى بابده بيان اولنه‌جق اولان مميز ناميله اوچى مسلم واوچى غير مسلم اعضادن مركب اوله‌جقدر و اشبو مجلسده امور حقوقيه و قانونيه‌يه واقف طرف دولتدن منصوب بر مأمور مخصوص بولنه‌جقدر

قرقنجى ماده   اشبو مجلس تمييز اولا اهالئ اسلاميه‌يه عائد اولوب محاكم شرعيه‌ده رؤيتى لازمكلان وكذلك اهالئ غير مسلمه‌يه عائد اولوب ادارهٔ روحانيه‌لرنده كوريلان دعاوى مخصوصه‌دن ثانياً صرف امور تجارته متعلق اولوب محلس تجارتده رؤيت اولنان خصوصاتدن غيرى قانونى ونظامى فصل و حسم اولنه‌جق دعاوينك رؤيت و تدقيقنه مأمور در

قرق برنجی ماده لوانك مجلس تمیز حقوقنده فصل اولنان دعاوی حاکمك و تمیزلرك مهرلریله ممهور مضبطه ایله متصرفه عرض اولنوب متصرف طرف دولتعلیه‌دن مأذون اولدیغی درجه‌ده حکملرینی اجرا ایله دائرهٔ مأذونیتك خارجنده اولنلرینی مرکز ولایتك تدقیقنه عرض ایده‌جکدر

قرق ایکنجی ماده قانون تجارتك تعیین ایلدیکی شکل واصولده اولمق و وظائف مرتبه‌سنی قانون مذکورك تحدید ایلدیکی درجه‌ده ایفا ایلمك اوزره بر رئیس مخصوصی ایله متعدد اعضادن مرکب اوله‌رق لوانك بر مجلس تجارتی اوله‌جقدر

نظامنامهٔ مذکورك ادارهٔ امور قضایه دائر اولان باب ثالثدن قضانك تشکیلات محاکمی محتوی اولان قسمی

فصل ثانی

قضانك امور حقوقیه‌سی

اللنجی ماده هر قضاده بر حاکم اولوب نظامی و

قانونی دعاویدن غیری محکمهٔ شرعیه‌یه عائد اولان دعوالرك
فصل و حکمنه مأموردر حاکم قضا مقام جلیل فتوانك
انتخابی اوزرینه نصب و تعیین اولنور

اللی برنجی ماده هر رأس قضاده بر مجلس دعاوی
اولوب اشبو مجلس دعاوی حاکم قضانك ریاستی تحتنده
اولمق اوزره ممیز نامیله مسلم و غیر مسلم اوچ اعضادن
مرکب اوله‌جقدر و بونلر بشنجی بابده مسطور اولان
نظامه تطبیقاً انتخاب اولنه‌جقلردر

اللی ایکنجی ماده اشبو مجلس دعاوی اولا اهالیٔ
اسلامیه‌یه عائد اولوب محاکم شرعیه‌ده رؤیتی لازمکلان
وکذلك اهالیٔ غیر مسلمه‌یه عائد اولوب ادارهٔ روحانیه‌-
لرنده کوریلان دعاویٔ مخصوصه‌دن وثانیاً امور جنایته
دائر اوله‌رق جنایت مجلسلرنده تدقیق و رؤیتی اقتضا
ایدن خصوصاتدن وثالثاً صرف امور تجارته متعلق اولوب
لواتجارت مجلسلرنده کوریله‌جك اولان دعاویدن ماعدا
قانونی و نظامی فصل وحسم اولنه‌جق دعوالرك وجنحه
و قباحت درجه‌سنده اولوب مأذونیتی دائره‌سنده بولنان
خصوصات قانونیه‌نك رؤیت و تدقیقنه مأموردر

اللی اوچنجی ماده مجلس دعاویده فصل و حکم
اولنان دعاوی حاکم قضانك و ممیزلرك مهرلریله ممهور

مضبطه ایله قائمقامه بیلدیریلوب قائمقام دخی مأذون اولدیغی درجه‌ده حکملرینی اجرا ایله دائرهٔ مأذونیتنك خارجنده اولنلرینی متصرفه عرض ایده‌جکدر

نظامنامهٔ مذکوردن ولایت محاکمنك وظائف داخلیه‌سنه دائر اولان قسمی

دائرهٔ تفتیش حکام

قرق اوچنجی ماده امور تفتیشیه کتبه‌سی اوله‌رق مفتش حکام ولایت مأموریتی معیتنده کتبهٔ مخصوصی اولدیغندن داخل ولایت اولان محللردن هرقنغی ماده‌یه دائر اولور ایسه اولسون مرکز ولایته ورود ایدن حجج و اعلامات و سائر وثایق شرعیه اشبو اداره‌یه حواله اولنه‌رق ورودنده نوعی ومحل ورودی و دفتر نومرولری خلاصه وجهله اتخاذ اولنان دفتره قید ایله تدقیق بالاجرا ماده‌سی هر نه ایسه مسوده اوله‌رق یازلدقدن و ظهر وثیقه‌یه اعطا اولنه‌جق جوابی دخی قلمه آلندقدنصکره لاجل التصحیح مقام تفتیشه ویریلور و اوراجه بعد التصحیح اول سند شرعینك صك وسبکی موافق اصول

اولدیغی حالده یازیله اشارتی وضع اولنوب معیت کتبه‌سی
طرفندن ظهر اعلامه تحریر و تفتیش مقامندن تمهیر ایله
دفتر مخصوصنه قید اولنه‌رق و تسلیم اولنه‌جق محلی دخی
اشارت قلنه‌رق متعلق اولدیغی محله ویریلور و اکر اول
سند شرعینك حکمی موافق اصول شرعیه دکل ایسه
سبب وکیفیتلری ظهرینه تحریر وکذلك مقام تفتیشدن
تمهیر اولنه‌رق اوراق سائره‌سیله برلشدیرلدکدنصکره
لاجل التصحیح محلنه اعاده قلنور و آنك اوزرینه محللرنجه
اقتضالری بالاجرا تکرار ورود ایدن سند شرعی ینه
صك و سبکی اصوله موافق و صورت شرعیه‌سنه مطابق
اولمدیغی حالده کیفیتی تدقیق و ظهرینه تمیق ایله محلنه
بتکرار اعاده اولنور والحاصل قبول و تصدیقه شایان
سند شرعینك ورودینه دکین ایجابنه کوره اوچ درت
دفعه محلنه اعاده قلندیغی وقوعبولور و بوندن بشقه
یدنده عتیق و جدید سند شرعیسی اولوب مقام تفتیشدن
تدقیق اولنمسنی استدعا ایدنلر اولدقجه یدنده اولان
وثیقهٔ شرعیه‌سنی بر قطعه عرضحاله ربط ایله مقام ولایته
بالتقدیم ایجابی اجرا قلنمق اوزره بو دخی دائرهٔ تفتیشه
حواله اولنوب بالاده بیان اولندیغی وجهله معاملهٔ جاریهٔ
تفتیشیه اجرا قلندقدن صکره صاحبی یدینه اعطا قلنور

قرق دردنجی ماده   ولایت داخلنده بولنان نوابك حركات و وظائف مأمورەلرینك نظارتی مقام تفتیشه عائد اولدیغندن محاكمدن اعطا اولنان سندات و وثایق شرعیەدن ایجاب ایدنلرك تدقیق واصلاحنه وبالجمله نواب كرامك احوال و حركات و سكناتنه نظارت متمادیه اجراسیله ایچلرندن خلاف اصول حركت ایدنلرك اقتضاسنه كوره تنبیهات ایله ایقاظنه مفتش حكام بولنان ذات طرفندن اعتنا و همت اولنور

مجلس جنایت ولایت

قرق بشنجی ماده   مجلس جنایت نظامنامهٔ ولایت حكمنجه بر مأمور مخصوص ایله آلتی نفر ممیزدن مركب اولەرق جملەسی مفتش بولنان ذاتك ریاستی آلتنده بولندیغنه و بو مجلسك بر باشكاتبیله معین كتبەسی اولدیغی كبی اكثر اعضای مسلمەسی دخی مضبطه و استنطاقنامه تنظیمنه و تدقیقنه قلماً مقتدر بولندیغنه بناءً جملەسی هركون دوام ایدرك مجتمعاً ایفای مأموریت ایدرلر و مجلس معیتنده چند نفر ضبطیه ایله تفتیش مأمورلری بولندیغندن آنلر دخی مأموریتلرینه متعلق ایشلرده استخدام اولنورلر

قرق آلتنجی ماده مجلس مذکورك خلاصهٔ وظیفهٔ
مأموریتی الویهٔ ملحقه‌ده کوریلان جنایت دعوالرینك
و آنلره دائر کلان مضبطه‌لرك تدقیق وقانونه تطبیقی ورأساً
حواله اولنان بعض مصالح جسیمهٔ جنایتك مستقلاً
رؤیتیله حکم قانونیسنك بامضبطه بیان اولنمسی ماده‌سیدر
ولایتجه شمدی‌یه قدر اتخاذ اولنان اصولده قضالرجه
وقوعه کلان تهمت و جنایت ماده‌لرنده قبایح خفیفه‌یه
دائر اولوب برآی قدر حبس جزاسنی ویاجزای نقدی
آلنمسنی موجب اولان خصوصات حقنده قانوناً ترتب
ایده‌جك و دعاوی مجلسلرنده قرار ویریله‌جك حکمك
اجراسنه قائمقاملر و رأس لوا جنایت مجلسلرنده برسنه
قدر مدتله حکم اولنه‌جق حبس جزاسنك اجراسنه
متصرفلر مأذون اولوب آندن یوقاروسنك مرکز ولا-
یتدن سؤال اولنمسی قاعدهٔ مرعیه‌دن اولدیغنه ومجلس
جنایت ولایتده رؤیت و تدقیق اولنان مواد متنوعه‌دن
دخی حبس جزاسنك نهایتنه قدر اولنان حکمك مقام
ولایتدن بالتصدیق اجراسی و آندن زیاده اولان وعموماً
کورك و قصاص حکملرینی متضمن بولنان خصوصاتك
باب عالی‌یه عرض وانهاسی مقرر ایدوکنه مبنی ملحقاتدن
هرقنغی نوعه دائر اولور ایسه تهمت و جنایته متعلق

ورود ایدن اوراق اولجه اوراق اوطه‌سنه بعد القید
مجلس مذکوره حواله اولنور واوراجه طوتیلان
نومروسی موجبنجه فهرس جدولنه کچوریله‌رك باشکاتب
ویا مجلس جنایت مأموری طرفندن مذاکره‌یه وضع ایله
اکر حکمی قائمقام و متصرفلرك مأذونیتلری درجه‌سنده
اجراآتی حاوی ایسه بعد التدقیق ایجابنی متضمن بر
مذکره یازیله‌رق محلنه مکتوب تسطیری ایچون اوراق
اوطه‌سی معرفتیله مکتوبی اوطه‌سنه ویریلور واکر
بوراجه حکم اولنه‌جق حبس ویا پرانغه وکورك ویا
قصاص جزالرینی مستلزم بیوك جنایاتدن ایسه اوراقی
تدقیق اولندقدن و لزوم کورندیکی حالده صاحب جنایت
ویا شاهدلری جلب ایله استنطاق اولنه‌رق حاصلی اکمال
وتدقیقاتی ایچون هرنه لازم ایسه ایجابنه کوره بالاستیذان
ویا بلا استیذان یاپلدقدن صکره اوراقی و استنطاقنامه‌سی
وحکمی حاوی مضبطه مسوده‌سی مفتش افندی حضرتلری
موجود اولدیغی وصاحب جنایت بوراده ایسه او دخی
حاضر بولندیغی حالده قرائت اولنه‌رق قانونامه‌یه تطبیقاً
حکمی بالتعیین یاپیلان مضبطه‌سی مقام ولایته تقدیم اولنور
قرق یدنجی ماده الویه‌دن جنایته متعلق اوله‌رق
مرکز ولایته کلان اوراقك تدقیقاتندن واستیناف اولنان

دعوالردن وباشليجه ظهور ايدوب مستقلاً مجلس جنايت مركزيه‌ده كوريلان ايشلردن طولايي استنطاقى لازم كلنلرك سؤال وجوابنه و تدقيقات سائره‌سنه مجلسجه باقلمقده ايسه‌ده جمله‌سى بردن چيقارلمق ممكن اولمديغندن ايجابنه ومصلحتنه كوره مجلس مميزلرندن بريسى و بر تفتيش مأمورى استنطاق اوطه‌سنه آيريلوب بعض مجرمينك مقدمهٔ استنطاقلرى بشقه‌جه اجرا قلنور

قرق سكزنجى ماده مجلس جنايت ولايت مقدما ايالات معلومه‌ده تشكيل بيوريلان مجالس موقته وظائفنى دخى اجرايه مأمور بولنديغندن حيدودلق وقطاع طريق افعالنه دائر اولان مصالحى او وظيفه‌يه تطبيقاً رؤيت و حكم ايدرك ثبوت ماده‌يى حاوى تنظيم و مقام ولايته تقديم اولنان مضبطه موجبنجه اقتضاسى مضبطه بالاسنه بيورلدى يازيله‌رق اجرا ايديلور

قرق طقوزنجى ماده مجلس مذكور ايچون مجدداً ياپديريلان دائره متعدد اوطه‌لره منقسم اولوب بريسى مفتش حكام بولنان ذاته و بريسى كتبه‌يه و ديكر بريسى استنطاق مأمورلرينه مخصوص اولديغندن وجمله‌سنك اورته‌سنده و زوقاق جهتنده بولنان كبير صالون مجلسك اجتماع ايلديكى محل بولنديغندن اشبو صالون هفته‌ده

ایکی کره و لدی‌الاقتضا آره‌لقده عموم ایچون آچیلوب
مجلسجه جنایت جسیمه‌یه قرار ویریلان ماده‌لرك اوراقی
قرق یدنجی ماده‌ده بیان اولندیغی وجهله متهم وجانبلری
حاضر اولدیغی حالده اوراده قرائتله مجلس ممیزلرینك
اکثریت آراسیله طرف ریاستدن حکم اولنمق و فصل
تهمت و جنایته دائر اولور ایسه اولسون احکامنك
غزته‌یه درجی ضمننده هفته‌ده ایکی دفعه مجلس مأموری
طرفندن ممهور علم وخبری مطبعه‌یه ویرلمك مقرردر

اللنجی ماده مرکز ولایتده اولان حبسخانه‌نك
تعلیمات مخصوصه‌سی حکمنجه امور ضابطه‌سی ضبطیه
ضابطانه و اداره‌سی قائممقاملغه مفوض اولدیغی کبی
نظارت عمومیه‌سی دخی مجلس جنایت ولایته محول
اولدیغندن تعلیمات مذکوره‌نك اون التنجی بندی اقتضا‌
سنجه هر آی باشنده مجلس جنایت ممیزلرندن بری تعیین
اولنه‌رق لوا مجلس جنایت ممیزلرندن بریسیله وحبسخانه
مأمورلریله برلکده محبوسینك یوقلمه‌سی اجرا قلنوب
و اشبو یوقلمه‌ده یولسز برشی کوریلور ایسه تصحیح
و اصلاح اولنور .

مجلس تمییز حقوق ولایت

اللی برنجی ماده   ولایت مجلس تمییز حقوقنك وظائفی الویهٔ سائره مجلسلرنده بعد الرؤیه استیناف اولنان دعوالرك تکرار تدقیق و فصلنه منحصر اولوب بنابرین مصالحی مجالس سائره درجه‌سنده کثرت اوزره اولمدیغندن مستقل اعضا وکتبه تعیین اولنمیه‌رق جنایت مجلسیله برلشدیرلمش و ریاستی مفتش حکام افندی حضرتلری عهده‌سنده بولنمش اولمغین مجلس تمییز حقوقه متعلق ایش ظهورنده جنایت مجلس ممیزلرندن مناسبلری مفتش حکام افندی حضرتلری دائره‌سنده اجتماع ایله بعد التدقیق قراری مجلسك هیئت عمومیه‌سی ایچنده حکم اولنور و لازمکلان مضبطه‌سی مجلس جنایت باش کاتبی طرفندن قلمه آلنه‌رق بالتمهیر ولایته ویریلور

اللی ایکنجی ماده   مجلس تجارتده رؤیتی لازمکلان مصالحك نوع و جنسی ذیل قانونامهٔ تجارتده معین اولدیغندن او نوع مصالحه متعلق اوراق ورودنده و استدعا وقوعنده مقام ولایتدن محکمهٔ تجارته حواله قلنور و او مقوله استدعانامه‌لر مجلس تجارت ریاستی

طرفندن باقیلوب خلاصهٔ مألّلری دفتر مخصوصنه قید اولندقدن صکره صاحبی جلب و دعوی ایتدیکی اقچه‌نك ربع خرجی پشین آلنه‌رق بعده محسوب اولنمق اوزره یدینه مطبوع و مصحح بر قطعه پوصله ویریلور و تعیین اولنان کونده طرفین جلب ایله مرافعه‌لرینه بالمباشره مجلسده هر نه قرار ویریلور ایسه ضبط کاتبی طرفندن ضبط دعوی قلنه‌رق و رئیس و اعضالر اوقویوب لازم کلان محللری بعد التصحیح ضبط دعوی دفترینه نومرو- سیله قید ایدیله‌رك رئیس ایله اعضا طرفندن امضا اولنور موضوع بحث اولان مصلحت بر دفعه‌ده تسویه اولنمش مواددن ایسه مذکور ضبط دعوی اوزرینه اعلامی قلمه آلنه‌رق طرف ریاستدن بالتصحیح اعلام دفترینه قید وکذلك رئیس و اعضا طرفندن تمهیر و قزانان طرفه ویریلان اعلام استینافاً کورلمش ایسه استیناف مهریله تمهیر ایدیلور و بر دفعه‌ده تسویه اولنه‌مز ایسه طرفین ینه جلب ومجلس اعضاسی حاضر اولدیغی حالده برنجی دفعه قلمه آلنان ضبط دعوی قرائت و ایشك براغلدیغی یردن بدأ و مباشرتله فصل اولنور و مدعی و یاخود مدعی علیه اجنبی بولندیغی حالده قونسولوسلر طرفندن محکمه‌نك حین کشادنده تعیین ایلدکلری اعضادن بر

وياخود ایکیسنك واجنبینك متبوعی بولندیغی دولت قونسولوسخانه‌سنك ترجمانی جلب ایله حضورنده کیفیتك رؤیتنه مباشرت قلنور واجنبی اعضانك رأی ویرمکه صلاحیتلری وار ایسه‌ده ترجمان اصلا رأی ویره‌میوب ایشه قاریشمغه حقی اوله‌مز واولنان ضبط دعوالر و اعلاملر مختلف ایشلره دائر بشقه طوتیلان دفتره قید ایله بالاده ذکر اولندیغی وجهله امضا و تمهیر قلنور وشوقدرکه اجنبی اعضا نه ضبط دعوایی امضا و نه‌ده اعلام قیدینی تمهیر ایدرلر

اللی اوچنجی ماده مجلسه جلب اولنان دعواجیلرك بری کرك تبعهٔ دولتعلیه‌دن اولسون وکرك اجنبی بولنسون تعیین اولنان کونده کلمکدن استنکاف ایدوب دعواجیسی استدعا ایلدیکی حالده اصول محاکمه نظامنامه‌سنك ایکنجی فصلنده بیان اولندیغی اوزره اجنبی ایسه قونسولوسخانه‌سنه و تبعهٔ دولت علیه‌دن ایسه اصناف کتخداسنه وياخود خانه‌سنه بر قطعه مطبوع پوصله کوندریله‌رك ینه کلمدیکی حالده کیفیت غیاباً باقیلوب حکم غیابی اجرا اولنور ونظاماً تعیین اولنان مدت ظرفنده حکم مذکوره اعتراض وقوعنده تکرار باقیله‌رق تصحیحه حاجت کوریلور ایسه اعلام مذکور تصحیح اولنور و اول مدت

ایچنده اعتراض وقوعبولمدیغی حالده اعلام مذکور درجهٔ اولاده باقلمش وتمش عد اولنه‌رق فقط صاحب استدعانك دعوایی استیناف ایتمکه حقی اوله‌بیلور

اللی دردنجی ماده   تجارك بری طرفندن حقوقنك محافظه‌سی ضمننده دیکری علیهنه پروتستو ویاخود مالنی سکوسترو ایتمك ایچون استدعا وقوعنده پروتستو ایسه خصمنه تبلیغ اولنور وسکوسترو ایسه جانب ریاستدن بالتدقیق اصولنده اولدیغی اکلاشلدقدن صکره مدعیدن لازمکلان کفالت اخذ و دفتر مخصوصنه بعد القید برر مصدق صورتی کندوسنه وخصمنه وهرکیمك یدنده سکوسترو اولنه‌جق ایسه اکا تبلیغ ایدیلور و پولیچه پروتستوسی وقوعنده پروتستو هرکیمك علیهنه اوله‌جق ایسه کندوسنه مأمور مخصوص کوندریله‌رك قبول ویاخود تأدیه ایتمدیکنك سببلری بعد السؤال ویردیکی جوابی مذکور پولیچه‌نك عبارەسیله برابر پولیچه پروتستوسی ایچون مخصوصاً اتخاذ اولنان مطبوع ورقه‌یه یازیله‌رق پولیچه‌لر ایچون اتخاد اولنان دفتر مخصوصنه قید اولندقدن صکره ورقهٔ مذکوره بالتمهیر پولیچه ایله برابر صاحبنه اعاده اولنور ٠

ولايت مذكوره محاكمنك حكم ايلديكى جزاى نقدى
ايله ضابطه مأمورلرينك بولندقلرى نواحى و قراده
تحصيل ايده جكلرى جزاى نقدينك صورت استحصالنى
متضمن تعليماتدر

برنجى ماده قانونك تعيين ايتديكى ماده‌لردن طولايى آلنه جق جزاى نقدى مطلقا محاكمه‌يه محتاج اولوب محاكمه دخى سنجاق باشلرنده تميز حقوق و جنايت وقضالرده دعاوى مجلسلرينه مخصوص وظايفدن اولمغله بر ماده‌نك رؤيت محاكمه‌سيله قرارنده كرك آخر بر جزا ايله كرك يالكز اوله‌رق جزاى نقدى النمسى حكم اولندقده آلنه جق جزاى نقدينك مقدارينى و قنغى ماده‌يه تطبيقاً حكم اولنديغنى مبين پوصله‌سى يازيلوب وبعدالقيد زيلى مجلس مهريله تمهير ايديلوب او ماده‌نك محاكمه‌سنه مأمور بولنان ضبطيه وياخود مأمورين تفتيشيه‌دن مباشرى هركيم ايسه آنكله قائمقامه كوندريله جكدر (*)

ايكنجى ماده بعدازين اخذ اولنه جق جزاى نقدى ايچون مأمورى طرفندن علم وخبر اعطاسى مقرر اولوب بونك ايچون بو دفعه هرقضا و ناحيه‌ده بر دفتر مخصوص

(*) متصرف معاونلرينه اولوقت قضا قائمقامى دينور دى

احداث اولنمش و ویریله‌جك علم و خبرلر خرج وثایق و رسومات ماده‌لرنده جاری اولدیغی وجهله دفتریله برابر طبع ایدلمش اولدیغندن بو دفتر قائمقاملرك حفظ و اداره‌سنده بولنوب جزای نقدی تسلیم اولندقجه دفترده محرر خانه‌لرینه کیفیت وکمیتی و تاریخ تسلیمی یازلدقدن صکره آنك حذاسنده اولان ایکی قطعه علم و خبرك هر برینه دخی مقداری محکوم اولان کیمسه‌نك اسمی یازیلوب قوچانندن کسیله‌رك نمونه‌سی وجهله ظهری قائمقاملق مهریله تمهیر اولنه‌رق بریسی آقچه‌یی تسلیم ایدن کیمسه‌یه و دیکری مباشری اولان ضبطیه ویاخود تفتیش مأمورینه ویریله‌جکدر اشبو علم وخبرلرك بریسی جزای نقدی ویرن کمسه‌نك یدنده قاله‌جغی مثللو ضبطیه ویا تفتیش مأموری دخی آلاجغی علم و خبری اول محلده بولنان ضبطیه‌نك اك بیوك ضابطنه تسلیم ایده‌جك واشبو علم وخبرلر اوراده طوپلانوب اوچ آیده برکره طابور مجلسنه و اورادن کذلك اوچ آیلغی بردن آلای مجلسنه کوندریله‌جکدر وهر دفعه جزای نقدی ایچون قائمقام طرفندن ویریلان علم وخبرك بریسنی ضبطیه ضابطی ویا تفتیش مأموری بو وجهله آلوب بیوك ضابطنه ویرمکه بورجلو در

اوچنجی ماده جزای نقدی حاصلاتی قائمقاملرك حفظ و ادارەسنده بولنەجغندن هر آی باشنده حاصلاتی نمقداره وارمش ایسه محلی مال صندیغنه بالتسلیم صندق امیندن علم وخبر آلنەجقدر و بو وجهله حاصلات طوپلانوب اوچ آیلق اولدقجه نومرولریله ومفردات وجهله بردفتری یاپیلوب تمیز حقوق وجنایت ویا دعاوی مجلسندن قیودیله بعد التطبیق تصدیق اولندقدن و مجلس ادارەده دخی کورلدکدن صکره حاصلات واقعەسیله برابر مقام متصرفی‌یه و اورادن دخی سنجاقجه عموم قضالرك یالکز اوچ آیلق دفتری مرکز ولایته تقدیم قلنەجقدر و حاصلات واقعه مرکز ولایتدن تعیین قلنەجق محللره ویرلمك و صرف ایدلمك اوزره امانةً سنجاق باشلری مال صندقلرنده حفظ اولنەجقدر

دردنجی ماده بند ثانیده بیان اولندیغی اوزره قائمقاملر معرفتیله اخذ و استیفا اولنان جزای نقدی حاصلاتنك هر بر ماده‌سی ایچون قوچانندن قطعیله محکومی یدینه اعطا قلنان علم وخبرك عینی اولەرق ضبطیه ویا تفتیش مامورلری معرفتیله آلنوب محلنده‌کی بیوك ضابطلره تسلیم قلنان علم وخبرلر آنلر جانبندن اوچ آیده برکره طابور آغالرینه وطابورلردن دخی طوغریجه وطاقیله

آلای بکنه‌کله‌جکندن حاصلات واقعه‌سنك دخی مقداریی ومفرداتی مبین اوله‌رق قائمقاملر طرفندن مقام متصرفی‌یه واورادن مرکز ولایته کوندریله‌جك دفتری ورود ایتدکجه محاسبهٔ مرکزیه‌یه و آلای مجلسنه بالحواله قیودی علم و خبریله تطبیق اولنه‌رق مطابق ایسه درکنار اولندقدن صکره محلنه جواب یازیله‌جقدر

بشنجی ماده   بعد ازین بویله مطبوع علم و خبر ویرلمدکجه جزای نقدی آلنمق ممنوع اولدیغی جهتله جزای نقدی هرقاچ غروش اولور ایسه اولسون مقابلنده اشبو مطبوع علم وخبرلر ویریله‌جکدر و هرماده ایچون دفتره نصل نومرو قونلمش ایسه ویریله‌جك ایکی علم وخبرلره دخی او نومرو قونیله‌جغندن برنجی نومرودن بدأ اولنه‌رق هرماده ایچون الی آخره صره‌سیله نومرو قونیله‌جقدر و بونلرك دفتریله بوراده تطبیقنده علم وخبر زیاده ظهور ایدوب محلی دفترنده قیدی بولنمز ایسه قانون وقاعده اوزره حکمی معلوم اولدیغی کبی بالعکس قیدی اولان برماده‌نك علم و خبری ظهور ایتمز ایسه او دخی محلی ضبطیه مأمورلرینك عدم دقتنه محمول اوله‌جغندن واشبو علم و خبرلر صره نومروسیله یازیله‌جغی جهتله نقصانی نومروسندن بیلنه‌رك یعنی

سکزنجی نومروده بر علم وخبردن اول البته یدنجی نو-
مروده بر علم وخبر اولمق لازمکله‌رك بوده محللرنجه پك
قولای اکلاشیله‌جغندن اکا کوره صورت جریانه پك
زیاده دقت اولنملیدر .

آلتنجی ماده جزای نقدی اخذی مطلقا تمیز
حقوق و جنایت و دعاوی مجلسلرینك حکمنه موقوف
ایسه‌ده ضابطه مأمورلرینك بولندقلری ناحیه وقریه‌لرده
رؤیت محاکمه‌یه مأذون مجلس ومحکمه اولمیوب حالبوکه
او مقوله یرلرده مثلا آخرك مزروع ترلاسنه حیوان
صالیویرلمش اولدیغی حالده بولنمق و بوزلمش و صحته
مضر شی صاتلمق و زوقاقلرده سپورندی ومتعفن نسنه
دوکمك مثللو بعض مواد جزئیه و عادیه‌دن و الحاصل
قانون جزانك باب ثالثنده مندرج احوالدن طولایی آلنه‌جق
جزای نقدی ایچون اقتضا ایدنلرك رأس قضا و یا لوایه
ارسالی ممکن اوله‌میه‌جغی کبی احکامنك اجراسز قالمسی
دخی جائز اولمیه‌جغندن او مقوله احوال عادیه وجزئیه‌دن
طولایی قانوناً اخذی لازمکلان جزای نقدی مرکز
اوطه‌لرنده بولنان مدیر (*) و ضبطیه ضابطانی و تفتیش

(*) طونه ولایتنك حین تشکیلنده قضا قائممقاملرینه مدیر دینوردی
بورادی، سهواً تصحیح اولنمقسزین قالمشدر .

مأمورلری وسائر مأمورین موجوده‌نك هیئت مجموعه‌سی ایچنده بالتدقیق اخذ و استیفا اولندیغی کبی ناحیه‌لرده دخی وقوع وظهورنده ضابطه مأموری (*) وکاتبی و اوراده بولنان ضبطیه ضابطی وقریه‌نك اختیار مجلسی اعضاسندن مناسبلری موجود بولندیریله‌رق آنلردن ترکب ایده‌جك هیئت ایچنده کیفیتی تدقیق ایله ثابت اولدقدنصکره قانوناً معین اولان حکمنه توفیقاً جزای نقدی آلنوب دفتر مخصوصه قید اولنوب مقداری نه‌یه بالغ اولور ایسه منسوب اولدیغی قضانك اوچ آیده بر کره تنظیم ایده‌جکی دفترینه ذیل و علاوه اولنه‌رق حاصلاتیله برابر رأس لوایه کوندریله‌جکدر و خلاف نظام و قانون جزای نقدی حکم ایتمك و آلمق مأمورین حقنده مسئولیت وتهمتی موجب اولدیغی کبی بر متهمدن جزای نقدی اخذی لازمکلور ایکن آلمامق آنی جزاسز براقمق دیمك اوله‌رق بویله حرکت ایدن بر مأمور دخی وظیفهٔ مأموریتی ایفا ایتمامش اوله‌جغندن نه کیمسه حقنده قانوناً معین اولان درجه‌دن زیاده جزایی حکمه و نه‌ده متهم اولان کیمسه‌نك معاملهٔ جزائیه‌دن استثناسنه جواز کوسترمامك اساس وظیفهٔ مأموریتدر

(*) ناحیه مرکزلرنده اولان مدیرلره اولوقت ضابطه مأموری دینلمکده ایدی

یدنجی ماده جزای نقدی دفترنده وعلم وخبرلرنده
حك و یا سیلنمش محل اولمیه‌جق و حسب البشریه سهو
وقوعنده یالکز اوزرندن برچیزکی چکیلوب آلت طرفنه
ینه یازیله‌جق وهرحالده بویله برسهو اولمامسنه و اوراق
و قیودینك تمیز طوتلمسنه دقت ایدیله‌جکدر

سکزنجی ماده حاصل اوله‌جق تجارب و معلوماته
کوره ایلروده اشـبو تعلیماتك مجلس ادارهٔ ولایتده
تصحیح و تغییری یا تذییلی جائزدر — انتها

بو ولایتك محاکمنجه آلنه‌جق خرجلره دائر دخی
دیکر برنظام مخصوص وار ایسه‌ده بونده استیفا ایدیله‌جك
خرجك مقداری محرر اولمیوب صورت اخذ و حفظی
تعریف اولندیغنه مبنی بوراده قید و درجنه لزوم
کورلمدی

﴿ خاتمه ﴾

جنتمكان سلطان عبد العزيز خان حضرتلرينك زمانلرندن صكره يعنى بيك ايكى يوز طقسان اوچ سنهٔ هجريه‌سندن برو ميدانه كلان اصلاحات واجراآت عدليه عصر كزين حضرت پادشاهيده تشكل ايدن محاكم ودوائر عدليه ايله قوانين و نظامات موضوعهٔ عادله‌دن عبارت اولديغنه وبونلر ايسه زمانمزك الـڭ ايكى وقوعاتندن بولنديغنه مبنى وقعهٔ تاريخيه صره‌سنده درجندن صرفنظرله مجرد تحديث نعمت اوله‌رق اشبو اثر ناچيزك ابتداسنه بر بند مخصوص صورتنده اجمالاً تحرير قانمشدر

لمحرره

بولوب تاريخچهٔ طبعمده بر تاريخ ديدم لطفى
بو مرآت عدالت لطف باريله تمام اولدى

سنه ١٣٠٥ سلخ جا

مندرجات	صحيفه

مقدمه و عرض مقصد مخصوص	٣
تحديث نعمت حضرت پادشاهى	٦
دور سلطنت حضرت غازى سلطان عثمان خان	٩
موازنۀ عدالت	١١
ترجمۀ نامۀ پاپا و جواب قرال فليب	١٢
دور سلطنت حضرت غازى سلطان اورخان خان	١٤
موازنۀ عدالت	١٦
دور سلطنت حضرت غازى خداوندكار خان	١٧
موازنۀ عدالت	١٨
(سنت و هم) محكمه‌سنك اعلام صورتى	١٩
غازى يلديرم بايزيد خان حضرتلرينك دور سلطنتى	٢١
دور فترت وسلطنت چلبى سلطان محمد خان حضرتلرى	٢٥
فاتح سلطان محمد خان حضرتلرينك دور سلطنتى	٢٧
صورت راپور	٢٧
موازنۀ عدالت	٣٢
سلطان بايزيد خان ثانى حضرتلرينك دور سلطنتى	٣٤
موازنۀ عدالت	٣٥
ياوز سلطان سليم خان حضرتلرينك دور سلطنتى	٣٦
موازنۀ عدالت	٣٩
قانونى سلطان سليمان خان حضرتلرينك دور سلطنتى	٤٠
موازنۀ عدالت	٤٢
بودين اهاليسنه مخصوص اراضى قانونامه‌سنك مقدمه‌سى	٤٤
سلطان سليمان خان حضرتلرينك جزا قانونامه‌سى	٤٧

صحیفه	مندرجات
٥٩	سلطان سلیم ثانی و مراد ثالث حضرتلرینك دور سلطنتلری
٦٣	سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك دور سلطنتی
٦٥	قضاة حقنده بر قطعه فرمان عالیشان صورتی
٧٠	سلطان احمد خان اول حضرتلرینك دور سلطنتی
٧٢	سلطان مصطفی خان اول وعثمان خان ثانی و مراد خان رابع حضرتلرینك عهد سلطنتلری
٧٥	سلطان ابراهیم خان و سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك زمان سلطنتلری
٧٨	سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك زماننده مرعی اولان جزا قانونامه‌سی
٩٠	سلطان سلیمان و احمد و مصطفی خان ثانیلرله سلطان احمد خان ثالثك دور سلطنتلری
٩٦	سلطان محمود اول و عثمان و مصطفی خان ثالثلرك عهد سلطنتلری
٩٩	سلطان عبدالحمید خان اول و سلیم خان ثالث ومصطفی خان رابعك دور سلطنتلری
١٠٥	غازی مغفور سلطان محمود خان ثانینك دور سلطنتی
١١٩	علمدارك صدارتنه دائر اولان خط همایون صورتی
١٢٢	سلطان عبد المجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلری
١٢٧	(١٢٥٦) تاریخلو دیکر جزا قانونامهٔ همایونی
١٥٠	(١٢٦٧) تاریخلو دیکر جزا قانونامهٔ همایونی
١٧٧	سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلری
١٨٣	طونه ولایتی نظامنامه‌سی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٤	١٥	محاکمه‌سی	محکمه‌سی
٩	١٥	کافةً	کافهٔ
٢٢	٩	مخصوصی	مخصوص
٢٢	١٠	مخصوصی	مخصوص
٤٥	٤	یعبثون	یبعثون
٥١	٨	اولنورسه	اولورسه
٥١	١٨	محاکم	محکم
٥٤	٢٠	کلنوب	کلوب
٥٥	٣	قلایلق	قلاپلق
٥٥	١٠	کلنوب	کلوب
٥٧	٨	بودیغی	یوغدیغی
٥٧	١١	کلنه	کله
٦١	٣	نظامنامه‌سی	نظامنامه‌سیدر
٦٤	١٣	قضاتك	قضانك
٧٦	٨	اولدیعنه	اولدیغنه
٨٥	١٠	شای‌لری	قاب‌لری
٨٩	٢	همار	حمار
٩٠	٣	لذته	لذتنه
٩٠	٧	تسکیله	تسکنیله
٩٠	٩	قصات	قصبات
٩٢	١١	محکم	محاکم
٩٢	١٤	مأموریت	مأمورین
١٢٦	١٧	محیبلك	محییلك

3 1761 06767186 7

K
L9734
M5